

Matyu

- 1** ¹Ita, Yesu Keriso deyaairaalu, deté wale wh̄rapené doirape aseýóló muló betrapó. Abraham-né deale naalené mepaae wh̄i deté fóló, Depit dealepó. Depit-né deale naalené mepaae wh̄i deté fóló, Yesu Keriso dealepó. ²Ai wh̄rapené doirapeta i ape.
Abraham-né Aisak dealepó. Aisak-né Jekop dealepó. Jekop-né ti Judaró ama nomarapetamo dealepó.
- ³Judané Peres-ró Seratamo dealepó. Atimaamoné hamata, Tamar-pó. Kale wh̄i Peres-né Hesron dealepó. Hesron-né Ram dealepó.
- ⁴Ram-né Aminadab dealepó. Aminadab-né Nason dealepó. Nason-né Salmon dealepó.
- ⁵Salmon-né Boas dealepó. Boas-né ama hamata, Rahab-pó. Boas-né Obed dealepó. Obed-né ama hama ti Rut-pó. Obed-né Jesi dealepó.
- ⁶Jesiné ti kale t̄eteróló kaae tare doasi topo wh̄i Depit dealepó. Depit-né Solomon dealepó. Solomon-né hamata, Uria-né dokale so wulia betepa, kale doasi topo wh̄i Depit-né dokalepó.
- ⁷Solomon-né Rehoboam dealepó. Rehoboam-né Abaija dealepó. Abaijané Asa dealepó.
- ⁸Asané Jehosapat dealepó. Jehosapat-né Joram dealepó. Joram-né Usia dealepó.
- ⁹Usiané Jotam dealepó. Jotam-né Ahas dealepó. Ahas-né Heskia dealepó.
- ¹⁰Heskiané Manase dealepó. Manasené Amon dealepó. Amon-né Josaia dealepó.
- ¹¹Josaiané Jekoniaró ama nomarapetamo dealepó. Ai wh̄rapeta, kale Israel fake so wh̄i bóe wh̄rapené Babilon hae kwiapaae wae sóró faaitere alimó dealepó. ¹²Atéró, atima u Babilon hae kwiapaae wae sóró fele sisópaae Jekoniané Sealtiel dealepó. Sealtiel-né Serubabel dealepó.
- ¹³Serubabel-né Abiud dealepó. Abiud-né Eliakim dealepó. Eliakim-né Asor dealepó.
- ¹⁴Asor-né Sadok dealepó. Sadok-né Akim dealepó. Akim-né Eliud dealepó.

15 Eliud-né Eliasar dealepó. Eliasar-né Matan dealepó. Matan-né Jekop dealepó.

16 Jekop-né Maria dokale wh̄i Josep dealepó. Mariané ti Yesu dealepó. Ai sek̄eta, so wh̄i feané Kerisopó du betere wh̄ipó.

17 Atéró, i doi mole wh̄irape deté wale wh̄i Abraham-mó kaae sóró bitiré wóló, Depit betale alimó sókó wale wh̄irapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄irapepó. Téró, Depit betale alimó kaae sóró bitiré wóló, kale b́oe wh̄irapené atima u Babilon hae kwiapaae wae sóró bitiré fele alimó sókó wale wh̄irapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄irapepó. Téró, u kale Babilon hae kwiapaae wae sóró fele alimó kaae sóró bitiré wóló, Kótóné so wh̄i t̄eteróló kaae tan̄ópóló, sóró beteró betere wh̄i Keriso betale alimó sókó wale wh̄irapené doirape fea touróturaalu, 14 wh̄irapepó.

Yesu Keriso deale fo

(Luk 2:1-7)

18 Yesu Keriso etéró dealepó. Ama hama Maria ą dokaai tukóló beteró betere wh̄i Josep-tamo kuni hāle betepatei, D̄ei Kepe Wisiné naale eró betepa kelalepó. 19 Atépa, kale so dokaai yale wh̄i Josep ą me dowi alakélé ini, mo donoi wh̄i wisinaale betereteiné so wh̄i feané erateremó, kale so ą hale yāsóró, kikiti tok̄ó daalaa ki sipa mualepó.

20 Atei kisipa mutu betepa, nokenarótei Talené *ensel*-né Josep-paae duraalu, “Depit-né deté wale wh̄iné naalema Josep-ó, Mariané ai ere naaleta, kale D̄ei Kepe Wisinétei eró betepa yā haleni, naao sopa dokaai dapesó fae. 21 Ama ai ere naale detepata, ti so wh̄i feané du betere dowi alamó saaire kwia tok̄óló kemeróló tao saalopóló, ama doi Yesu mulae,” yalepó.

22 Ai alarape feata, hāle kaayóló ini, Talené fo eratere k̄óló wh̄iné mo taketi āşyóló muló betere fo dokonóturaalu, yalepó. 23 Ai fo i ape.

“Betą so seimale wh̄i metamo kunipatei, naale yaalopó.

Ai naale deyóló betepa so wh̄i feané ą kilituraalu, ita Emanuel-pó yaalo ai ape,” erapó.

Ai fo bete feteyóló Kótó d̄atamo betepapó.

24 Atéró, kale wh̄i Josep ą turukó horóló, Talené *ensel*-né nokenaró ąpaae yae yale alatóró sya fóló, kale so Maria dokaai ama bepaae dape salepó. 25 Téyaletei, ama somatamo kotere ala ini, hāle bitiré fóló kale so naale detepa, Josep-né ai naalené doi Yesu mulalepó. Atéyale k̄ilipaae ti atimaamo kw̄alepó.

Suka hoterepaae betere wh̄irapené Yesu deóló betere kelale fo

2 1-2 Judia hae kwiamó t̄ene Betelehem be huluamó, Yesu deyale k̄ilipaae etéyalepó. Jerusalem bemó Herot ą doasi topo wh̄i betale sukamó, kale h̄orené dere ala bete kisipare wh̄irape atima suka hotereró

wóló, ai be huluamó betó mole so whǐpaae woseturaalu, “Kale Juda fake so whǐ t̄t̄eróló kaae tawaaire topo whǐ-a, momó deyóló betere? Ti noatepae, d̄a suka hotereró bitu, ̄a deyóló betereitei kisipa ȳpóló, ó s̄amó daale h̄ore d̄e yó tapa kolóló, ̄a āmó bitu ama doi hale sóró horaai d̄a i wale ape,” yalepó.

³Tétepa, doasi topo whǐ Herot-né ai fo woseturaalu, ama kisipa feléni, ̄a doasi whaaliatu betalepó. Atétepa, kale Jerusalem be huluamó betó mole so whǐkélé ama mutere kisipa kaaetóró mutu betalepó. ⁴Kale doasi topo whǐ Herot-né so whǐmó Talepaae momaratere topo whǐraperó Moses-né yóló muló betere fo yó matere whǐrapetamopaae ape yóló woseturaalu, “Kótóné so whǐ fea t̄t̄eróló kaae tan̄póló, sóró betere betere doasi topo whǐ Keriso-a, mé bemó deyaalopóló āsemó yóló muló betere?” yalepó. ⁵Ti fo depa, atimané tok̄ó mótu duraalu, Judia hae kwiamó t̄ene Betelehem be huluamó deyaalopóló, mo taketi Kótóné ama k̄oló whǐné āseyóló muló betere fo i ape.

⁶“Juda haemó t̄ene Betelehem be huluamó betó mole so whǐ diaāq kisipané-a, Juda fake so whǐ t̄t̄eróló kaae tare topo whǐrape kuamó, d̄ak̄ó doi munipó fo du bitu de? Meipó.

Kótóné so whǐ t̄t̄eróló kaae tawaaire topo whǐ bet̄a dīa tūamótei, sókó waalo ai ape.

Ai sek̄éné amata, *sipsip* hupurape t̄t̄eróló kaae taru dere kaae, ȳalo Israel fake so whǐ t̄t̄eróló kaae tawaalopó erapó,” yalepó.

⁷Téró, Herot-né kale h̄orené dere ala bete kolóló kisipare whǐrapepaae ape, fo kikiti yó faralepó. Atéró kale whǐrape wapa, atimasisi bitu duraalu, “Diaāq kelalepó dere h̄ore-a, noa sukamó kelaleé?” yóló wosetepa, atimané ̄apaae mo i be d̄emótóróti kelalepóló, yalepó. ⁸Ama atima Betelehem be huluapaae dotonaa i duraalu, “Kale naale momó sóró betereéró kelaasepóló, mo wisiyóló kek̄a. Atéró kekenalemó, sóró betere tiki keletepa, ti mo hapale t̄etitóró ̄epaae ene ape. Ti ̄ekélé ̄a āmó sinóló bitu, ama doi hale sóró horaairaaalu, fenérapó,” yalepó.

⁹Atéró, kale doasi topo whǐ Herot-né atimapaae yae yale fotóró wosóló, atima faai wale tikipaae furaalu, atima take suka hotereró bitu kelale h̄oretóró ó s̄amó h̄ale fu betepa kelalepó. Atétepa, atimakélé ai h̄ore foleteti kelené kaae sóró felemó, kale naale deyóló betere tikimótóró keiyóló daane felepó. ¹⁰Ai h̄orené dere ala kilituraalu, atimakélé mo doasi h̄ekesené sinalepó. ¹¹Atima ai bemó sókó felemó, kale naaleró hama Mariatamo betepa kólóló, atima bukutiri teȳaró bitu, Doa Tale-ó yóló, ̄a hale sóró horalepó. Atéró, atimané kale naalemó h̄ale melaaairaaalu sóró wale wisi wisi ̄qlarape *kold kapakélé*, si keletómó bilitepa, felé k̄elaa wale ̄qlakélé, *mur wel* w̄eikélé, t̄eyóló melalepó. ¹²Tale Kótóné kale whǐrapepaae nokenaró atimané hae kwiapaae momó fesaae furaalu,

Herot betereró faqse yale fo kisiparu, Herot betere t̄uró feni kae t̄umó felepó.

Josep-ró Mariatamoné Yesu Isip hae kwiapaae dapesó fele fo

¹³Atéró, atima fi sisópaae Talené *ensel* Josep noke firepaae wóló, nokenarótei duraalu, “Herot-né ai naale daairaaalu kek̄alalo ai ape. Térapa, yało yapaae ape dere alimó waasepóló, ya turukó holóló ai naaleró hamatamo dape sóró u Isip hae kwiapaae botokó fae,” yalepó.

¹⁴Ai fo woseturaalu, kale wh̄i ̄a mo dikitamotei turukó holóló, kale naaleró hamatamo dapesó u Isip hae kwiapaae faairaaalu, felepó. ¹⁵Atéró, kale wh̄i Herot suk̄i tikimó waairaaalu, atimaamo u Isip hae kwiamó bitiré felepó. Mo take Talené ama k̄óló wh̄iné as̄eyóló muló betere foné duraalu, “Yało naale u Isip hae kwiamó betepa, ai hae kwia taaróló ape,” yalepó.

Ai fo dokonóturaalu, motóró yalepó.

¹⁶Kale topo wh̄i Herot-né ama yaaire ala kikiti hiróló kale h̄orené dere ala kisipare wh̄irape dilik̄aletei, atimané kilirapóló ̄a mo doakale fopaae bualepó. Tétu, ama diki tare wh̄irapepaae yóló mulótu duraalu, Betelehem be huluaró ai hae kwiamó t̄e mole ipu betamomó mióti teó sóró betó mole naalerapemó kaae sóró dilé fóló, ba fo tamo kemeyóló betó mole naalerapekélé mo fea dóló kemerae yóló dot̄eyalepó. Ti aita h̄ale meipó. Kale h̄orené dere ala bete kisipare wh̄irapepaae wosetepa, atimané apaae yó melale be d̄e tūe muluraalu, atéró dóló kemerae yóló dot̄eyalepó. ¹⁷Ti aita h̄ale tūamó kaayóló inipó. Kótóné ama k̄óló wh̄i Jeremaiané i fo as̄eyóló muló beterapó.

¹⁸“Rama bemó betere so Resel-né dekené suk̄i moló doasi du betepa, mepaae so wh̄iné ̄a kisipa felératere fo yalemó, mo wosenipó.

Ti noatepae, ama naale senaale fea sisiraae feleteinépó.”

Ti ai naalerape dele alata, kale yóló muló betere fo mo dokonóturaalu yalepó.

Nasaret be huluapaae momó fesaae fele fo

¹⁹Téró et̄eyalepó. Kale doasi topo wh̄i Herot suk̄itikimó, kale wh̄i Josep Isip hae kwiamó betepa, nokenaró Talené *ensel*-né duraalu, “Josep-ó, ai kale naale daairaaalu du betale wh̄irapeta, ai suk̄ale ape. ²⁰Térapa, ya turukó horóló, ai naaleró hamatamo dape sóró u Israel hae kwiapaae tokó fae,” yalepó.

²¹Tétepa, Josep ̄a turukó horóló, kale naaleró hamatamo dapesó Israel hae kwiapaae felepó. ²²Atéró Josep ̄a Judia hae kwiapaae bit̄i faai yalet̄e, ai hae kwia kale doasi topo wh̄i Herot betale sirimó, naalema Akelausiné t̄eteróló kaae tarapó dere fo wosóló, witepa taaralepó. Talené apaae nokenaró Judia hae kwiapaae bit̄i faqse yale fo kisipa iruraalu,

Kaleli hae kwiamó tēne Nasaret be huluapaae tokó felepó. ²³Atéro feleteita, mo taketi Kótóné ama kóló wh̄rapené ašemó duraalu,
 “So wh̄i feané a Nasaret be hulua wh̄ikópó yaalo ai ape,”
 ere fo mo dokonóturaalu, atima Nasaret be huluapaae tokó felepó.

Jon-né Yesu waaire t̄u alerótu betale fo
 (Mak 1:2-8, Luk 3:1-18, Jon 1:19-28)

3 ¹⁻²Atéro bitiré wóló etéyalepó. Kale w̄i tópuratere wh̄ikó Jon a Judia hae kwia tuamó so wh̄ikélé bitini, h̄ale kópu k̄aae fi tikimó sókó wóló beterepó. A aimó betepa, mepaae a beterepaae wuatere so wh̄ipaae Kótóné fo wisi yó mótu duraalu, “Tale Kótóné ama hepen bemó t̄eteróló kaae tare ala mió mo felekemó walapa, dīané du betere dowi ala taaróló, kisipa tiki feteyóló betae,” du betalepó. ³Ti āta, me kae mei, mo take Kótóné ama kóló wh̄i Aisaiané waalopóló, bope du betale wh̄ipó. Aisaiané ama aseyóló muló betere fo i ape.

“So wh̄i bitini h̄ale kópu k̄aae fi tikimó, bet̄a wh̄i wóló daalu, fo fakeyóló duraalu,

“Tale waaire t̄u donoróló aleyae,” erapó.

⁴Jon-né ama derótua yale kutita, *kamel* hupu nikiné aleyale kuti derótua yóo, ama sua yale tokélé hupu sekaené aleale to sua yóo, yalepó. Ama nukua yale qlakélé meke w̄eró ero nusutamo maaté nukua yalepó.

⁵Jerusalem be hulua taaróló wua yale so wh̄ikélé, Judia hae kwiamó betó mole so wh̄ikélé, kale Jordan w̄i felekemó betó mole so wh̄ikélé, mo fea a beterepaae wua yalepó. ⁶Atimané dowi ala fea h̄akeamó yó mótua depa, Jon-né atima Jordan fole w̄eimó tópurótua yalepó.

⁷Téyaletei, Farisi wh̄iraperó Sadyusi wh̄irapetamo so wh̄i w̄i tópurótu betere tikipaae wua depa, ama atimapaae duraalu, “Dīa dowi wuli kaae so wh̄i dilikitu betere wh̄irape-ó, Kótóné dīatamo fopaae buturaalu kwia melaqsóro, botokó fae fo né yaleé? ⁸Diaa ai du betere dowi ala taaróló, motóro kisipa feteyóló wapa, ti diaa du betere alakélé mo kisipa tiki fetere wh̄iné dere ala kaaetóro yae. ⁹Dīata, Abraham-né deté wale naale senaale betereiteiné dīapaae me ala eraalomeipóló kisipa muaqsé. Yālo dīapaae mo i dere ape. I muó mole kaporapetei, Kótóné ama mo sumó Abraham-né naale senaale aleyóló beteranérápó. ¹⁰Mepaae nirapetamo naaire du wisi olenitepa, ti diyóló si duku betere dolopaae tae deraalopó. Atéyairaalu, kutó talené ai ni baalemó k̄awe ai bukó tare ape.

¹¹Yālo dīa w̄i tópurótu betereiteita, diaa dere dowi ala taaróló, kisipa feteyóló wópóló tópurótu beterapó. Tétu betepatei, yālo k̄ilipaae waaire wh̄i bet̄ata e kaae meipó. A mo doasi fotokó bole wh̄i betepa, e naale belek̄amale kaae, a aqmó beterapó. A atei kaae doasi fotokó bole wh̄i bitu, dīa w̄i tópuróturaalu, ti kale D̄ei Kepe Wisiró sitamoné

tópuraalopó. ¹²Ama naasené ti kale *whit* o fumi beséne só fópóló, kəyóló taae fótua dere ekepé fake tarapó. Kale *whit* duné fumirape ama fuóló taae faróló, mo *whit* ke maaté ti mulótua dere be dolopaae mulaalopó. Atéro fumirapeta, ti sukókélé feni həle dótóro tare si dolopaae fesekée deraalo ai ape,” yalepó.

Yesu wəi tópurale fo
(Mak 1:9-11, Luk 3:21-22)

¹³Téro, Yesu ə Jordan wəimó Jon-né wəi tópurópóló, Kaleli hae kwia taaróló, Jon beterepaae walepó. ¹⁴Tétepa, Jon-né Yesupaae yə wəi tópuraalo meipóló seséyóló duraalu, “Naa əpaae yə wəi tópurae dere-a, ə whi wisi betepa yə tópuraró de? Naaotei ə wəi tópuraasepólópo,” yalepó.

¹⁵Ai fo depa, Yesuné əpaae duraalu, “Aita mo deretei, mió dəmoné i dere alané Talené ama so whi donoraaitere ala mo dokonópólópa, naao ə wəi tópurae,” depa, Jon-né wisirapóló ə wəi tópuralepó.

¹⁶Atéro, Yesu ə wəi tópuóló tétitóro hae taopaae taae hotepa kelalemó, ó hepen be tų tukwə fóló, Kótóné Dəi Kepe Wisi ba həkósere kaae, ama tikimó biti dorowalepó. ¹⁷Atéro, ó hepen bemó fo tekerótu duraalu, “Ata, yəlo yaala sókó fóló mo hosaa mole Naale ai ape. Ama dere ala fea yəlo kilitu, ə mo doasi həkese né sinitu beterapó,” yalepó.

Yesu dée nópóló Satan-né sų sale ala
(Mak 1:12-13, Luk 4:1-13)

4 ¹Téro etéyalepó. Satan-né Yesu ə sų sóro dée nalópóló, so whikélé bitini kópu kəae fi tikipaae Dəi Kepe wisinéte i əlisóro felepó. ²Ə aimó be dētereró dikiteretamo whi siki tamo bitu, ɔla mo sawakélé néni wote siri həle betaletikimó, ə mo wotené sinalepó. ³Atéro betepa, dowi ala yópóló sų sóro dée nalatere seké wóló əpaae duraalu, “Yətamo Kótóné Naalemapata, ti i kanerapepaae *bred* o alée fae yae,” yalepó.

⁴Ai fo depa, Yesuné əpaae tokó mótu duraalu, “I fo aseýóló muló beterapó.

‘Whi betere beteta, mo ɔla nokoletéiné maaté bitini,

Kótóné ama dere fo fea woseturaalu bitiré fenérapó,’ ” yalepó.

⁵Téro, kale dowi Satan-né Yesu ə Kótóné mo kae tənó betere doasi be huluapaae dapesó fóló, aimó tēne momatere be mo ó hulua tómó daalalepó. ⁶Atéro daaróló əpaae duraalu, “Yətamo Kótóné Naalemapata, ti naaotei yə haepaae tųwó derepae. Ti i fo aseýóló muló beterapó.

‘Yə a haepaae muni durupuraalu, kaponé kotóo sóro doalé yaəsóro,

Kótóné ama *ensel*-rapené naase tómó muni dorowópóló, yə tao sae yaalopó,’ ” yalepó.

⁷Ai fo depa, Yesuné əpaae tokó mótu duraalu, “Ti i fokélé aseýóló muló beterapó.

‘Betā whīnékélé ā tēteróló kaae tare Tale Kótóné noa alakó déró kḡae kelaai dapóló sḡ saḡse,’ erapó,” yalepó.

8-9 Atéró kale dere kaae, momó dowi Satan-né ā mo doasi sokore hasi fosópaae dapesó holóló, i hae kwia feamó kae kae doasi whīrapené tēteróló kaae tare alaraperó ai ala tuāmó mole mepaae doasi wisi wisi alarapetamo yó mótu duraalu, “Yālo i dere fotamo naao mo betā wosóló, yā ē aḡmó bukutiri teāró bitu, doa whī-ó yóló ēpaae moma depa, ti ai ḡla ḡla fea naao tēteróló kaae tanḡpóló, yālo yāpaae melaalopó,” yalepó.

10 Ti fo depa, Yesuné āpaae duraalu, “Satan-ó, yā ē taaróló fae. Ti i aḡyóló muló betere fo wosae.

‘Naao Tale Kótópaae betā doasi-ó, yóló ā aḡmó bitu, ama alatóró erótu betae,’ ” yalepó.

11 Atétepa, kale dowi Satan-né Yesu taaróló foletamo, Kótóné ama *ensel*-rape wóló, ā tao salepó.

Yesuné fo yó melaai kaae sale fo

(Mak 1:14-15, Luk 4:14-15)

12 Atéró Jon *dipula* beteralepó dere fo Yesuné ama wosóló, ā Kaleli hae kwiapaae momó fesaayóló felepó. 13 Atéró ā betere Nasaret be hulua taaróló, Kaleli wēi kēla felekemó tēne Kapeneam be huluapaae tokḡ fóló betalepó. Ai be huluata, Sepulun hae kwiaró Naptali hae kwiatamo tuāmó tēnapó. 14 Atéyaleteita, Kótóné ama kḡló whī Aisiaiané yóló muló betere fo dokonóturaalu yalepó.

15 Ai fo i ape.

“Sepulun fakeró Naptali faketamoné hae tikita, u kale Jordan fole wēiró Kaleli wēi kēlatamo molepaae eróló erapó. Ai hae tikita, Sepulun fakeró Naptali faketamoné haetei, Juda meire fake tokḡ fóló, atimané hae aleróló betó molepó.

16 Ai hae tikimó betó mole so whī atima diliki dolomó betereitei, mió mo doasi dē wisinaale kolóló betó mulapó. Mepaae so whīta, sinitere alané dilikiró betepatei, mo dēi suka sókó huturaalu dēró betepa, ai dē tuāmó betó mulapó,” fo aḡyóló muló beteralepó.

17 Atéyale sukamó kaae sóró, Yesuné ama fo so whī feapaae hḡkeamó yó mótu duraalu, “Kótóné hepen bemó tēteróló kaae tare ala mió mo felekemó ai walapa, diaaḡ dowi ala taaróló kisipa tiki feteyae,” yalepó.

Yesuné yó matere whīrape kaae sóró saletei

(Mak 1:16-20, Luk 5:1-11)

18 Atéró, Yesu ā kale Kaleli wēi kēla fóku seseḡ durupu bitu kelalemó, Saimon doi mupatei, Pitapó du betere whīró ama noma Andrutamo hḡleke wa wēi kulu tuāpaae derótu beterelepó. Ti atimaamota, ya siré kotere whī tamopó. 19 Tétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu,

“Diaamo ai ya su dere kaae, so whi atéro siré kweyaasepóló, da fea betamó kuturaalu, yało diaamopaae yó melaalopa ę sya ape,” yalepó.
 20 Ai fo depa, atimaamoné hałeke warape mulópoló taaróló, mo hapale tétitóro ą sya felepó.

21-22 Atéro ą tumó fu betalemó, me whiró nomatamokélé daapa kelalepó. Ai whi tamota, Sebediné naalema Jems-ró Jon-tamopó. Atimaamoné alimakélé atima fea wei nukumó bituraalu, atimané hałeke warape tukó faletei, wisi wisiyóló numutu betepa kelalepó. Atétu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Diaamokélé ę sya ape,” depa, kale whi tamo mo hapale tétitóro turukó holóló, atimaamoné wei nukukélé, alimakélé betepatei taaróló, ą sya felepó.

Yesuné kisi daae mole so whi wisirale fo

(Luk 6:17-19)

23 Atéro, Yesu ą ai Kaleli hae kwia tuamó kuturaalu, Kótóné tetéroló kaae tare aqmó mole kisi fo wisi so whi feané wosópoló, atimané fo wosetere be dokó yó maté kweyalepó. Atéturaalu, ai so whi kuamó dowi hepo daae mole so whiró mepaae tiki momaare so whitamokélé wisiraté kutu betalepó. 24 Ama so whi fea atéro wisirótu betepapó deté kotere fo Siria hae kwiamó betó mole so whiné woseturaalu, kae kae dowi kisi daale so whikélé, doasi dele su betere so whikélé, dowi kepe tepeyóló betó mole so whikélé, mepaae kae kae kisiné kele olopa olopa yóló sinaaitu betere so whikélé, mepaae momaayóló betere so whikélé, mo fea ą beterepaae dapesó wua depa, ama wisirótua yalepó. 25 Atéro, kale Kaleli hae kwia taaróló wale so whikélé, Dekapolis hae kwia taaróló wale so whikélé, Jerusalem be hulua taaróló wale so whikélé, Judia hae kwiaró, Jordan wei fóku uté tetéroló betó mole so fea ą beterepaae wóló, ama dere ala kelaai dapóló Yesutamo touyóló kutu betalepó.

Du sokoremó Yesuné so whipaae yó mótu betale fo

(Luk 6:20-23)

5 1-2 Téro Yesuné kelalemó, so whi mo hałe ąla kaae wóló touró betepa, ą sokore du aqpaee holóló betepapó. Atéro beterepó, ama yó matere whirape ą beterepaae walepó. Atéro wóló betó mupa, ama atimapaee yó mótu duraalu,

3 “Mepaae so whi dené yało kepe bete tuamó me wisi alakélé muni, mo yaıırapó du betepa, ti Kótóné wisiró betepapóló haııne sukutu betae.

Ti noatepa meipó. Ai so whıta, Kótóné hepen bemó tetéroló kaae tare ala sóro ai tare ape.

4 Mepaae atima dekęné sukutu wole du betere so whıta, Kótóné wisiró betepapóló haııne sukutu betae.

- Ti noatepa meipó. Mió dekené sukóló wole du betereitei, take Kótóné atima tué tiki feléraalo ai ape.
- 5 Mepaae naame yóló mo dua betere so whi ti Kótóné wisiró beteropóló, hajné sinitu betae.
Ti noatepa meipó. Kótóné hae tiki mo turó atimamó matepa saalopó.
- 6 Mepaae so whi de woteró wei nokoletamo du dere kaae, Kótóné mo donoi ala wisi eraairaalu ekele du betepa, ti Kótóné wisiró beteropóló hajné sukutu betae.
Ti noatepae, atétere so whipaaeta Talené ama donoi ala mo ti sūraalo ai ape.
- 7 Mepaae so whi denétamo mené apaae me dowi ala eratepa me ɔla meipóló haje kemeróo, me whi sekei ala tuamó betepa kolené sukutu tao sóo du betepa,
ti atétere so whi Kótóné kolené sukutu tao sóró, atimané dowi alakélé ama kemeró betepa, hajné sukutu beteropóló yae.
- 8 Mepaae so whi atimané hosaa tuamó me alatamo hosekényi, mo wisi alatóro erótu betepa, ti hajné sukutu betae.
Ti noatepae, atétere so whiné ti Kótó mo kelaalopó.
- 9 Hje sere ala ó bōe dele ala taalae yóló, filitere so whita ti Kótóné wisiró beteropóló hajné sukutu betae.
Ti noatepae, atétere so whi kilituraalu, ita Kótóné ama naale senaale beteropó yaalo ai ape.
- 10 Mepaae so whitamó Kótóné mo donoi alamaaté erótu betereimó, kae kae sekei alané só derótu betepa, ti Kótóné wisiró beteropóló hajné sukutu betae.
Ti atétere so whiné Kótóné hepen bemó teteróló kaae tare ala sóró ai tare ape.
- 11 Diɔ yaalo ala erótu betereimó, mepaae so whiné diapaae kae kae sekei ala eratepa, ó so whi feané keletómó kapala fo yóló faletepa, ó kae kae eratere fo yóló diɔ só deratepakélé, Kótóné wisiró beteropóló hajné sukutu betae.
- 12 Ti noatepa meipó. Take Kótóné ama koló whirapepaaekélé mió diapaae ai erótu betere sekei ala kaae, erótu bitipakalepó.
Atérapa ó hepen bemó mole doasi dupu saaireteimó, mo kée yóló hajné sukutu betae,”

Keriso so whi i haemó kóro detamo kaae beteropóló yale fo
(Mak 9:50, Luk 14:34-35)

13 “Diɔta, i haemó betó mole so whitamó kó felé kaae yóló ai betere ape. Téretei, kóné felé kemetepa, ti momó kae netéro felé bulaaloé? Mo meipó. Atéro felé initere kó me ala enénipó. Atétere kó taae faróló hae tikimó beseké yóló mupa, so whiné teiya teiya yaalo ai ape.

¹⁴Diąta, i haemó betó mole so whįtamo mo dę kaae beterapó. Doasi sokore hae du tó mó mo hąkeamó tę mole be hulua bóe whįné kelaqsóró, me ęlané kinanénipó. ¹⁵Atére kaae, mepaae whįné *lamp* są dęróló doasi ni fake aqmó kinóló mulótimipó. Ti noa yppóló meipó. Be tuąmó betó mole so whį fea dęmó beterppóló kisipa mutu, są dęróló mulatere ni fake tó mótóró hąkeamó mulótua dapó. ¹⁶Atétu dere kaae, dią tuąmó ere dę so whį feané kolppóló, hąkeamó dęró betae. Atépa, so whįné kilituraalu, ó hepen bemó betere diaaę Ayané doi sóró horótu beterppóló, wisi ala hąkeamó erótu betae.”

Kótóné tukóló muló betere foné erae ere ala dokonale fo

¹⁷“Ę waleteita, Moses-né yóló muló betere foró Kótóné ama kóló whįrapené yó melale fotamo tokóló aluraai wénitei, ai asemó yóló muló betere fo dokonaairaaalu wóló i betere ape. ¹⁸Yąło diąpaae mo i dere ape. Ó sęró i haetamo kemeyaa i teópa, Moses-né yóló muló betere fo kwia mo sawakélé aluyaalomeipó. Atéyaalopóló muló betere fo fea hąsó kó feni, dokonóló motóróti eraalo ai ape. ¹⁹Whį me dené i asęyóló muló betere fo mo sawakélétamo tikitepa, ó me whįpaaekélé ai ala tukóló yae yóló yó matepa, ti atétere so whį Kótóné tętéroló kaae tare hepen be tuąmó doikélé mo muaalomeipó. Téyaalotei, mepaae so whį dené kale yae yóló muló betere fo wosóló eróo, mepaae so whįpaaekélé i fo sya fóló erae yóló yó melóo, du betere so whįta, hepen bemó Kótóné tęteróló kaae tare aqmó doasi doi muaalo ai ape. ²⁰Yąło diąpaae mo i dere ape. Diąné dere mo donoi ala wisinaalené kale Moses-né asemó ere fo yó mótu betere whįraperó, Farisi whįrapetamoné du betere donoi ala tęteró bitinipa, ti ó hepen bemó betere Kótóné tęteróló kaae tare aqmó mo sókókélé faalomeipó.”

Dei tuę muóló fopaae buturaalu whį daęse yale fo

(Luk 12:57-59)

²¹“Mo take diaaę noutererapepaae yóló mulale fo i ape. Me whį mo ti dóló sukunaęse. Atétepa, ti ai whį ą kwia moleteiné taleyóló só deraalo ai ape. ²²Atépatei, yąło diąpaae dere fo i ape. Whį me dené ama no hamomatamo me bete munipatei, hąle fopaae depa, ti atétere whį ą kwia moleteiné taleyóló só deraalopó. Atétere kaae, whį me dené me whį hamoma eratere fo depa, ti atétere whį fo taletere whįrape beterepaae dapesó faalopó. Téyaalotei, whį me dené ama no hamomapaae duraalu, yą topo doyóló kisipa tikikélé okokoi-ó depa, ti atétere so whį doasi kwia moleteiné mo hąle dótóró tare dowi sipaae faai ai du betere ape.

²³⁻²⁴Térapa, naao me ęla Kótópaae hąle melaai dapóló, kale momatere tikipaae sóró fenalemótamo, naao noné yątamo sekęrapó depa, ti Kótópaae hąle melaaire ęla melaaiti folosóró, naao notamo mole sekępi teraayóló wisirae. Atéro nalo ti naao hąle melaaire ęla Kótópaae melae.

²⁵Whi me dené yaꞑtamo fo tokóꞑtamo yaai ya dapesó fupa, ti diaamo tuꞑámó furaalutei a kisipa wisi mulóló, hapale donora. Até initepa, ti ya taletere whi beterepaae dapesó fóló, fo tokóꞑtamo yóló, ai whinémo *dipula* be teteróló kaae tare whirapené doasi topo whiné naase tuꞑámó mulaalopó. Ai whiné amamo ya *dipula* beteraşóró kisipa mutu dapó. ²⁶Yało diappaee mo i dere ape. Ya *dipula* betereitei sokópóló, dałe mulale kwia belekaamale sonaai *monikélé* mo turó kemeróló menitepa, ti ya *dipula* hałe bitiré fóló, kemeróló duputere sukamó sokaalo ai ape. Meitepa, ti ya *dipula* hałe betó tawaalopó.”

Nópu naqse yale fo

²⁷“I dere fota, diaaꞑ taketi woseté wou beteraşó. ‘So ó whi nópu naqse,’ erapó. ²⁸Ai fo epatei, yało diappaee mo i dere ape. Whi me denétamo me so kelené kolóló kisipa tikiné au nukupa, ti atétere whiné ama hosaa tuꞑámó nópu mo ai nale ape. ²⁹Naa turu kelenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Ti noatepae, naao tiki turó dowi si duku beterepaae faşóró, ya atéro dée nalatere tiki kwia tukóló taae faróló, wisi tikippaae fupa mo wisirapó. ³⁰Naa turu naasenétamo ya dowi ala yópóló dée nalatepa, ti ai naase tukóló taae falatepa mo wisirapó. Ti noatepae, ya dée nalatere naase tukóló taae farénitepa, naao tiki turó dowi si duku beterepaae faşóró dapó.”

Whiné so tokó fateremó yale fo (Mat 19:9, Mak 10:11-12, Luk 16:18)

³¹“Upulé i fo aşeyóló muló betereitei diaaꞑ ai tuęre ape. ‘Whi me dené ama sotamo tokó falaai depa, ti tokó fatere aş sóró fópóló sopaae melae,’ erapó. ³²Ai fota mo epatei, yało diappaee i dere ape. Whi me dené ama so me whitamo nópu nénipatei hałe tokó fatepa, ti soma amatei nópu nalatapó. Atéro tokó fatere so me whinémo dokotepa, ti ai whi akeké nópu nukulapó.”

Talené doi yóló malo yaqse yale fo

³³Yesuné atimappaee duraalu, “Take bitiré wale so whippaae yóló mulale fo me i ape. ‘Naa Talepaae i ala mo yaalopóló, malo yale fo tikini, motóró eró tawae,’ erapó. ³⁴Tépatei, yało diappaee mo dirii fo i dapa wosae. Malo dere alakélé momókó yaqse. Naa dere fo diriróturaalu, hepen be doi yóló malo momókó yaqse. Ti noatepae, ó hepen beta, fea ala fea teteróló kaae tare Kótó betere tikipó. ³⁵Ó diaaꞑ dere fo diriróturaalu, i haekélé doi yóló malo momókó yaqse. Ti i haeta, Kótóné ama hó dée daaló betere tiki ai ape. Jerusalem be hulua doi yólókekélé momókó malo yaqse. Ti noatepae, ai be huluata, fea ala fea teteróló kaae tare doasi topo whi betere tikipó. ³⁶Diaaꞑ dere fo diriróturaalu, naase horóló

kutiri teketere alakélé momókó yaqse. Ti noatepae, naao topo niki mo betakélé de niki ó diliki niki biliranénipó. ³⁷Diñané me ala mo ipa, ti épó yalepótóro yae. Inipa, ti mo inipótóro yae. Naao ai dere fo mopó yópóló, mepaae kae kae hōko fotamo touróló dereteita, ti dowi Satan-né yae yóló tēnatepa dapó.”

Mené sekēi ala eratepa tokó melaqse yale fo
(Luk 6:29-30)

³⁸“Mo take yóló muló betepa, diaaḡ woseté wou betere fo i ape. ‘Whi menétamo me whi kele doratepa, ti menémo ama kekekélé doraē. Me whinétamo me whi sereke dukutepa, ti menémo ama serekekélé dukae,’ erapó. ³⁹Ai fo mo epatei, yaḡo diāpaae i dere fo wosae. Me whinétamo diāpaae me dowi ala eratepa, ti diaaḡmo atimapaee momó tokó matere ala yaqse. Me whinétamo ya faamumó okolope deké supa, ti me tikiró faamumókélé dópóló yó melae. ⁴⁰Mepaae whiné yaḡamo fo tokótamo yóló, naao deró betere kuti sokotepa, ti me fōloi kutikélé sópóló sókó melae. ⁴¹Mepaae whinétamo, yaḡaae 1 kilomitamó ama ḡla ḡla beleróló fae yóló sētepa, ti naaomo me beleróló, 2 kilomita alerae. ⁴²Whi menétamo yaḡaae me ḡlakó kematepa, ti ama ai kematerē ḡla melae. Me whinétamo naao me ḡlakó kapala asiri saai dapóló yaḡaae wosetepe, melaalomeipóló ama dere fo sisópaae eraqse.”

Bóe whīpaae yaala sókó fae ere fo
(Luk 6:27-28, 6:32-36)

⁴³“Taketi yóló muló betepa, diaaḡ woseté wou betere fo i ape. ‘Naao be whi so whīpaae yaala sókó furaalu, bóe whi hōróló bóe du betae,’ erapó. ⁴⁴Tépatei, yaḡo diāpaae i dere ape. Diaaḡ bóe whīrape hēkesenē sinóló yaala sókó furaalu, wisi ala erótu betae. Mepaae whinétamo diāpaae sekēi ala eratepa, atéterē whi Tale Kótóné tao sóró, kisipa tiki wisi mulópóló momarae. ⁴⁵Atétepa, ti diā ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané naale senaaletóro betaalo ai ape. Talené suka dērótu betereteita, dowi ala dere so whīpaaekélé, wisi ala dere so whīpaaekélé erótu beterapó. Ama hali anaterē alakélé, dowi ala du betere so whīró donoi ala du betere so whītamo wusurópaae anótua dapó. ⁴⁶Diñánétamo, mepaae diā hēsekené sukóló yaala sókó fole so whīpaae maaté yaala sókó fu beteretei doasi alapakó, Kótóné diāmó dupu melaalopóló de? Ti kale *takis moni* siré kotere whīrapenékélé atei kaae ala dua dapó. ⁴⁷Diaaḡ mo no ne apupaae maaté naamei fo yóló, kḡleó du betere-a, ai doasi alaé? Ti mepaae Kótó tué inire so whīnékélé ai ala dua dapó. Tépatei, haḡe mo so whīpaaekélé naameiné kḡleó du betepa, ti mo doasi ala ai ape. ⁴⁸Térapa, ó hepen bemó betere diaaḡ Aya ḡ me wisi ala yaḡaḡni, mo ti sūru ere kaae, diāḡkélé wisi alatóro eraté fóló, Talené ama ala mo ti sūre whi betae.”

Mepaae yaɣare so whi tao sae ere fo

6 ¹“Diaaɣ du betere wisi ala so whiné kolóló dukirópóló, momókó yaɣse. Diaaɣ dere wisi ala tamo kolóló dukirópóló du betepa, ti ó hepen bemó betere diaaɣ Ayané melaaitere dupu saalomei ai ape.

²Até yaɣsórópa, diané mole ɣla ɣlarape mepaae yaɣare so whimó haɣle melaai depa, ti tiki tuɣpaae dorutei tó tikiné haɣle sikilitere whirapené wisi ala dapó yópóló, du betere ala kaae mo yaɣse. Ti ai whirapénéta, fo wosetere berapemókélé, tɣ tómókélé, so whiné atima doi hale sóró horópóló kisipa mutu, touró betere so whiné keletómó dua dapó. Yaɣlo diɣpaae mo i dere ape. Atétere whirape atima me dupu kaae saalomei, mo sɣmótóró ai sóró tare ape. ³Térapa, nao ɣla ɣla mepaae yaɣare so whimó haɣle melóló, yaɣlo etei kaae ɣla melalepóló kisipa yó tani, mo keterae. ⁴Diaaɣ mepaae ɣla ɣla yaɣare so whimó materetei so whi feané kelaɣsóró kikiti mela. Ti atéró kikiti dere ala keletere Aya Talené amatóró diaaɣ ai dere alamó dupu melaalopó.”

Yesuné moma etéro yae yóló yó maletai

(Luk 11:2-4)

⁵“Téyaalopa, diaaɣ Talepaae momaturaalu, tuɣpaae dorutei wisire nisiyóló haɣle sikilitu betere whirapené dere moma kaae mo yaɣse. Ti atimané momaturaalu, fo wosetere berapemókélé, doasi tɣ tómókélé, so whi feané dukirópóló dua dapó. Yaɣlo diɣpaae mo i dere ape. Atétere so whiné duputa me kae muni, mo sɣmótóró ai sere ape. ⁶Téni, Talepaae moma yaairaalu, nao be dolopaae fóló tɣ kinóló bitu, kelené kilinire diaaɣ Aya Talepaae betɣ momayae. Atétepa, ti kikiti kinóló dere ala keletere Ayané diɣmó dupu melaalo ai ape. ⁷Diaaɣ Talepaae momaturaalu, Kótóné ala kisipa inire whirapéné bete munire forape haɣle hoko deté fu dere kaae yaɣse. Ti atimané atéró fɔlo sɣyóló dere momata, Talené wosaalopóló kisipa muóló dua dapó. ⁸Térapa, atimané ai dere ala kaae diaaɣkélé yaɣse. Ti noatepae, diaaɣ yaɣare ɣla ɣpaae wosaai teópatei, diaaɣ Ayané ama mo kisiparapó.

⁹Térapa, diaaɣ Talepaae momaturaalu etéro yae.

‘Hepen bemó betere ɣané Aya-ó, Yaɣta dowi ala mo betɣkélé muniruraalu, nao ere ala mo kaepó. Téreteiné yaɣta, fea alané bete Tale betepa, so whiné nao doi hale sóró horóló, mo doasi doi mulópóló yae.

¹⁰ Nao tɣteróló kaae tare aɣmó mole ala wisinaale wópóló yae. Nao kisipa mole ala ai hepen bemó irure kaae, i haemókélé atérópóló yae.

¹¹ ɣané mió i be ɣémó naaire ɣlakélé nao sɣmó ɣlae.

¹² Mepaae whirapéné ɣapaae erale dowi ala kwia ɣané tani, me ɣla meipóló haɣle kemerótu yale kaae, ɣané dowi ala kwiakélé nao haɣle kemerae.

13 Də me dowi ala yóló dée naaire tikipaae ʔlisóró faʔsóró, naao seséyóló tʔ wisitei yó mótu betae.

Téturaalu, də dowi ala yópóló sesemeratere bóe whjné só deraʔsórópa, ai tʔ naao seséyóló də tao sae, yóló dua yae.

14 Ti mepaae whjrapené diʔpaae erale dowi alatamo, me ʔla meipóló hʔle kemeratapa, ti ó hepen bemó betere diaaʔ Ayané diʔné yale dowi alakélé, hʔle kemeraalo ai ape. 15 Téyaalotei, mepaae whjrapené erale dowi ala me ʔla meipóló, diaaʔtamo hʔle kemerénitepa, ti ó hepen bemó betere Ayané diaaʔ dowi alakélé, hʔle kemeraalomeipó.”

Yesuné ʔla weyóló hʔle betere alamó yale fo

16 “Diaaʔ Talepaae momayairaaalu, ʔla weyóló hʔle betere sukamó, tuʔpaae dorutei tó tikiné sikjlitere whjrapené dere ala sʔróló yaʔse. Ti so whjné atima mo wisirapó yópóló kisipa mutu, ʔla weyóló atimané kelepa hʔmula yóló bitua dapó. Yaʔlo diʔpaae mo i dere ape. Ai whjrape atimané duputa, me kae saalomei, mo sʔmó ai sere ape. 17 Tépateti, diʔ moma yaai ʔla weyóló bituraalu, diaaʔ topo nikimó *wel* wəi dilóo, diaaʔ kelepaakélé fokóo du betae. 18 Ti noa yaʔsóró meipó. Mepaae whjrapené diʔ ʔla weyóló beteraóló kisipa yaʔsóró dapó. Diaaʔ kelené keleneire Ayané ama betə diaaʔ ai kikiti dere ala kelerapó. Atére Aya Talené amatóro diʔmó dupu wisi melaalo ai ape.”

I haemó wisi wisi ʔla betəpaae huatu betaʔse yóló yale fo

(Luk 12:33-34)

19 “Diʔ i haemó bituraalu, ekəle yóló ita yaʔlo ʔlapóló, betəpaae huatu betaʔse. Ti noatepae, i haemóta hoti dakóló ó dowi ero siné turukóló ó ʔlémi nokole whjrapenékélé kikiti be fulukóló sua dapó. 20 Aténi, diaaʔ wisi wisi ʔla ó hepen bemó betəpaaeróló mulaté holópóló yae. Ti ai bemóta ero sinékélé, hotinékélé doréni, ʔlémi nokole whjrapenékélé be fulukóló ʔlémi saalomeipó. 21 Ti naao wisi wisi ʔla mole tikimótóro naao hosaakélé mo turó ai mole ape.

22 Naao keleta, ti tiki turó dəró betere *lamp* sə sʔ ai ape. Naao keletamo wusuró wisipa, ti tiki turó dəyó falapó. 23 Téni, naao keletamo dilikipa, ti tikikélé turó dilikirapó. Naao tiki tuʔmó ere dətamo aluróló dilikipa, ti naao betere betekélé mo turó diliki yó falapó.

24 Betə kutó diratere whjnétei tətəróló kaae tare whj tamoné kutó diranénipó. Ti me whjné du, i kutó dirae, me whjnékélé i kutó dirae depa, atimaamo wusuróné kutó betə whjné diraire mo sʔnipó. Ti noatepae, me whj hóróló me whjpaamo həkeseiné sinóló yaala sókó fole ala yaalo ai ape. Ó me whjpaamo doasi həkeseiné sinóló yaala sókó fóo, me whjmo hóróló sisópaae eróo yaalopó. Tétereteiné betə whjtei Kótóné ala eratere whj betóo, *moni* diʔ tətəróló kaae tare whj aqróló, *moniné* kutó diratere whjkelé betóo, enénipó.”

Nokole ɔla ó deraaire kutimó whaalía yaqse ere fo
(Luk 12:22-31)

25 “Térapa, yaɔ diɔpaae i dere ape. Diɔ betere beteta diaaɔ naaire ɔla ó weɨ nisiyóló ɛ noa naaloé? ó kuti noa deraaloé? yóló, whaalía du betaqse. Ti ai ɔla ɔla-a, doasi ɔlapa whaalía du betere? Yaɔ betere beteta, ti mo doasi topo ɔla ai ape. Naaó deró betere kuti-a doasi topo ɔlapa, whaalía du betere? Naaó tikita, ti mo doasi topo ɔla ai ape. 26 Barapepaae eraterere ala diɔné kisipa muae. Atimané naaire ɔla wae biliterere ala ó ɔla sóró bepaae mulaterere ala dua de? Tétumitei, ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané atimané naaire ɔla sɔmó mótua dapó. Ti ai barapeta doasi ɔla meitei, ama tao sua dapó. Ti diɔ so whiɔta, mo doasi ɔla betepapa, ama kisipa keteraalopóló de? 27 Me whiné ama whaalía dere alané ɔ bitiré faaire be deɔ ama sɔmó hikiili faranére? Mo meipó.

28 Diɔ kuti noa deraaloé yóló, whaalía du betere-a, kale hɔko yó mole nerape kisipa muae. Ti atima kémi bisikóló kuti nomotere ala dumipó. Mo meipó. 29 Tépatei, yaɔ diɔpaae i dere ape. Mió i yó mole nerapené ere au wisiné kale doasi topo whi Solomon-né sua yale kuti wisinaalené ere aukélé mo teraae falapó. 30 Diɔ tuɛ tiki tiraterere ala tó mó dakeró betere whiɔrape-ó, i haemó yó mole nerapeta, mió beɔ yóló dóta, doyaaire ɔlatei, Kótóné ama mo wisiyóló aurótua dapó. Ti Talené ai ne aurótu dere kaae, diaaɔ saaire kuti diɔmó sɔmó melaalomeipóló du bitu de? 31 Atérapa, ɔlaró weɨtamo noa naaloé? ó kuti ɛ noa saaloé? yóló, whaalía du betaqse. 32 Ti noatepae, haɔ hɔko betó mole so whiɔrapené ai ɔla ɔlarape saaitapóló doasi ketekɛ butu betepapó. Tépatei, diɔné ai yaɔɔ du betere ɔla ɔlata, ó hepen bemó betere diaaɔ Ayané ama mo kisiparapó. 33 Térapa, folosóró Kótóné ama tɛteróló kaae tare alaró, mo donoi ala wisinaaletamota, mo doasi bete mole alapa, ketekɛ buóló erótu betae. Atétepa, ti mepaae yaɔɔterere ɔla ɔlakélé fea Talené ama mo sɔmó melaalo ai ape. 34 Atérapa, dó be demó noa ala yaaloé yóló whaalía du betaqse. Ti dó be demó yaaire alata, ai be demótóró erópóló yae. Upaae bitiré faaire be demó yaaire sekɛi ala, mió i be demó dere alatamo touraɔse.”

Mepaae so whiné dere ala taleyóló só deraqse ere fo
(Luk 6:37-38, 6:41-42)

7 1 “Diɔ Tale aɔyóló mepaae no ne hamomané dere ala taleyóló só deraqse. Ai ala deremó, Talené diɔkélé taleyóló só deraqsóropa taalae. 2 Ti noatepa meipó. Mepaae so whiɔpaae diɔné me noa kaae ala eróló tale itikimó, ti naao me whiɔpaae ai erale ala mo sɔtóró Talené yaɔpaaekélé eraalo ai ape. Naaó me noa kaae ala me whi hamomapaae eréliɔpa, ti ai erale sɔtóró Talené yaɔpaaekélé eraalopó.

3 Naaó kele dolomó doasi ni fake bupatei bunire aɔyóló, naao no hamomané kele dolomó sawatamo bole mome kolóló, no-ó, naao kelemó

ai bole mome sokaalopa maé dere fo-a, noatepa du betere? ⁴Naa keke dolomó bole doasi ni fake-a, sokoni haḷe bupatei, me no hamomapaee naao keke dolomó bole mome sokotapa maé fo-a, noatepa du betere? ⁵Tó tikiné wisire nisiyóló haḷe sikḷi du betere whḷrape-ó, folosóró naao keke dolomó bole doasi ni fakepi sokae. Atéro naao keke feléyóló, ḷa ḷa diriyóló kilituraalu, ti naao noné keke dolomó bole mome wisiyóló sokonérápó.

⁶Kótóné ama mo kaae tukóló muló betere ḷa haḷrape nḷpóló melaḷse. Meleke wisinaale hupurape daae mole tikipaae fesekée falaḷse. Diḷnétamó ai ala depa, ti hupurapené hóné ṭeḷya ṭeḷya yóló, momó fesaae wouraalu diḷṭei dósuyóló naalo ai ape.”

Kótópaae me ḷa wosetere fo

(Luk 11:9-13)

⁷“Diḷ yaḷṭere ḷa Kótópaae wosetepa, ti diaaḷ ai wosetere ḷa ama mo melaalópó. Me ḷalakó saai dapóló keketepa, ti diaaḷ keketere ḷa mo kólóló saalópó. Diaaḷ ṭṭ tukiyae yóló ṭṭ dupa, ti ama ṭṭ tukijaalo ai ape. ⁸Mepaae so whḷ atima yaḷṭepa, wosetere ḷa mo sua dapó. Whḷ me dené senée yóló keketere ḷa ti mo sua dapó. ṭṭ tukiyae yóló, ṭṭ du betere so whḷ fea be dolopaae wḷpóló, ṭṭ tukḷtua dapó.

⁹⁻¹⁰Diḷ ai betó mole whḷ betḷané naalemané alimapaee aya-ó, okó ḷmaletamo ḷlae depa ai kematere ḷa taaróló, kapo fake nae yóló melaaloé? ó yakó ḷlae depa, ai kematere ḷa meni whḷ tukó nokole dowi wuli betepatei, nae yóló melaaloé? Meipó. ¹¹Diḷ i haemó dowi ala du betere whḷrape bitutei, diḷné naale senaalemó wisi wisi ḷa haḷe matere ala ti diḷ mo asarapó. Atére kaae, ó hepen bemó betere diaaḷ Ayanéta, mepaae whḷ dené ḷpaae kematere wisi wisi ḷa mo hamokoróló melatere alané, i haemó betere ayané matere ala mo ti bosene falapó. ¹²Térapa, Kótóné ama kḷlḷ whḷrapené ere foró Moses-né yóló muló betere fotamo fea touróturaalu, ere fo beteta me kaae mei ai ape. Kae kae ala yaairaalu, mepaae whḷrapené yaḷpaae eranée dere alatóró mepaae so whḷpaekélé erótua yae.”

Doasi fakere ṭṭró betekene ṭṭtamo

¹³“Diḷ sawatamo betekene ṭṭ serekemó sókó fae. Mo ti aluyaaitere tikipaae faai fole ṭṭ fake yóo, mo ṭṭkélé doasi fake yóo erápó. Ti mo dekéro so whḷṭa, ai fakere ṭṭtóróti sya fu beterapó. ¹⁴Téretei, mo ti betó tawaaire tikipaae fole ṭṭṭa, so whḷ feané kilini, betḷ betḷ so whḷné maaté ai betekene ṭṭ kekóló sya fu beterapó.”

Ni du oleteere kilituraalu etei kaae nipóló tué dere ala

(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵“Diḷ kḷpaae fḷpóló, dilikaḷai Kótóné ama kḷlḷ whḷ aḷyóló waalopa, mo hotowaró kaae tawae. Atima atéro wouraalu, kale *sipsip* hupu niki

kaae bilipa mo h̄iti nisiyaalotei, atimané tiki tūapaeta, ti wh̄i dóló nokole dowi bete hāné tiki daalapó. ¹⁶Ti atima noa kaae wh̄i betereómóló, folosóro atimané dere alapi k̄aae kolóló tūe yae. Ti noatepae, so wh̄iné bes̄aae teketuraalu, hāle h̄oko k̄epimó olopa tekaaloé? Nose dukélé hāle h̄oko nimó olopa tekaaloé? Mo meipó. ¹⁷Atétu dere kaae, wisi niné ti wisi du oleyóo, dowi niné ti dowi dutóro oleyóo, dua dapó. ¹⁸Wisi nimó ti dowi ni du oleyóo, dowi nimó wisi ni du oleyóo, dumipó. ¹⁹Mepaae du wisiyóló woleneitere nirape feata, ti diyóló sipaae taae derótu beteraipó. ²⁰Térapa, ai kale wh̄irapené du betere ala mo wisiyóló k̄aae keletepa, ti atima etei kaae wh̄irape beteraipóló, mo diriyóló kisipa yaalo ai ape.

²¹So wh̄i mo feané atima hepen-paae faalopóló kisipa muturaalu, yālo doi yóló Tale-ó, Tale-ó, du betepatei, ai so wh̄i mo fea faalomeipó. Ai tūamótei, mepaae so wh̄i de ó hepen bemó betere yālo Ayané ama kisipa mole ala sya fóló, erótu betere so wh̄i bet̄a mo s̄umó fenérapó. ²²Taletere be demó, mepaae so wh̄iné yālo doi yóló Tale-ó, Tale-ó, da naao k̄oló wh̄i bitu, so wh̄ipaae Kótóné fo i ape yóló yó melóo, naao doimó dané mepaae dowi keperape so wh̄i tūamó betereitei dóló h̄okó falóo, mepaae kelemei alarapekélé eróo, du betalepó, yaalopó. ²³Ai fo depa, yālo atimapaee hākeamó teraae faróló duraalu, ‘Dīa dowi ala du betale so wh̄i-ó, dīa e mo tūékélé inipa taae fae,’ yaalopó.”

Be mo kekemeyóló t̄etere wh̄iró h̄oko t̄etere wh̄itamó
(Luk 6:47-49)

²⁴“Tépatei, mepaae wh̄i dené yālo fo mo wisiyóló wosóló, sya fóló eró tapa, ti kisipa tiki fosó fosóre wh̄iné ama be t̄eyaairaaalu mo hae k̄ayóló taae faróló, kapo tómó t̄etu dere kaae dapó. ²⁵Atépa, doasi hali tiki wóo, w̄ei milikélé wóo, doasi bes̄é tikikélé wóo duraalu, ai bemó hairaleitei tokó fenipó. Ti noatepae, ai be kapo tómó t̄eyaiteiné mo dirirapó. ²⁶Tépatei, mepaae wh̄irapené yālo fo wisiyóló wosólóitei sya fóló erénitepa, ti kale kolea koleare wh̄iné w̄ei atik̄a tómóitei be h̄oko t̄etu dere kaae dapó. ²⁷Atépa, doasi hali tiki wóo, w̄ei mili wóo, doasi bes̄é tiki wóo duraalu, ai kale bemó hairale tikimó, mo ti kolokó felepó,” yalepó.

²⁸Téroró, Yesuné ai forape yóló kemetepa, aimó wóló touró betere so wh̄i mo feané ama yó mótu betale fomó haió! yóló, siratu betalepó. ²⁹Ti noatepa meipó. Ama atéro yó mótu betale fota, Moses-né yóló muló betere fo yó matere wh̄irapené dere kaae yó meni, me doasi t̄eteróló kaae tare wh̄iné sóro beteratepa yó matere fo kaae, mo bete tokóló yó matapó du betalepó.

Yesuné bet̄a dowi humu fulu der̄ale wh̄i wisiraleteti
(Mak 1:40-44, Luk 5:12-14)

8 ¹Ai ala yóló kemetepa, Yesu ā ai du sokore aqmó betereitei taaróló, dorowou betalemó, so wh̄i mo feané ā sya wou betalepó. ²Ā atéro

daalemó, dowi humu fuluné tiki dore whi ą beterepaae wóló, bukutiri teyaró bitu ąpaae woseturaalu, “Tale-ó, naao fotokóné ę wisiraaí kiswa mutepa, ti mo sumó wisiranérapó,” yalepó.

³Atéró, Yesuné kale whiné tikimó naase mulóló duraalu, “Naaó tiki doretei mió yálo wisiraaí dapa, mo ti wisi yae,” yalepó. Ai fo deretamo, ama tiki mo turó wisiyalepó. ⁴Téró, Yesuné ąpaae duraalu, “Wosae, mió naao tiki ai wisi yalepa, haęle mo so whipaae i ala yalepó fo momókó yaęse. Téní ya fóló, Talepaae momaratere whiné maaté naao tiki fopeyópoló, yó melae. Téró, mo take Moses-né yóló muló betere fo sya furaalu, naao tiki wisirateremó Talepaae melae ere ęla melae. Atimané ai ala kilituraalu, ita Talené eró beterapó fo yópoló dapó,” yalepó.

Beta topo diktare whiné Yesupaae tuę tiki tirale ala

(Luk 7:1-10)

⁵⁻⁶Atéró, Yesu ą Kapeneam be huluaám sókó felemó, 100 Rom diki tare whirape tetéróló kaae tare topo whi beta wóló ąpaae duraalu, “Tale-ó, yálo kutó diratere whi beta doasi hepo daalu ama tikikélé mo dąamu sókó fóló, bemótóró haęle fió mulapó. Téruraalu, doasi dele su betepa naao ę tao saaloé?” yalepó.

⁷Ti fo depa, Yesuné ąpaae duraalu, “Yálo ą wisiraaí faalopó,” yalepó.

⁸Ti fo depa, kale topo whiné ąpaae tokó mótu duraalu, “Tale-ó, ę whi wisi bitupakó ya yálo bepaae ape yaalomeipa, imó naao fonémaaté ama kisi bete wisiyae depa, sumó wisiyaalopó. ⁹Ti noatapa meipó. Ękélé ę tetéróló kaae tare whirape betepa, atima aqmó beterapó. Atéruraalu, yálokélé mepaae diki tare whirape tetéróló kaae tarapó. Ai whirapekó betaąpaae yálo fae depa ą fóo, ape depa wóo dua dapó. Yálo kutó diratere whipaae i kutó diyae depa, ama ai alatóró dua dapó,” yalepó.

¹⁰Yesuné ai whiné dere fo wosóló, haió yóló siratu, ą sya wou betere so whipaae duraalu, “Yálo diąpaae mo i dere ape, i whiné doasi kiswa tiki tiró betere kaae ere whi Israel hae kwiamó betepa, yálo mo kilinipó. ¹¹Yálo diąpaae i dere fo wosae. Suka hoterepaae betere so whikélé, suka doropolepaae betere so whikélé, atimané be taaróló ęla detere tikipaae wóló, atima beterópoló tukóló muló betere tikimó ęla naai betaalopó. Atima atéró touróló, Abraham, Aisak, Jekop-sépitamo hepen bemó betere Kótóné tetéróló kaae tare tuąmó bituraalu, ai doasi detere ęla atima fea betaąmó nuku betaalopó. ¹²Téyaalotei, mepaae so whi Kótóné tetéróló kaae tare aqmó ama naale senaale beterópoló yóló mulaletei, diliki tuąmó beterópoló, belapaae hókó deraalopó. Aimó doasi dele su bituraalu, atimatei yale alamópoló deķené sukóló wole du betaalo ai ape,” yalepó.

¹³Téró, Yesuné kale doasi topo whipaae duraalu, “Naaó kiswa tiki tiratere alatóró yálo yaąpaae mo eraalopa, fae,” yalepó. Mo ai fo deremótóró kale whiné ama kutó diratere whiné kisi bete wisi ipakalepó.

Yesuné mepaae so whiné kisi wisirótua yale fo
(Mak 1:29-31, Luk 4:38-39)

¹⁴Téror, Yesu a Pitané bepaee sókó felemó, Pitané ama somané hama sere tiki suputere kisiné sinóló mupa kelalepó. ¹⁵Atépa kolóló, kale soné naasemó ama wolaa yó salemó, ama tiki supu du betale kisi bete wisitepa, kale so a turukó holóló, Yesumó ɔla kaae sóró biliralepó.

¹⁶Atéror, be dikiteretamo dowi kepe tepeyóló betó mole so whi mo turó a beterepaae dapesó wua depa, dowi keperape foné sua yalemó, sókó fua yóo, atima so whi feané hepo betekélé mo ti wisitua yóo, yalepó. ¹⁷Ai alata haɓe inipó. Kótóné ama ɔlóló whi Aisaiané yóló muló betere fo dokonóturaalu yalepó. Ai fo i ape.

“Dañé momaare tikiró kisi betetamo fea ama tikimó sóró tokóló aluraai walepó,” erapó.

Yesu a so whiné sya kotopa yale fo
(Mak 1:32-34, Luk 4:40-41)

¹⁸Atéror kelalemó, so whi mo haɓe ɔla kaae a boperɔle wapa, Yesuné ama yó matere whirapepaae duraalu, “Da weɓi ɔla teyóló uté teró faalopa fiépe,” yalepó. ¹⁹Atétepa, Moses-né yóló muló betere fo yó matere whi betá a beterepaae wóló duraalu, “Yó matere whi-ó, ya mopaae fupa, ti ɛkélé ya sya waalopó,” yalepó.

²⁰Ai fo depa, Yesuné apaae tokó mótu duraalu, “Kale haɔnaraperó barapetamota, atima fitere tiki ai ere ape. Téretei, kale whiné Naalema a betá ama topo beleróló fitere tiki meipó,” yalepó.

²¹Ti fo depa, ama yó matere whi betané duraalu, “Tale-ó, folosóro yaɔ ayapi dourɔle faaipa, naao ɛpaae fae fo enére?” yalepó.

²²Ai fo depa, Yesuné apaae duraalu, “Sinale whirapeta, ti sinale whirapenétóro dourópólópa, ya ɛ sya ape,” yalepó.

Yesuné doasi besé tikiró weɓi asyatamo béraletei
(Mak 4:36-41, Luk 8:22-25)

²³Atéror, a kale weɓi nukupaae bitɓi hotopa, ama yó matere whirapekélé aɓamo betá nukupaae bitɓi holalepó. ²⁴Atéror, atima weɓi tuámó fu betalemó, mo doakale hali tikiró besé tikitamo kilitainé hapale sókó walapó duraalu, weɓi asya wóló atima betere nuku dolopaae weɓi bosenée horóló, kale nuku buó deraai depatei, Yesu a noke haɓe fió molepó. ²⁵Yesu atéror fipa, ama yó matere whirapené a turukuróló duraalu, “Tale-ó, da felekemó weɓiné aluraai dapa, naao da tao sae,” yalepó.

²⁶Ai fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Diɔ noatepa wi du bitu de? Diaaɔ kisipa tiki tiró betere ala tómó ai ererapó,” yalepó. Tétepa, a turukó holóló, kale weɓi asyaró besé tikitamopaae tikae yóló foné

salepó. Atéyalemó, kale w̄ei asyaró besé tikitamo tukóló ama ere kaae mo dono felepó.

²⁷Atétepa, kale wh̄irape atimasisitei duraalu, “Haió! i wh̄ita, noa kaae wh̄irópó. Kale w̄ei asyaró besé tikitamonékélé mo wh̄iné dere kaae, ama dere fo mo betatóró wosóló, erótua dapó,” yalepó.

Kepe tepeyóló betere wh̄i tamo wisirale fo

(Mak 5:1-17, Luk 8:26-37)

²⁸Atéró, Yesu ą uté t̄eró t̄e fóló Kadarin hae kwiamó sókó felepó. Aimó dowi kepe tepeyóló betere wh̄i tamo wh̄i dourótua dere tikimó biti, ątamo hokolaa yaai dapóló walepó. Ai wh̄i tamo dowi kepené sesemeratepa doasi fopaae butu, sereke fisikó sóró wh̄i daai du betepa, so wh̄i fea wituraalu ai t̄umó fua inipó. ²⁹Até du betere wh̄i tamoné fo fakeyóló duraalu, “Kótóné Naalema-ó, naao d̄amopaae noa alakó eraai waleé? Tukóló mulale suka teópatei, ȳa ipaae d̄amo susupuraai waleé?” yalepó.

³⁰Téró, mepaae hupurape mo hāle ọla kae mo umó kimimó daae molepó. ³¹Kale dowi keperape atima witepa Yesupaae kema duraalu, “Naaotamo d̄a dóló h̄okonaai depata, ti u hupurapené depe tūapaae dotonaasepe,” yalepó.

³²Atéró, ama kale keperapepaae duraalu, “Dīa wh̄i tūamó betereitei taaróló sókó fae,” depa, atima kale wh̄iné depe tūamó betaleteti taaróló, hupurape tiki tūapaae tepeyóló bit̄i fupa, kale hupurape fea botokó furaalu, kula dolomó derepeletikimó, w̄eíné sorokó fóló kale hupurape sisiraae felepó. ³³Atétepa, ai hupu kaae tare wh̄irape atima ai ala kilitu, mo hapale doasi be huluapaae fóló, i kale wh̄i tamopaae erale alaró mepaae eratepa kelale alatamo so wh̄i feapaae yalepó. ³⁴Atétepa, ai be huluamó betó mole so wh̄i fea Yesu kelaai dapóló walepó. Atéró walemó Yesu betepa kilitu, atimané ąpaae ȳa i hae kwia taaróló fae, yóló s̄etu betalepó.

Yesuné tiki d̄amui wh̄i wisirale fo

(Mak 2:1-12, Luk 5:17-26)

9 ¹Atéró, Yesu ą w̄ei nukupaae bit̄i holóló, ai w̄ei k̄ela t̄eyóló ą betere be huluapaae felepó. ²Atéró ą aimó betepa, mepaae wh̄irapené bet̄a tiki d̄amui wh̄i besek̄etamo turó Yesu beterepaae beleyóló walepó. Atétepa atima kisipa tiki tiróló wale ala Yesuné kolóló, kale tiki d̄amui wh̄ipaae duraalu, “Ti naale-ó, naao dowi ala kwia mió ȳalo i kemeratapa whaaliala ini, naao hosaa diriyóló dua betae,” yalepó.

³Ai fo depa, mepaae Moses-né ere fo yó mótu betere wh̄irape atima kisipanétei duraalu, “I wh̄iné ą Kótó kaae beteropóló du betere foné, Kótóné doi doróló faletu beteropó,” yalepó.

⁴Yesuné atimané atéro mutere kisipa kolóló duraalu, “Diaaḡ atei kaae dowi kisipa noatepa mutu bitu de? ⁵Fo tamo mulapa, so whinə taleyóló mé fo diaaḡ enére? Naa dowi alamó saaire kwia yaḡo aluratapó fo enérepé, ya turukó horóló naao beseḡe sóró fae fo enére? Diḡ tuḡ tekeyóló kisipa yae. ⁶Atérené i haemó betó mole so whinə dowi ala kwia tokḡóló aluraaire fotokḡ Whinə Naalemané sumó bulapóló, kisipa muḡpólópa,” kale whípaae, “Ya turukó horóló naao beseḡe sóró bepaae fae,” yalepó. ⁷Ti fo depa, kale whi turukó holóló ama beseḡe sóró bepaae felepó. ⁸Atétere ala aimó betó mole so whi feané kolóló, atima doasi hokomó sókó furaalu sira yalepó. Mo whinə etei kaae ala yḡpóló Kótónétei sóró betéro beterpóló, ama doi hale sóró horalepó.

Yesuné Matyupaae ḡ sya ape yale fo

(Mak 2:13-17, Luk 5:27-32)

⁹Atéro Yesu ḡ ai hae tiki taaróló fu betalemó, *takis moni* siré kotere whi Matyu *takis moni* saairaalu, tene furu bemó betepa kelalepó. Atépa ama ḡpaae duraalu, “Ya ḡ sya ape,” depa, kale sekḡ ḡ turukó horóló Yesu sya felepó.

¹⁰Atéro, Yesu ḡ kale whi Matyuné bemó betepa, *takis moni* siré kotere whiraperó mepaae dowi ala dere whirapetamo mo turó wóló, Yesuró ama yó matere whirapetamo fea touyóló ḡla nuku beterepó. ¹¹Atéro ḡla nuku betepa, mepaae Farisi whirapené kolóló ama yó matere whirapepaae duraalu, “Diḡ yó matere whi-a, *takis moni* siré kotere whiraperó dowi ala dere whirapetamotei, noatepa ḡla betamó nuku bitu de?” yalepó.

¹²Ai fo wosóló Yesuné duraalu, “Kisi daanire so whi *dokta* beterepaae fumi, kisi daale so whimaate fua dapó. ¹³Kótóné aseyóló muló betere fo i ape. ‘Simó sukḡlaa dalóló ḡle matere ala Kótóné ḡ saai doasi ḡkeseni, ḡlené sinóló ḡle tao sere ala depa, ti ḡ mo doasi ḡkeserapó,’ erapó. Térapa diḡ fóló, ai ere fo bete wosóló kisipa tekeyae. Ti ḡ waleteita, donoi ala dere so whípaae ape yaai anitei dowi ala dere so whípaae ape yaai walepó,” yalepó.

ḡla weyóló ḡle betere ala

(Mak 2:18-22, Luk 5:33-39)

¹⁴Téro, Jon-né yó matere whirape Yesu beterepaae wóló ḡpaae woseturaalu, “Daḡó Farisi whirapetamota me sukamó ḡla weyóló ḡle bitua depatei, naao yó matere whirapemo ḡla weyóló ḡle bitinitere-a, noatepa de?” yalepó.

¹⁵Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokḡ mótu duraalu, “Kale so dokaaire whi ḡ ama fulumu whirapetamo ḡle betepatei, ama fulumu whirape deḡetu molómó betaaloé? Tényi, nalo kale so dokore whi mené dapesó fupa, ti ama fulumu whirape atima ḡla weyóló ḡle betaalo ai ape.

¹⁶ Mo whi betanékélé, kisi kuti kwia soro si kutitamo nomotumipó. Ti noatepae, kisi kuti kwia soro deraakele kutitamo dakoroló nomonalemó, momó bisage fóló mo ti fake yaalopó. ¹⁷ Whi betanékélé, kisi wain wei tepeturaalu, upulé moi hupu sekaené nomóló mole wutimó tepetumipó. Atéro tepetepa, ti kale moi hupu sekaémó tepeyale wain wei tóputuraalu, fulukó fóló wei sunée faalopó. Atéyaqsóro, atima kisi wain wei tepeturaalu, ti kisi hupu sekaené aleale wutimótóroti tepetua dapó. Atétepa, ti kale wutiró weitamó wusuró mo wisiyóló muó tawaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné folosóro betá so wisiróo, senaale kepaaróo yale ala
(*Mak 5:22-43, Luk 8:41-56*)

¹⁸ Atéro ama fo teó du betepatei, betá doasi topo whi wóló á daalemó bukutiri teyaró bitu duraalu, “Doa whi-ó, yalo senaale mo miótóroti sinalepó. Téyaletéi, yá wóló ama tikimótamo naao naase mulatepata, ti á mo kepaanérapó,” yalepó. ¹⁹ Atétepa Yesu á turukó horóló kale whitamó fupa, ama yó matere whirapekélé felepó.

²⁰ Até deretamo, betá so wéliéné du betepatei, 12 ba fo kemere so Yesuné sisóro sókó wóló, ama deró betere kuti salemó wolaayalepó. ²¹ Kale soné ama i kiswa mualepó. “Yalotamo ama kuti salemó wolaatepa, ti yalo kisi bete sumó wisiyaalopó.”

²² Tétepa, Yesu á fetée fóló kale sopaae duraalu, “Ti senaale-ó, naao kiswa tiki tirale alané naao kisi bete wisiralepa, hosaa tuamó sekéni, diriyóló dua fae,” yalepó. Ai fo deremótóro kale soné kisi bete mo ti wisiyalepó.

²³ Atéro, Yesu á kale doasi topo whiné be dolopaae sókó felemó, so whi fea fo tiki whaa du bitu, fó wuti hale yóló moló-u du betepa kelalepó. ²⁴ Até du betepa, Yesuné atima foné soro duraalu, “Ai senaleta sukuni, á noke firapa diá taae fae,” deremó atimané á dō nalalepó. ²⁵ Atéro, ai touró betere so whi fea belapaae hókó deróló, Yesu á kale senaale mole be dolopaae fóló, kale senaalené naasemó tao salemó, á mo ti sukuletei momó kepaayalepó. ²⁶ Atéro, Yesuné i ala yalepóló, ai be hulua feapaae deté kweyóló fakeralepó.

Kele dilikire whi tamoró kóló nomone whitamó wisirale fo

²⁷ Atéro Yesu ai be taaróló fu betalemó, kele dilikire whi tamoné á sya wou fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté yale whiné Naalema-ó, naao damó kolené sukutu tao sae,” yalepó.

²⁸ Atétepa, Yesu á be tuapaae sókó fi tikimó nalo kale kele dilikire whi tamo á beterepaae wapa, atimaamopaae woseturaalu, “Yalo diaamo sumó wisiranérapóló kiswa mute?” depa, atimaamoné duraalu, “Tale-ó, naao fotokóné damó mo sumó wisiranérapó,” yalepó.

²⁹Ai fo depa, ama kale wh̄itamóné kelemó wolaa yóló duraalu, “Diaamoné kiswa tiki tiró betereiteiné i wisirateré ape,” yalepó. ³⁰Ai fo yalemó, kale wh̄itamóné kele fis̄aae fóló wisitepa Yesuné atimaamopaae fo mulóló duraalu, “Yálo diaamopaae i erale ala so wh̄ipaae momókó deté kw̄eyaōse,” yalepó. ³¹Téyaletei, atimaamo be hulua feapaae fóló, Yesuné i ala yalepóló deté kw̄eyóló fakeralepó.

³²Atéró kale wh̄itamo fi tikimó, dowi kepe tepeyóló bituraalu kóló nomóló fokélé initere wh̄i bet̄a Yesu beterepaae dapesó walepó. ³³Atétepa, Yesuné kale dowi kepe dóló h̄okonaletikimó, kale kóló nomóló betale wh̄itei, fo kaae sóró yalepó. Atéteremó, so wh̄i feané kolóló siraturaalu, “Take bitiré wale alimó etei kaae ala Israel hae kwiamó depa mo kolókélé inipó,” yalepó.

³⁴Ai fo depa, kale Farisi wh̄irapené duraalu, “Ai dowi keperape dóló h̄okonaleteita, dowi keperapené doasi topo wh̄iné fotok̄ratepa, dóló h̄okonótua dapó,” yalepó.

Kótóné kutómó ɔla dekéró ɔlumépaitei saaire wh̄i meipó

³⁵Atéró etéyalepó. Yesu ɔ doasi be huluapaaekélé, sawa be huluapaaekélé, ai be huluamó t̄e mole fo wosetere berapemókélé, Kótóné t̄eteróló kaae tare aqmó mole ala i ape yóló, kale mió wosetere kisi fo wisi yó melaté kw̄eyóo, mepaae tiki momaare wh̄iraperó hepo daale wh̄irapetamokélé wisiraté kw̄eyóo yalepó. ³⁶Téró, so wh̄i mo h̄ale ɔla kaae betó mupa kelalemó, atima tao saaire wh̄ikélé meiruraalu, bokonaale *sipsip* hupurape aqyóló betó mupa, Yesu k̄olené sukutu ama hosaamó salepó. ³⁷Atépa ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “Kutómó ere ɔlata, mo dekéró ɔluméretei ɔla saaire wh̄i bet̄a doaló meipó. ³⁸Térapa, ai kutómó ɔlumére ɔla saaire wh̄irape dotonóppóló, ai kutó Talepaae wosae,” yalepó.

Yesuné 12 wh̄irape dot̄eyale fo

(Mak 3:13-19, Luk 6:12-16)

10 ¹Atéró, Yesuné ama yó matepa wosetere 12 wh̄irape ɔ beterepaae ape yalepó. Mepaae so wh̄i tuamó betere dowi kepe h̄okó falóo, mepaae kae kae hepo daale so wh̄iró tiki momaare so wh̄itamo wisiróo yóppóló, atima fotok̄ mo s̄umó bulóló sóró beterepó.

²⁻⁴Ama ai sóró betere 12 *aposel* wh̄iné doirape i ape. Folosóro sale wh̄ita, Saimon doi mupatei, Pitapó du betere wh̄iró ama noma Andrutamo yóo, Sebediné naalema tamo Jems-ró noma Jon-tamo yóo, Filip-ró Batolomiu-tamo yóo, Tomas-ró *takis moni* siré kotere wh̄i Matyu-tamo yóo, Alpias-né naalema Jems-ró Tadeus-tamo yóo, k̄alo k̄alo wh̄i Saimon-ró Iskariot be wh̄ikó Yesu d̄oppóló eleké deyale wh̄i Judas-tamo yóo yóló, atima atérópó.

⁵Yesuné ama dosaqayóló sóró betero betere 12 whirape dotonaairaaalu, folosóro atimapaee i fo yalepó. ⁶“Juda fake mei, kae fakené be huluaró Samaria whirapené be huluatamopaae feni, *sipsip* hupu kaae fókó fale Israel fake beterepaae fae. ⁷Diq furaalu, i fo so whi feapaae haqeamó yó maté kweyae. Hepen bemó betere Kótóné teteróló kaae tare aqomó mole ala wóló, mió mo felekemó i mole ape. ⁸Mepaae kisi daae mole so whi wisiróo, sinale so whirape kepaaróo, mepaae humu fuluné tiki dore so whi wisiróo, tiki tuamóbetere dowi kepe doló hqonóo, yae. Ai ala yaaire fotokq diaaq *moniné* dupuyóló sini, yalo diapaae hqle melalepó. Téyalepa, diaaqmo me dupu sini, so whi hqle tao sóró wisiraté kweyae. ⁹Diq atéro furaalu, *kold ó silpa ó kopa moni* sóró faqse. ¹⁰Naao wa ó tómó deró betere kuti, ó horó betere hó be, ó dotó tikikélé tawóló faqse. Ti noatepae, ai kutó diratere whirape atimané naaire qlakélé, ó fiyaaire bekélé ti ai be talenétóro melatepa ti mo wisirapó.

¹¹Diq mé doasi be huluamó ó sawa be huluamó sókó fupa, ti mo wisi kisipa mole whikó aimó betereómóló kelenaalemó betepa, ti mo ai whitamótóro bitiré fóló, diq me bepaee furaalu, ti ai be taalae. ¹²Diq ai whiné ama bemó sókó huturaalu, atimapaee kqleó, Talené diq wisiró betepa, hosaa muni deyóló dua betae fo yae. ¹³Ai be talerape wisi kisipa mole whitamó betepa, ti diqné hosaa muni deyóló mo dua betae dere foné atima sumó tao sóró wisiraalopó. Atima wisi tué mole whitamó bitinipa, ti diqné hosaa muni deyóló dua betere ala wisinaale hqle besekéréni, diapaae momó fesaae wópóló yae. ¹⁴Mepaae whinétamo diq wisiyóló dape sini yóo, diaaq yó matere fokélé wisiyóló woseni yóo depa, ti diq ai betere be, ó doasi be hulua taaróló faairaaalu, atimané ai be hae diaaq hómó dakepatei faqsóro, aimó terepée deróló fae. ¹⁵Yalo diapaae mo i dere ape. Kótóné taleyóló kwia melaaire sukamó, diq wisiyóló dape sinitere be huluamó betó mole so whipaae eraaire sekei alata, Komoraró Sodom be huluatamomó betó muale so whipaae eraaire seke bosenóló, mo doakale dowi seke melaalo ai ape. ¹⁶Diqta, kale bete haq betó mole tuapaae *sipsip* hupu kaae yalo i dotonaterere ape. Térapa, diq wuliné kisipa kaae fosó fosó irutei, diq me dowi ala muniru, kale ba hqkóserape kaae, naame yóló mo dua betae.

¹⁷Ti noatepae, mepaae whirapené kae kae sekei ala diapaae mo eraalopa, diq mo hotowayóló kaae tawae. Téturaalu, atimané diq fo tokótamo yóló taletere whirapené naase tuapaae mulóo, atimané fo wosetere berape tuamókélé diq susupuróló fokusói ala yóo yaalo ai ape. ¹⁸Diq yalo doi erótu betereómó, teteróló kaae tare *Gavman* whiraperó doasi topo whirapetamo beterepaae fo tokótamo yaai dapesó faalopó. Atéro, fo tokqlo dere ala Juda meire so whinékélé wosóló kisipa yaalopó. ¹⁹Téyaalotei, atimané diq *dipula* beteraai dapesó fupa, diq noa fo yaaloé ó fo neyóló yaaloé yóló, whaalaa yaqse. Atéro fo teketerere be demótóroti

diaaꝓ yaaire fo Tale Kótóné ama yó melaalo ai ape. ²⁰Ti atéro yaaitere fo diané kisipané yaalomeitei, diaaꝓ Ayané ama Kepe Wisiné i fo yae yóló yó mótu betepa, yaalo ai ape.

²¹Me whiné ama nomatei me whiné dǫpóló eleké deyaalo ai ape. Betá whiné ama naale senaale me whiné mo ti dóló sukunǫpóló eleké deyaalo ai ape. Naale senaalené hama alimatamo bóe dóló só deróló, mepaae whiné dǫpóló melaalopó. ²²Diá yálo ala erateremó, so whí feané diá hǫróló, bóe du betaalo ai ape. Tétu betepatei, whí me detamo ai sekei ala haꝓe beleté fóló kemetere kwiapaae sókó fupa, ti atétere so whí aluyaǫsóró, yálo tao saalopó. ²³Diá ai be huluamó sókó fǫlalemó, ai be hulua so whiné diatamo bóe dóló diappaee susupui ala eratepa, ti ai be taaróló me be huluapaae botokó fae. Yálo diappaee mo i dere ape. Ai Israeꝓ fakené be huluarape dokǫ fea kwǫyóló kemeréni teó kutu betepatei, kale Whiné Naalema sókó waalo ai ape.

²⁴Betá *skul* naalené á yó matere whí ama tǫteranénipó. Atétere kaae, kutó diratere whinékéle á tǫteróló kaae tare whí ama tǫteranénipó. ²⁵Kale *skul* naale á kisipa siré fóló, ama kisipare alakélé á yó matere whiné kisipare alatamo betá sǫ yóo, kale kutó diratere whiné dere alakélé á kaae tare whiné dere alatamo betá sǫ yóo epata, ti mo wisirapó. Mo so whiné be tale kilituraalu, áta dowi keperapené doasi topo kepe Belsebul-pó du betepa, ti ama be whí so whípaekélé betá kaae eratere fotóró yaalo ai ape.

²⁶Atérapa, atima ai whírape kolóló wiyaaꝓe. Ti noatepae, mió kinóló mole ǫla ǫlarape fea take haꝓearatepa kelaalopó. Kinóló mole ala ó fo so whí feané kisipa yaalo ai ape. ²⁷Yálo diappaee dilikitamo yó mótu betere fota, ti be deꝓamo haꝓeamó yae. Diaaꝓ kikiti wosǫli dolomó du betere fo ti so whí feané wosǫpóló, siki bemó daalu haꝓeamó yó melae. ²⁸Ti diaaꝓ kepe bete doréni, mo tó tikimaaté sukǫpóló dele mo whírape koróló, diá wiyaaꝓe. Téni, naao tikiró kepe betetamo wusuró dowi si duku beterepaae taae deranére Talepaae betá wiyae. ²⁹Whírapené ba male tamo duputuraalu, sonaai *moni* kené dupu dua dapó. Téretei, diaaꝓ Aya Kótóné ama kisipané ai ba belekaꝓamale haepaae derepae initepa, ti haepaae derepenénipó. ³⁰Diaaꝓ topomó bilire niki feata, Tale Kótóné ama dosaaꝓyóló mo tuǫrapó. ³¹Atérapa, diá whaalia yóló wiyaaꝓe. Ti i haemó betó mole ba belekaꝓatikiki kolósu, diá kolósu depa, diáta mo doasi ǫla ereteiné Kótóné ama diá kisipa keteraalopóló de? Mo meipó.

³²Mepaae whí denétamo amatei, so whí feané keletómó, ǫta Keriso whí beterapó depata, ti atétere whí ó hepen bemó betere yálo Ayané keletómó ita yálo ne nopó yaalo ai ape. ³³Téyaalotei, mepaae whí dené so whí feané keletómó, ǫta Keriso whí meipó depa, ti yálokélé hepen bemó betere yálo Ayané keletómó á yálo ala eratere whí meipó yaalopó.

³⁴ǫ i haepaae waleteita, ti i haemó betó mole so whí fea bóe dele ala taaróló, dua beterǫpóló wale nisiyaaꝓe. Téni, i haemó betó mole so whí

tuamó tekeróló me fake kae beteróó, me fake kae beteróó yaairaaalu walepó.

³⁵ Ẽ wóló betere bete i ape.

‘Naaleró alimatamo tuamó tekeróló bóe delóo, senaaleró hamatamo betere alakélé tuamó tekeróló bóe delóo, whiné dokore soné ama hyama seretamo bóe dóo, yaalopó.

³⁶ Whi mené ama fake so whi ó atamo betamó betere so whinétei, atamo bóe daalo ai ape,’ erapó.

³⁷ Mepaae whi dené ę sisópaae eróló, ama alima ó hamapaae doasi hekesené sukóló yaala sókó fu betepa, ti atétere so whi ętamo betamó betaaire sunipó. Mepaae whi dené ama naale ó senaalepaae yaala sókó furaalu, ę sisópaae eratepa ti atétere so whi ętamo betamó betaaire sunipó. ³⁸ Mepaae whi dené ą sukaire filipaa ni amatei beleyóló ę sya anitepa, ti ai so whi ęlo fo wosetere so whi betaaire sunipó. ³⁹ Mepaae whi dené ama betere bete me ala yaqsórópóló, amatei hotowayóló kae tapa, ti atétere whiné ama betere bete aluyaalo ai ape. Mepaae whi dené ęlo ala eraairaaalu, ama betere bete me ęla meipóló aluratepa, ti atétere whiné ama betere bete aluni, ęle muó tawaalo ai ape.

⁴⁰ Whi me dené dię wisiyóló dape sóró kae tatepa, ti ętei wisiyóló dape sirapó. Mepaae whi dené ę wisiyóló dape supata, ti ę dotęyale sekę ęlo Ayatei wisiyóló dape sirapó. ⁴¹ Whi me dené mepaae whi kilituraalu, Kótóné ama fo eratere kóló whipóló, mo wisiyóló dape supa, ti atétere whiné Kótóné ama kóló whiné sere dupu sutóróti saalopó. Whi me dené mepaae whi kilituraalu, ęta mo donoi ala dere whipóló mo wisiyóló dape supa, ti atétere whiné kale mo donoi ala dere whiné sere dupu sutóróti saalo ai ape. ⁴² ęlo diępaae mo i dere ape. Whi me denétamo mo belei sokótei betere whi ęlo ala erótu betere whipóló siri ęei nae yóló melatepa, ti ai ala deremó dupu ęsókó feni, motóro saalopó,” yalepó.

Yesuró ęei tópuratere whi Jon-tamo

(Luk 7:18-35)

11 ¹ Atéroró, Yesuné yó matere 12 whirapepaae fo yó melóló kemetepa, ai betere tiki taaróló, ą Kaleli hae kwiamó tę mole be huluapaae felepó. Atéroró fóló, ęle mo betó mole so whipaae kale kisi fo wisi yó melóo, ama fo wosetu betere so whipaaekélé yó melaté kwęyóo yaairaaalu felepó.

²⁻³ Kale Jon *dipula* bitu, Yesu Kerisoné i ala du beterapóló deté kotere fo wosóló, ama yó matere whirapepaae I fo wasae yóló dotęyalepó. “ęta kale waalopóló bope du betale whi hitipé, whi me kae wópóló kae tawaaloé yóló wosene fae,” yalepó. Atétepa, kale Jon-né dotonale whirape fóló, Yesupaae wosalepó.

⁴ Tétepa Yesuné atimapaae duraalu, “Dię Jon beterepaae fóló, diaaę wosale foró kelale alatamo ępaae yó móturaalu, i fo yae. ⁵ Kale kele diliki

yóló betale wh̄rape wisiróo, hó doyóló betale wh̄rape wisiróló falóo, mepaae dowi humu fulu dorowóló betale wh̄rape wisiróo, wos̄éli k̄ine so wh̄i tukw̄e falóo, mepaae mo ti sinale so wh̄itei kepaaróo, yoleale yóló betere so wh̄ipaae kale kisi fo wisi yó mótu betóo, du beterapó ene fae. ⁶Mepaae wh̄itamo yālo du betere ala kolóló, ɛ sya walet̄ei h̄óturaalu, dée nénitere wh̄i ti Kótóné wisiratepa, hāiné sukutu beterópóló yae,” yalepó.

⁷Atéró, kale Jon-né ama yó matere wh̄rape fi kinipaae, Yesuné Jon-né du betere alamó tuɛ muturaalu, aimó betó mole so wh̄ipaae yó melaai duraalu, “So wh̄ikélé bitinire hāle kópu k̄aae fi hae tikipaae fua yalet̄ei-a, noakó kēle fua yaleé? Bes̄éné féporótu betere kape kelaai fua yaleé? Mo meipó. ⁸Dīa upaae noakó kelaai fua yaleé? Wh̄i bet̄a mo kuti wisinaale deróló betepa kēle fua yaleé? Meipó. Atei kaae kuti wisinaale deró betere wh̄ita, ti kale doasi topo wh̄rape bitua dere tiki dokélé ini, mo sisi yóló sorok̄oi be wisinaalemó bitua dapó. ⁹Téretei, dīa noakó kēle fua yaleé? Kótóné ama k̄óló wh̄i kelaai dapóló fua ipa, ti ātóróti mo h̄iti ai ape. Yālo dīapaae mo i dere ape. Kótóné ama k̄óló wh̄rape fea beteretei, ai wh̄iné ama ditere kutóné mepaae k̄óló wh̄rapené ditere kutó mo bosene falapó. ¹⁰Ai sek̄émó k̄isipa mutu, Kótóné as̄émó i fo erapó.

‘Yā waai teópa yālo fo eraaire wh̄i folosóró āpi w̄ópóló dot̄eyaalopó.

Ai wh̄iné amata, yā waaire t̄u donoróló wisiraalopó,’ erapó.

¹¹Yālo dīapaae mo i dere ape. I haemó betó mole sorapené deyale wh̄irapekélé fea betó moletēi, kale w̄ei tópuratere wh̄ikó Jon-né atima fea t̄eteróló bosene falapó. Tépatei, Kótóné t̄eteróló kaae tare āmó belei sókó deóló betere wh̄iné ti kale w̄ei tópuratere wh̄i Jon t̄eteró beterapó. ¹²Kale w̄ei tópuratere wh̄i Jon betale alimó kaae sóró, hepen bemó betere Kótóné t̄eteróló kaae tare āmó mole ala mo doasi fotok̄otamo wouraalu, fakeraté wou beterapó. Ai ala saairaalu, ketekē buóló bóe du betere wh̄rapené ai ala kekeparó fasó sua dapó. ¹³Kótóné ama fo eratere k̄óló wh̄iraperó Moses-né as̄ere fotamoné Kótóné i ala yaalopóló yó maté wóló, kale w̄ei tópuratere wh̄ikó Jon betale alimó sókó walepó. ¹⁴Térené diaāq̄ k̄isipanétamo waalopóló kale bopetu betale wh̄i Elaijata Jon ātóróti h̄itipóló k̄isipa mutupa, ti mo wisirapó. ¹⁵So wh̄i de wos̄éli daapa i dere fo mo wisiyóló wosóló k̄isipa muae.

¹⁶Mío i alimó betó mole so wh̄i etérapóló bete k̄isipa yópóló, yālo noa ala s̄uróló yaaloé? Atimata, etei kaae naale senaale kaaené kelerapó. So wh̄i tour̄aleta dere tikimó bituraalu, mepaae naale senaalené mepaae naale senaalepaae melaa yaalopa ape yóló etei fo dapó.

¹⁷‘Dāné fó wutiné haleratepa, dīané mepaae wole forape yóló sama kilini yóo,

dāné mepaae wole forape depa diaāq̄ moló ini yóo yalet̄ei-a, noatepa hāle daae mualeé?’ dua dapó.

Ai kale keteirapené dere ala kaaetóróti diaāq̄kélé ai du betere ape. ¹⁸Kale w̄ei tópuratere wh̄i Jon wóló beteretei ɔ̄lakélé, *wain* w̄eikélé nénitere ala

mepaae so whĭné kolóló, ama depe tuámó dowi kepe bituraalu dapó dua yalepó. ¹⁹Kale Whĭné Naalema wóló bitu, ɔlaró weĭtamo nokole kilitu, so whĭ feané ai whĭta, ɔlakélé *wain* weĭkélé dekéro nuku betere whĭpó. Aĭta, kale *takis moni* siré kotere whĭraperó dowi ala dere whĭrapetamoné fulumu whĭpó, ai du betere ape. Tétu beteretei, mepaae whĭné ama dere ala kaae kolóló, ai whĭta Kótóné mo dotoróɛ fale kisipa muluraalu dapó yaalo ai ape,” yalepó.

Mepaae dowi ala taaróló kisipa fetenire be huluamó ere fo
(Luk 10:13-15)

²⁰Téroró, Yesuné ama kae kae kelemei alarape erale be huluarapemó betó mole so whĭ dowi ala taaróló, Talepaae kisipa tiki feteyóló bitini yalemó, ai so whĭ só deraai yalepó. ²¹Atéroró ama duraalu, “Korasin be hularó Betsaida be hulua so whĭrapetamo-ó, diĭ tuapaae mo dowi sekeĭ ala waalo ai ape. Yało diĭ tuapaae erótua yale kelemei alarape kaetamo, Tair be hularó Saidon be huluatamomó eróluasóroró, ti atimané dowi ala mo taketitei taaróló, tuĕ tiki feteyóló kili diyóló yei kuititamo bituapó. ²²Yało diĭpaae mo i dere ape. Tale Kótóné taleyóló kwia matere sukamó, Kótóné i haemó betó mole so whĭpaae kwia matere alata, ti kale Tair be hularó Saidon be huluatamopaae melaaire kwia mo bosene faalo ai ape. ²³Diĭ Kapeneam be huluamó betó mole so whĭ-ó, diĭ ó sapaae holaalopóló kisipa mute? Mo meipó. Diĭta, mo apaae derepale dolopaae Kótóné sóroró deraalo ai ape. Diĭ ai Kapeneam be hulua tuámó erale kelemei alarape kaae, Sodom be hulua tuámó eróluasóroró, ti ai be hulua doróluameipó. Miókélé hĭle tĕ tawuapó. ²⁴Téretei, yało diĭpaae i dere ape. Tale Kótóné Sodom so whĭ taletere sukamó doasi kwia melaalotei, diĭpaae eraaire sekeĭ alata, ti bosenóló mo doasi ala eraalopó,” yalepó.

Fóturu depa saĭa nóló dua betere ala melaalopóló dere fo
(Luk 10:21-22)

²⁵Atéyale sukamó, Yesuné ama Alima Kótóné doi hale sóroró horóló duraalu, “Saĕró i haetamo tĕteróló betere Aya Tale-ó, naao mió i alimó yó mótu betere alarape feata, doasi kisipa sóroró betó mole whĭrapené kelaasóroró hyó mulóló, i naale belekaatikiné maaté kolóppóló, haĕeamó yó melaleteiné yapaae mo kée dapó. ²⁶Aya-ó, mo dapó. Ti ai alata, mo naao kisipa mole alatóróti ai ape,” yalepó.

²⁷“Fea alata, yało tĕteróló kaae tanóppóló, yało Ayané epaae meló beterapó. Mo whĭ betanékélé Naalema kisipa initei, Alimané ama betĭ kisiparapó. Térure kaae, mo whĭ betanékélé Alima kisipa initei, Naalemané betĭ ama Alima kisiparapó. Naalemané ama kisipa mole so whĭpaae yało Ayata, etei kaae Tale beterapóló, yó matere so whĭné maaté tuĕ yaalopó.

²⁸Dią mepaae whi sekęi ęla beleyaetikimó, fóturuyóló bétu betere so whi-ó, dią sęa nóló mo dua betaaire ala yało melaalopa, ę beterepaae ape. ²⁹Yało hulumó belere ni fake beleyóló, dąmo wusóró furaalu, yało dere ala kolóló kisipa sae. Ti noatepae, yało hosaa tuąmó mole naamei ala wisi diaaę kisipa yaasepóló, yó melaalopa, ape. Até depata, ti diaaę hosaa muni deyóló mo dua betaalopó. ³⁰Ti noatepae, yało kutó diterere alaró beleyóló fole ęlatamo sekęni, mo esepelérápó,” yalepó.

Yesu ąta sęa nópóló tukóló muló betere be dę tale
(*Mak 2:23-28, Luk 6:1-5*)

12 ¹Atéyale sukamó, Yesuró ama yó matere whiřapetamo *whit* kutó tuąmó kutu betalepó. Téyalemó, ama yó matere whiřape wotetepa sęa nópóló dąle muló betere sukamótei, kale ai kutómó yó mole *whit* du ąaesu yóló nukulé fu betalepó. ²Atei ala depa, Farisi whiřapené kolóló Yesupaae duraalu, “Naao yó matere whiřapené sęa nóló beterópóló tukóló muló betere be dęmótei, kale yóló muló betere fo tukóló, ęla ai su betere ape,” yalepó.

³Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Depit-ró ama fulumu whiřapetamo atima wotetepa yale ala diaaę dosąyóló, kisipa muni airapó. ⁴Ą Kótóné be tuąpaae holóló bituraalu, mo kae muló betere *bred* o Depit-ró ama fulumu whiřapetamo atima wotepa sóró nalepó. Ti ai ota, Kótópaae melaleteti, mo hałe whiřapené naęsóró fo mupa, Kótópaae momaratere whiřapené maaté nukua dapó. ⁵Moses-né yóló muló betere fo sya furaalu, momatere be kaae tare whiřape kale dąle muló betere sukamótei atimané diterere kutó diyaaai be dolopaae fua dapóló, ere fo diaaę dosąyóló kisipa muni airapó. Ti kale yóló muló betere fota, mo tikitu betepatei, me dowi ala yalepóló inipó. ⁶Yało diąpaae mo i dere ape. Kótóné ama momatere beta, doasi ęlapatei, Kótóné ama ala erótu betere sekęró, mió ama erótu betere alatamoné ai momatere be tęteróló teraae falapó. Atére sekęta, mió diątamó betąmó i betere ape. ⁷Tale Kótóné i fo asęyóló muló beteraapó.

‘Kale *sipsip* hupu ó me ęla simó sukųlaa daróló momaratere alata, ti yało hękesere ala meipó. Me whi ęlené sinóló tao sere alata, ti yało hękesere alapó,’ erapó.

Ai fotamo diąné tuę uąsóró, ti dowi ala munire whiřape só deróluąmeipó. ⁸Ti noa betené meipó. Kale Whinė Naalemata sęa nóló beterópóló, dąle muló betere be dę tęteróló kaae tare Tale beteraapó,” yalepó.

⁹⁻¹⁰Téró Yesu ą aimó betaleteti taaróló, atimané fo wosetere be tuąpaae sókó felemó, aimó betą naase dowi whi betepa kelalepó. Atima mepaae so whiné ą dowi ala yale whiřóló só deraaire bete kikitu Yesupaae woseturaalu, “Sęa nóló beterópóló dąle muló betere sukamótei, whi wisiratere ala depa fo mulepé meié?” yalepó.

¹¹ Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Diąkó whi me denétamo, kale sąa nóló beterópóló tukóló muló betere sukamó betą *sipsip* hupu nóku dolomó doropóló mupa, tao saalomeié? ¹² Tépatei, whi ta ti mo doasi bete mole ęla ereteiné whi tao sere alané *sipsip* hupu tao sere ala bosene falapó. Atérené sąa nóló beterópóló dąle mulale sukamó wisi ala depa, fo munipó,” yalepó.

¹³ Téró ai fo yóló kemetepa, kale naase dore whipaae duraalu, “Naao naase teréę falae,” depa, kale whiné ama dore naase teréę faralemó, me tikiró wisire naase kaae yó felepó. ¹⁴ Atétepa, kale Farisi whirape atima belapaae tóę fóló, Yesu netéro daaloé yóló fo dokalepó.

Kótóné ama kutó dirópóló sókó sere whi

¹⁵ Até yaaire ala Yesuné ama kisipa yóló, ą betale tiki taaróló felepó. Atétepa, kisi daae mole so whi feané ą sya wou betepa, ama wisirótua yalepó. ¹⁶ Atéro, ama atimapaee fo mulótu duraalu, “Yąlo i dere ala kolóló ę etei kaae whi beterapóló mepaae so whipaae momókó yaęse,” yalepó. ¹⁷ Yesuné ai du betale alata, mo take Kótóné ama kóló whi Aisaiané aseýóló muló betere fo motóró dokonóturaalu yalepó. ¹⁸ Ama ai ere fo i ape.

“Yąlo kutó dirópóló, sókó sóró kae betero betere whi i betere ape.

Ama dere alamó, ę hainé sukutu ąpaae yaala sókó fóló, mo hosaa mulapó.

Atérené yąlo kepe bete ą tuąpaae beteratepa, amamo Talené mo donotóró taleýóló kwia melaaire fo i hae kwiamó kae kae tiki daae mole so whipaae hąkearóló yó melaalo ai ape.

¹⁹ Téró yąlo kutó diratere whi hęle sere alaró hęle fotamo ini dereteiné, ai be belamó ó tųmó fua wua dere so whiné mo wosókélé yaalomeipó.

²⁰ Kale kape siki kąae faairaaalu, bitikine tikimó ama mo ti kąayaalomeipó.

Téturaalu, kale wisiyóló dó tanire sąkélé ama hapale sukunéni, hąle dó tanópóló kaae taté faalopó.

I haemó du betere kae kae dowi alamó, mo donotóró taleýóló kwia melaaire alané hęko taletere ala aluraté fóló, mo donoyóló taletere alané tęteróló kaae tawaalopó.

²¹ Atéturaalu, hae kwia feamó betóló fale so whiné ąpaae kisipa tiki tiróló hainé sukutu bitu, i sekęnéta, dą mo tao saalopó du betaalo ai ape,” erapó.

Yesu ą topo kepe Belsebul-né fotokąratepa dapóló yale fo

(Mak 3:20-30, Luk 11:14-23, 12:10)

²² Téró, betą whi dowi kepe tepeýóló bituraalu, kele diliki yóo, kólókélé nomóo ere whi Yesu beterepaae dapesó wapa, ama wisiralepó. Atéro

wisiratepa fo yóo, kelené ɔla ɔlakélé wisiyóló kolóo, yalepó. ²³So whi feané ai ala kolóló sirayóló duraalu, “Ai whiɔa Depit-né deté wale fake tuamó, waalopóló bopetu betale whi h̄iti irurapó,” yalepó.

²⁴Ai fo kale Farisi whiɔrapené wosóló duraalu, “Meipó. Ai whiɔa, doasi keperapené topo kepe Belsebul-né fotokɔratepa, dowi kepe ai dóló h̄konótu betere ape,” yalepó.

²⁵Atéro, atimané mutere kisipa tiki Yesuné kolóló atimapaae duraalu, “Mepaae hae kwia t̄eteróló kaae tare doasi topo whiɔrape atimasisitei b́oe dupa, ti atimané t̄eteróló kaae tare ala mo doraalo ai ape. Atéturaalu, doasi be hulua ó bet̄a bemó betere so whi atimasisitei b́oe dupa, ti mo wisiyóló bitini, mo doyaalo ai ape. ²⁶Satan-né ama fake whiɔtamotei b́oe dóló h̄kó fatepa, ti ama t̄eteróló kaae tare ala amatei teketepa, ti netéro fotokɔ buóló daayaaloé? ²⁷Atére kaae diaaɔ duraalu, i sek̄néta kale dowi kepené doasi topo kepe Belsebul-né fotokɔratepa dóló h̄konalepó dere-a, diaaɔ be whiné dowi kepe dóló h̄konótua deteretei né fotokɔratepa, du betere? Atétepa, ti atimanéte i diatamo fo tokótamo yóló, taletere sukamó dī só deraalo ai ape. ²⁸Téretei, Tale Kótóné D̄ei Kepe Wisiné ̄ fotokɔrótu betereiteiné, dowi kepetamo yało dóló h̄konótu betepa, ti kale Kótóné t̄eteróló kaae tare aomó mole ala dī tuapaae wóló mulapóló kisipa yaalo ai ape.

²⁹Whi mené mo doasi fotokɔ bole whiné ɔla ɔla ɔlémi saairaalu, noa alapi yaaloé? Folosóro kale sek̄pi dirii képiné dokóló mulóló, nalo ama bemó muó mole ɔla ɔla sóro fenérapó.

³⁰̄tamó bet̄amó bitinire whiné ti b́oe dóló ̄ só derótu betérapó. Mepaae whiné ama ɔla ɔla ̄tamó mulénitepa, ti atétere whiné ama ɔla ɔla h̄ko besekérótu betérapó. ³¹Atétu betereiteiné yało dīapaae mo i dere ape. Mepaae kae kae dowi alaró Kótó faletere fotamo yólóte i, nalo Talepaae kemerae depa, ti Tale Kótóné me ɔla meipóló h̄le kemeraalopó. Tépatéi, kale D̄ei Kepe Wisiné erótu betere alatamo faletepa, ti Tale Kótóné me ɔla meipóló kemeraalomeipó. ³²Atére kaae, mepaae whinétamo kale whiné Naalema falatepa, ti ama ai dowi ala kwia me ɔla meipóló h̄le kemeraalotei, mepaae whi dené kale D̄ei Kepe Wisiné erótu betere alatamo faletepa, ti mió i betere alimókélé ó take nalo waaire alimókélé, ama ai dowi ala kwia kemeréni, h̄le muó tawaalopó.

³³Ni wisi daapa, ti ama dukélé wisi oleyaalopóló kisipa muóo, Dowi niné ama dukélé ti mo dowitóro oleyaalopóló kisipa muóo, yae. Ti noatepae, so whiné olere du kilituraalu etei kaae nipóló kisipanérapó. ³⁴Dī whi tukó nokole dowi wulirape-ó, dī dowi alané ̄anuraalu wisi fo noayóló yaaloé? Ti noatepae, so whi feané hosaa tuamó ̄ayóló mole alatóróti ɔlonékélé foparóló h̄keamó dua dapó. ³⁵Whi wisiné ama hosaa tuamó ti wisi alatóró ̄ayóló muluraalu, ama dere fokélé wisi fotóróti dua dapó. Dowi whiné ama hosaa tuamó ti dowi alatóró ̄ayóló muluraalu, dowi fotóróti dua dapó. ³⁶Térapa,

yało diappaae mo i dere ape. Diaaꝓ dere fotamo, kisipa tekeyóló ini, hapale hꝓko depa, ti take taletere sukamó diappaae etei kaae hꝓko fo noatepa yaleé yaalopó. ³⁷Ti noatepae, taleyaaire sukamó diaaꝓ yale wisi fonétei diꝓ haꝓe fꝓpóló eróo, mepaae yale dowi fonétei diꝓ só deróló kwia melóo, yaalo ai ape,” yalepó.

So whiné tué yópóló Talené Jonapaae erale kelemei ala
(*Mak 8:11-12, Luk 11:29-32*)

³⁸Téró, mepaae Farisi whiraperó Moses-né asere fo yó matere whirapetamoné apaae duraalu, “Yó matere whi-ó, Talenétei eratapóló ðané kisipa yaai dapa, kelemei alakó erótumié?” yalepó.

³⁹Ai fo depa ama atimappaae duraalu, “Diꝓ nópu nokole alaró mepaae sonaaiei dowi alatamo du betere whirape-ó, Talenétei eratapóló sira yaaire ala erae yóló, wosó maaté tarapó. Me sira yaaire alakó yó melaalomeitei, Kótóné ama kóló whi Jonapaae erale ala kaae betꝓ eratepa kelaalo ai ape. ⁴⁰Ti noatepae, kale whi Jona be ðe sore yóo, diki sore yóo yóló, doasi yané depe dolomó bitu yale kaae, kale Whiné Naalemakélé, be ðe sore yóo, diki sore yóo yóló, dou dolomó haꝓe muaalopó. ⁴¹Téyaalotei, take nalo kale Ninipa be hulua whirape taletere be ðemó mió i alimó betó mole so whi mo só deraalopó. Ti noatepae, atima Jonané yó mótu betale fo wosóló, dowi ala taaróló kisipa tiki feteyalepó. Téyaleteti, Jonakélé tetseróló bosene fale whi i betepatei, kisipa tiki tirénitere-a, noatepa de? ⁴²Talené taletere be ðe sóko wapa, betꝓ *Saut*-paae mole hae kwiamó betere doasi *kwín* so ꝓ turukó holóló daalu, diꝓ mió i alimó betó mole so whi só deratere fo yaalopó. Ti noatepae, ai sota, mo saletópaae betale sotei, kisipa tiki dotoróꝓe fóló mole whi Solomon-né yó matere fo wosaai dapóló weipakalepó. Téyaleteti, Solomon-né kisipa tiki fosó fosóre alakélé tetseróló bosené fale whi i betere ape.

⁴³Kale dowi keperape whiné depe tuámó beteretei taaróló furaalu, i ala dua dapó. ꝓ kópu kꝓae fi tikimó mo wisiyóló betaai dapóló kekꝓai feꝓlalemó, betaaire tiki kilinitepa momó fesaae wóló duraalu, ‘Yało taaróló wale bepaae, ꝓ momó bitꝓ faaitapó,’ dua dapó. ⁴⁴Atéró, ꝓ fóló kelerꝓlemótamo whi mekéle bitini kale be fuóló taae faróló ɔla ɔla fea hotowaró betꝓpaaeró betepa, keletapó. ⁴⁵Atépa kale dowi kepe ꝓ momó fesaae fóló, mepaae doasi dowi alamaaté du betere weikeró keperape dapesó wóló, kale whi tuámó bitꝓ walapó. Atétepa, ai whi ꝓ take folosóró betale ala sawa doretei, mió kale weikeró dowi keperape bitꝓ waletéine, kale whiné betere bete mo ti doratapó. Atétere kaae, mió i alimó dowi ala du betere so whipaaekélé eraalo ai ape,” yalepó.

Yesuné hamaró nomarapetamo
(*Mak 3:31-35, Luk 8:19-21*)

⁴⁶Yesuné ai touró betere so whipaae fo haꝓe du betepatei, ama hamaró nomarapetamoné ꝓtamo fo yaairaaalu, wóló belamó daae molepó. ⁴⁷Tépa

whi betané duraalu, “Naa haeró norapetamoné yaŕtamo fo yaai wóló belamó daae mulapó,” yalepó.

⁴⁸Ti fo depa Yesuné duraalu, “Yaŕlo haeró norapetamo-a, deé?” yalepó. ⁴⁹Ti fo yóló, ama yó matere whiŕape beterepaae naasené yóló duraalu, “Yaŕlo haeró norapetamota, ti i betó mole ape. ⁵⁰Ti mepaae so whi denétamo hepen bemó betere yaŕlo Aya Kótóné ama kisipa mole ala erótu betepata, ti yaŕlo no ne ó haetóro ai betere ape,” yalepó.

Yesuné whit ke biliterepaae dó faróló yale fo
(*Mak 4:1-9, Luk 8:4-8*)

13 ¹Atéyale be demótóro Yesu a ai be tuamó yó mótu betaletai taaróló, kale doasi wei kela fókupaae bitij derepelepó. ²Atéro, ai wei fókumó so whi mo haŕle ŕla kaae bopéroló daae moleteiné a daayaaire te munipa, nuku tuapaae daane horalepó. ³Ateru, so whipaae du betale fo fea ti fo sale maaté yóló duraalu, “Whi betané ŕla wae kerape ama kutómó terepété kweyaai sóro felepó. ⁴Atéro, kale whiné ama ŕla wae kutómó terepété kuturaalu, mepaae ke ti tu tómó sókóta yóló mupa, barapéné nalepó. ⁵Mepaae kerape ti kane tómó dakere haepaae taae durupua yalepó. Atéyale ŕla waeta, mo haepaae derepéni, kane tómó dakere haemó taae derepeleteiné, kale ŕla wae mo hapale holalepó. ⁶Téyaletei, mo dirii sukané kale ŕla mo hapale botokole yó salepó. Ti noatepae, ama feleke mo apaae derepénireteinépó. ⁷Mepaae kerape, ti kale mu daai ne tuamó taae durupua yalepó. Téturaalu, kale ŕla wae dowi mu daai netamo betámó holale tikimó, ai kale dowi nené kale mo ŕla bopée sóro aluralepó. ⁸Mepaae kerape ti mo hae wisimó taae durupua yalepó. Atéyale ŕla ti mo wisiyóló holóló, du wisinaale woleyalepó. ŕla wae bili furaalu, yo betá sóro feletei, ŕla ŕlumétepa suraalu ti 100 yorape mepaae 60 yorape ó 30 yorape faánóló sóro walepó. ⁹Mepaae whi de woséli daapa, ti i dere fo bete wisiyóló wosóló kisipa muae,” yalepó.

¹⁰Atéro, ama yó matere whiŕape wóló apaae woseturaalu, “So whipaae naao fo salené maaté du betere-a, noatepa de?” yalepó.

¹¹Ai fo depa ama tokó mótu duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné ama teŕteróló kaae tare tuamó kinóló mole kisipa tiki wisinaale diapaeta meló betereitei, atimapaae ti meló bitini ai ape. ¹²Mepaae whi dené kale fo wisitamo sóro tapa, ti ai tómó mepaae kae beleróló melaalopó. Téturaalu, ai whi a mo dekeró muaalo ai ape. Mepaae whi dené kale fo wisi sóro tanitepa, ti ama sawatamo tareteikélé fasó saalo ai ape. ¹³Yaŕlo atimapaae fo salené maaté i yó mótu betereiteita, haŕle meipó. I ere fo dokonóturaalu, erapó.

‘Atimané kelené mo kilirutei, me ŕla wisiyóló koló fumipó.

Atimané wosélinékélé wosetu bitutei, bete wisiyóló kisipa mutumipó.’

14 Ai so whi tuamó ere alata, Aisaiané asęyóló muló betere fo dokonóturaalu dapó. Ai asęre fo i ape.

‘Diaaę wosóta yaalotei, fo bete wisiyóló kisipa muaalomeipó.

Diaaę kelenée yaalotei, wisiyóló kelaalomeipó.

15 Ti noatepa meipó. Ai so whiné hosaa țaróo, kelekélé dilikiróo, atimané wosęlikélé kinóo erapó.

Ti noa yaęsóró meipó. Atimané kelené mo bete kolóo, wosęliné wosóló bete kisipa yóo, yaęsóró erapó.

Ai ala ere so whi atima ę beterepaae momó feteóló wapa, ti ęalo atima sumó wisiranerapó,’ erapó.

16 Téretei, diaaę kelenékélé mo wisiyóló kolóo, wosęlinékélé fo wisiyóló wosóo yaleteiné, Kótóné dię wisiró beterepóló, hainė ai sukutu betere ape. 17 ęalo diępaae mo i dere ape. Mo take Kótóné ama kóló whiřaperó mo donoi alamaaté dere whiřapetamo feané mió diaaę kilitu betere ala atimané kelenée du betaletei mo kilinipó. Diaaę wosetu betere fokélé atima feané wosenée du betaletei, mo wosókélé inipó.

18 I kale ęla wae ke terepeté kweęyale whiné yale fo sale fo bete i dapa, diaaę mo wisiyóló wosae. 19 Mepaae whi de Kótóné țeteróló kaae tare aęmó mole fo wisi wosóló, bete wisiyóló kisipa initere so whița, ti kale ęla wae ke țu tuamó sókóta yóló mupa, barapené nale kaaeta, ti kale dowi Satan-né atima hosaa tuamó muló betere fo wisi tokę sua du beterepó. 20 Kale kane tó mó dakere haemó taae derepele ęla waeta, ti mepaae so whi dené kale fo wisi hapale wosóló, hękesetu dere kaaepó. 21 Tépatei kale fo wisi wosóló, ama feleke mo apaae derepéniruraalu, sawa haęleke sukamó betero, sęsere ala ó me sekeę ala wapa, ti kale sekeę hapale tétitei dée nóló Talené ama fo wisi erateretei mo ti taalutua dapó. 22 Kale dowi mu daai ne tuę dolomó taae durupu yale kaaeta, ti whi me de Kótóné fo wosólótei, i haemó doasi *moni* sóró néli whi betenée dere alaró whaaliané sukutere alatamota, mo doasi bete mole nisiyóló sya furaalu, Kótóné fo aluróló du wisiyóló ulutimipó. 23 Kale hae wisi bolemó taae derepele ęla wae kaaeta, ti whi me de Kótóné fo wisiyóló wosóló, kisipa mutere so whi ai ape. Atétere whița, kale ęla ęlumétepa, mepaae 100 mepaae 60 mepaae 30 yorape deyóló ęanótu dere kaaepó,” yalepó.

Dowi neró wisi ęlatamopaae dó faróló dere fo

24 Atéro, Yesuné so whiřpaae fo sale fo me kae yóló duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné țeteróló kaae tare aęmó mole alata, i ala dere kaaepó. Whi betané ama kutómó ęla wae wisi biliyalepó. 25 Atéro biliyóló, so whi fea noke firepaae ama bóe whi wóló, kale ęla wae ke biliyó mole tikimó dowi nené kekélé terepée daalóló, felepó. 26 Kale ęla wae holóló du woleyaaire alimó, kale dowi netamo wusuró betamó hopa kelalepó.

²⁷Atépa, kale kutó diratere wh̄rapené ai kutó talepaae duraalu, ‘Doa wh̄-ó, naao kutómó mo wisi ɔla wae ke maaté biliyaletei, dowi nemo noayóló sokaleé?’ yalepó.

²⁸Ti fo depa kale kutó talené tokó mótu duraalu, ‘Aita, bóe wh̄iné du yalepó,’ depa ama kutó diratere wh̄rapené ɔpaae duraalu, ‘Dɔ fóló ai dowi ne tokó farópé nearóé?’ yalepó.

²⁹Ai fo depa ama duraalu, ‘Meipó. Diaaɔ kale dowi ne tekɛturaalu *whit*-tamotei tokó falaɔsórópa, ama erópóló taalae. ³⁰Kale *whit*-tamo wusuró enópóló kaae tawóló, ɔla ɔlumétepa sere sukamó yaasepólópó. Atéró ɔla sere sukamóta, ti kale ɔla sere wh̄rapepaae siré kweyae depa, dowi nerapepi tokóló si biliraai betɔpaae eróló mulaalopó. Téró kale mo naaire *whit* maaté siré kweyóló betɔpaae yóló, mulatere bepaae mulaalo ai ape,’ ” yalepó.

Yesuné mastard ni keró yist-tamopaae dó faróló yale fo
(*Mak 4:30-32, Luk 13:18-19*)

³¹Atéró, ama atimapaae fo sale fo me yóló duraalu, “Ó hepen bemó betere Kótóné ɛɛteróló kaae tare aɔmó mole alata, ti betɔ wh̄iné kale *mastard* niné ke ama kutómó biliyale kaaepó. ³²Ai kale *mastard* niné keta, mepaae i yó mole niné ke kaae meipó. I niné keta mo belekaamaletei huturaalu, ti mepaae kutómó ere nirape fea ɛɛteróló mo doakale ni ami daatua dapó. Atépa, ai ni ɛɛrapemó barape daaneta dua dapó,” yalepó.

³³Atéró ama kale dere kaae, fo sale fo me yóló duraalu, “Heppen bemó betere Kótóné ɛɛteróló kaae tare aɔmó mole alata, betɔ soné *flawa* o bula duraalu tópuɔpóló bulatere sawa ɔla *yist* kaaepó. Ai sawa ɔlanétei *flawa* o bula doasi tóputua dapó,” yalepó.

³⁴Atéró, Yesuné so wh̄i feapaae yó matere dokó fo saletamo touróló yó du betalepó. ³⁵Ama ai ala du betaleteita, ti Kótóné kóló wh̄rapené yóló muló betere fo dokonóturaalu, du betalepó. Kale fo i ape.

“Take i hae kwia fea kaaraaipatei, kinóló mulaté wóló, mió i alimókélé hɛle kinóló mole forape fea, ti yało fo sale fonétóró yó melaalo ai ape,” yalepó.

Kale dowi nepaae dó faróló yale fo bete haɛkearale fo

³⁶Téró, ai touró betere so wh̄i fea betó mupatei taaróló, ɔ be dolopaae felepó. Atétepa, ama yó matere wh̄rape ɔ beterepaae wóló duraalu, “Kutó tuamó dowi ne botokorapó dere fo salené bete ɔpaae yó ɔlae,” yalepó.

³⁷Ai fo depa, ama atimapaae tokó mótu duraalu, “Wisi ɔla wae ke feseketé kotere wh̄ita, ti kale Wh̄iné Naalema ai ape. ³⁸Kale kutóta, ti so wh̄i fea betó mole hae tiki ai ape. Kale ɔla wae ke wisita, ti Kótóné ɛɛteróló kaae tare aɔmó betó mole so wh̄i ai ape. Kale dowi neta, ti dowi

Satan-né naale senaale ai ape. ³⁹Kale dowi ne du biliyale bóe wh̄ita, ti dowi Satan-pó. Kale kutómó ere ɔla ɔlumétepa saaitere sukata, ti kale kemeyaaitere be deḡpó. Kutómó ere ɔla ɔlumétepa sere wh̄rapeta, ti kale *ensel-rape* ai ape.

⁴⁰Kale dowi nerape tokóló sipaae taae fatu dere kaae, take kemetere sukamó atéyaalo ai ape. ⁴¹Atéró, kale Wh̄iné Naalemané ama *ensel-rape* dotonóló, Kótóné t̄teróló kaae tare aḡmó betó mole so wh̄ró dowi ala dere so wh̄tamo hoseké yóló betaḡsóró, ama *ensel-rapené* tokósu deté kw̄yaalopó. ⁴²Atéró, me wh̄i dowi ala yópoló dée nalatere so wh̄ró dowi ala du betere so wh̄tamo si duku betere dolopaae taae deraalopó. Aimó siné duku bitu, doasi wole yóló kaketuraalu, atima serekené atimatei tukó nuku betaalo ai ape. ⁴³Atima atéró k̄lipaae ti mo donoyóló betere so wh̄i atimané Aya Kótóné t̄teróló kaae tare aḡmó, suka wisi duraalu de tekée fu dere kaae, de tekée fi so wh̄i betaalopó. Wh̄i me de wos̄li daapata, ti i dere fo wosóló bete mo wisiyóló kisipa muae,” yalepó.

Doasi moni sere wisi wisi ɔlapaae dó faróló yale fo

⁴⁴Atéró, Yesuné duraalu, “Hepen bemó betere Kótóné t̄teróló kaae tare aḡmó mole alata, ti etei ala dere kaaepó. Wh̄i bet̄ané ama hae kwiamó doasi *moni* sere wisi wisi ɔla bupa kikiti koló salepó. Atéró kale ɔla hȳ muóló, a bepaae hekesetamo felepó. Atéró fóló, ama bemó muó mole ɔla ɔla fea mepaae wh̄tamo dotonóló *moni* sóró, kale wisi wisi ɔla mole hae tiki ama dupu yalepó.

⁴⁵Atére kaae, hepen bemó betere Kótóné t̄teróló kaae tare aḡmó mole alata, ti meleke kaae dui ɔla ɔla wisi kekóló keletapa, dotonóló *moni* sere wh̄iné dere kaaepó. ⁴⁶Ai kale meleke kaae dui ɔla wisi mupa koló sóró fóló, ama tare ɔla ɔla mo fea dotonóló, ai kale ɔla wisinaale dupu yalepó.”

Ya sere hāleke wapaae dó faróló yale fo

⁴⁷“Fo sale fo me i ape. Ó hepen bemó betere Tale Kótóné ama t̄teróló kaae tare aḡmó mole alata, mepaae ya siré kotere wh̄rapené ya saairaalu, atimané hāleke wa w̄i kulupaae deróló, kae kae yarape sutere kaaepó. ⁴⁸Atéró, kale hāleke wamó dere yarape taleyaaairaalu, hāleke wa tukó sóró w̄i fókumó turukw̄ mulóló, taleyóló wisire ya yopaae derótua yóo, doretei ti taae fatua yóo, yalepó. ⁴⁹⁻⁵⁰Atétu dere kaae, take kemetere sukamókélé, ai ala yaalo ai ape. Kótóné ama *ensel-rape* wóló, wisi ala du betere so wh̄i taleyóló kaepaae beteróo, dowi ala du betere so wh̄i kaepaae beteróo, yaalopó. Atéró bukótamo yóló, dowi ala du betere so wh̄ita, si duku beterepaae taae deraalopó. Aimó siné duku bitu, atimanétei yale dowi alamópóló doasi wole yóló serekené tukó nuku betaalo ai ape,” yalepó.

⁵¹Téro Yesuné atimapaee duraalu, “Ai yale forape fea diaaꝓ wosóló bete wisiyóló kisipa yaleé?” depa, atimané duraalu, “Ēpó,” yalepó.

⁵²Tétepa Yesuné duraalu, “Moses-né aseꝓóló muló betere fo yó mótu betere wh̄irapepaae, Kótóné hepen bemó t̄eteróló kaae tare aꝓmó mole ala i ape yóló, mené yó matepa kisipare wh̄ita, ti be tale kaaepó. Bet̄a be talené ama wisi wisi ɔla muó mole tikimó mió sale kisi ɔlakélé, mo take mole ɔlatamo touróló, Talené ala erótu beterapó,” yalepó.

Kótóné k̄ól wh̄i ɔ ama turuku bemó doi munipóló yale fo
(*Mak 6:1-6, Luk 4:16-30*)

⁵³Yesuné ai fo sale forape yó melóló k̄ilipaae ɔ ai be hulua taaróló felepó. ⁵⁴Atéro, ama turuku bemó sókó fóló bituraalu, atimané fo wosetere bemó fo kaae sóró yó mótu betalepó. Ama atéro yó matere fomó sirayóló duraalu, “Ai wh̄iné kisipa tiki dotoróꝓ fale alaró kae kae eratere kelemei alarapetamo-a, né yó matepa du bitutérópó,” yalepó. ⁵⁵I naaleta, kale be t̄etere wh̄iné naalema h̄iti meié? Ama hamata Maria ai ape. Kale Jems, Josep, Saimon, Judas, ai wh̄irapeta, ti ama nomarape ai ape. ⁵⁶Ama nemarapekélé, ɔt̄amo i betere ape. Ama doa ai du betere ala feata, momó sóró du bitu dérópóló, ɔt̄amo dei tuꝓ mualepó.

⁵⁷Atéro, Yesuné ɔt̄amo dei kisipa mutere ala kolóló, ama atimapaee duraalu, “Be hulua feamóta Kótóné ama k̄ól wh̄iné doi doasi moletei, ama turuku be hulua so wh̄iró ama fake so wh̄itamo tuꝓmó, ti doasi doi muni ai ape,” yalepó.

⁵⁸Atimané ama dere fo wosóló kisipa tiki tirénireteiné ai be hulua tuꝓmó, ama kae kae doasi fotok̄i kelemei alarape mo dekéro eréni, tóróti eralepó.

Kale w̄ei tópurale wh̄i Jon dale ala
(*Mak 6:14-29, Luk 3:19-20, 9:7-9*)

14 ¹Atéyale sukamó, kale Kaleli hae kwia t̄eteróló kaae tare wh̄i Herot-né Yesuné i alarape du beterapó dere fo wosalepó. ²Ai fo wosóló ama kutó diratere wh̄irapepaae duraalu, “Aita, kale w̄ei tópuratere wh̄i Jon kepaayóló biturapó. Atéru, mo kae kae doasi kelemei alarape ai erótu betere ape,” yalepó. ³⁻⁴Ai fota, h̄ale inipó. Herot-né Yesuné i alarape du beterapó dere fo wosaai bitutei, i ala yalepó. Jon-né Herot-paae duraalu, “Naa no Filip-né so Herodias-tei noatapa tokóló dokaleé?” yale fomótei, kale Herot-né Jon *dipula* beteralepó. ⁵Ai fo deremó, kale Herot-né Jon *dipula* beteróló daai yaletai so wh̄i kolóló ɔ wituraalu, *dipula* bemó h̄ale beterópóló taaralepó. Ti noatepae, Jon-ta, Kótóné ama k̄ól wh̄ipóló, so wh̄i feané kisiparapó.

⁶⁻⁷Kale doasi topo wh̄i Herot-né ama hamané ɔ deyale be ɔ wapa, doasi ɔla deyóló nuku betalepó. Até du betepa, kale so Herodias-né senaalema

wóló, ɔla nuku betere so wh̄ɪrapené keletómó k̄ɪlitu betalepó. Atéró k̄ɪlitu betepa, Herot ɔ mo doa h̄ɛkesené sukutepa kale so seimalepaae duraalu, “Naao ɛpaae noa ɔlakó kematepa, ti naao ai kematere ɔlatóróti ȳɔlo ȳamó melaalopóló,” doasi dirii fo yóló mulalepó. ⁸Ai fo depa, kale so Herotasiné senaaelepaae ȳɔ fóló, kale w̄ɛi tópuratere wh̄i Jon-né topo tukóló ɔlae fo ene fae depa, kale senaae ɔ fóló Herot-paae duraalu, “W̄ɛi tópuratere wh̄i Jon-né topo bet̄ɔ tukóló nuku tómó beleróló ɔlae,” yalepó. ⁹⁻¹⁰Kale doasi topo wh̄i Herot-né ai fo wosetu ɔ mo doasi fomoné suk̄ɔletei, ama ɔla naai wale so wh̄iné keletómó i ala mo yaalopó yóló mulale fo tikinépa, ama diki tare wh̄irapepaae Jon-né depa tikae yóló, dotonalepó. Atétepa atima fóló, Jon *dipula* bemó betepa, depa tukóló ama topo nuku mó beleróló sóró walepó. ¹¹Atéró, kale wh̄iné topo du nuku tómó beleróló kale senaaelepaae melatepa, ama sóró fóló, hamapaae melalepó. ¹²Atétepa, Jon-né ama yó matere wh̄irape wóló, kale sek̄ɛné ama tupuló tiki sóró fóló douralepó. Téró atima fóló, Yesupaae i alarape yalepóló ene felepó.

Yesuné 5,000 wh̄imó ɔla melale fo
(*Mak 6:31-44, Luk 9:10-17, Jon 6:1-13*)

¹³Atei ala yalepó dere fo Yesuné wosetu, ai so wh̄i betó mole tiki taaróló, ama yó matere wh̄irape atimanale maaté w̄ɛi nuku sóró so wh̄i bitinire tikipaae felepó. Aimó betó muale so wh̄i feané Yesu upaae felepó dere fo wosóló, atima betere doasi be huluarape taaróló, ɔtamo hokolaa yaai dapóló atima hae t̄umó felepó. ¹⁴Atéró, Yesu ɔ hae tópaee taae fóló kelalemó, so wh̄i mo h̄ɔle ɔla kaae wóló betó mupa kolóló, ama hosaa tuamó mo doasi k̄ɔlené sukutepa, atimané hepo beterape wisiralepó.

¹⁵Atéró, be felekemó diki yaaiteretamo, ama yó matere wh̄irape ɔ beterepaae wóló duraalu, “D̄ɔ so wh̄ikélé bitini h̄ɔle tūɔ tikimó betepatei be dikiyalepa, felekemó t̄ɛ mole be huluarapepaae atimané naaire ɔlakó dupuyaaí f̄ɔpóló, dotonae,” yalepó.

¹⁶Ai fo depa, Yesuné tok̄ɔ mótu duraalu, “Imó d̄ɔné menanénipa, atima dupune f̄ɔpóló de? Diaāɔtei, atimané naaire ɔla melótumié,” yalepó.

¹⁷⁻¹⁸Ti fo depa, ama yó matere wh̄i bet̄ɔné duraalu, “D̄ɔné imó moleteita, *bred* o bula aporó yóo, ya tamo yóo yóló bet̄ɔ i mole ape,” depa, ama duraalu, “Ai ɔlarape ɛpaae sóró ape,” yalepó. ¹⁹Atéró, ama so wh̄i feapaae ai ne tómó betae yóló atima fea betó mupa, ama kale *bred* o bula aporó sóo, ya tamo sóo yóló taruraalu, hepen-paae kese horóló Tale Kótópaee mo kée yóló, terekéeraalu yalepó. Atéró ama yó matere wh̄irapepaae melatepa, atimamo so wh̄imó melaté kw̄ɛalepó. ²⁰Atéró, so wh̄i mo fea nóló s̄utepa, buki muni feletei kale yó matere wh̄irapené bet̄ɔpaae yóló, 12 yorape deyóló f̄ɔanalepó. ²¹Atéró, ai kale ɔla nale so wh̄irapeta, soraperó naale senaaletamo dos̄ɔani, wh̄irape maaté dos̄ɔayóló touróturaalu, 5,000 wh̄irapepó.

Yesu wẹi tó mó daaté fele fo
(Mak 6:45-52, Jon 6:16-21)

22 Atéro Yesuné ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “Ēta, i betó mole so wh̄i atimané be séle sélepaae f̄ópóló dotonóló walapa, wẹi tẹ utéro betaai diapi ai nukutamo fae,” yalepó. 23 Téro, so wh̄i fea f̄ópóló dotonóló k̄ilipaae Yesu ą ama wotoró du sokore aq̄mó momayaairaaalu holalepó. ą aimó wotoró betepatei, be dikiyalepó. 24 Aimó betepatei, kale wẹi nuku wẹi kulu tuąmó h̄ale fu betepa doasi wẹi asyaró bes̄é tikitamo atima faaire tikiró waletiné, kale nuku hapale feni, dua wóputé fu betalepó.

25 Felekemó be đęyó holaai deretamo, Yesu ama yó matere wh̄irape beterepaae waairaaalu, wẹi tó mó daaté wou betalepó. 26 ą atéro daaté wou betepa atimané ą kolóló, mo doasi witu diri furu furu yóló duraalu, “Kepe ai wale ape,” yalepó.

27 Atéteretamo Yesuné atimapaee duraalu, “Ita ępa dią wini, hosaa diriyóló mo dua betae,” yalepó.

28 Tétepa Pitané Yesupaae duraalu, “Tale-ó yąpata, ti ękélé yątamo hokolaa yaai wẹi tó mó daaté waaitapa, ape yae,” depa ama duraalu “Ape,” yalepó.

29 Ti fo depa, Pita wẹi nuku taaróló wẹi tó paae taae doropóló, Yesu walepaae daaté felepó. 30 Téyaletei, doakale bes̄é tiki wale kolóló wituraalu, wẹi dolopaae buó deyaai depa ama fo fakeyóló duraalu, “Tale-ó, węiné ę felekemó aluraai dapa, tao sae,” yalepó.

31 Atéteretamotóró, Yesuné ama naasemó taosu duraalu, “Naao kisipa tiki mo ti tiró bitini airapó. Noatepa kisipa tiki tamo dekaaporóló mualeé?” yalepó.

32 Atéro, atimaamo wẹi nukupaae bit̄i holalemó, kale bes̄é tiki tikalepó. 33 Tétepa, kale ai nuku tuąmó betó mole wh̄irape Yesu aq̄mó sukóló bitu, ama doi hale sóró horótu duraalu, “Yąta so wh̄i fea tẹteróló kaae tare Tale Kótóné Naalematóró mo h̄itipó,” yalepó.

34 Atéro, atima ai wẹi dąala tẹyóló, Kenesaret hae utéro sókó felepó. 35 Ai be huluamó betó mole so wh̄iné ą kolóló ita, kale Yesu airapó yóló kisipa mutu ai hae kwiamó betó mole be hulua so wh̄ipaae Yesu wóló i betere ape, yó faralepó. Atétepa, kale kisi daae mole so wh̄irape atimané ą beterepaae dapesó wua yalepó. 36 Atéro wóló betó mulu, wh̄irapené ąpaae woseturaalu, i kisi daae mole so wh̄iné naao kuti salemómaaté wolaa yópóló yae yalemó, téyae depa ą wolaatua yale so wh̄iné kisi beterape fea wisitua yalepó.

Farisi wh̄irape atimané mara mole ala dorapóló yale fo
(Mak 7:1-13)

15 1-2 Téro, kale mepaae Farisi wh̄iraperó Moses-né yóló muló betere fo yó matere wh̄irapetamo, Jerusalem be huluamó bitu wóló, Yesu

beterepaae fóló woseturaalu, “Naao yó matere wh̄irapené d̄ané ayarapené mara mole ala noatepa tikitu bitu de? Atimané ɔ́la naairaaalu, folosóro naase fukunipatei ɔ́la nuku betere-a, noatepa de?” yalepó.

³Ti fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Mo diaaɔ́tóro d̄iané ayarapené mara mole ala sya fu bituraalu, Kótóné yae yóló muló betere fo noatepa tikitu betere?” ⁴Ti noatepae, Kótóné duraalu,

‘Naao hae aya wisi doi muɔ́póló hale sóro horótu betae,’ fo erapó.

‘Mepaae wh̄inétamo ama hama alimané doi doróló, dowi tekani fo depata, ti sinópóló,’ mo ti daae erapó,” yalepó.

⁵“Ai fo aseýóló mupatei, diaaɔ́ etei fo dua dapó. Wh̄i bet̄ané ama mole ɔ́la ó *monikó* alimaró hamatamo tao sóro melóluaɔ́tei, ita Kótópaae melaaipó yaletéiné, diaamo melanénipó dua dapó. ⁶Atéturaalu, hamaró alimatamo aɔ́mó bitu, atimaamoné doi hale sóro horatere ala iniyóló alurótu beterapó. Diaaɔ́ ayarapené mara mole ala sya fóló du betereiné, Kótóné fo haɔ́le ɔ́la kaae aɔ́róló alurótu beterapó. ⁷Dīa tiki tūapaae dorutei, haɔ́le sik̄ili du betere wh̄irape-ó, diaaɔ́ ai du betere alamó Kótóné ama kóló wh̄i Aisaiané as̄ere fota, ti mo dīapaetóro erapó. ⁸Ai as̄ere fo i ape.

‘I so wh̄iné haɔ́le kólónémaaté yaɔ́lo doi hale sóro horótu bitu, atimané ɔ́ hosaa tūamó muló bitini, kisipa keteróló mo sisópaae eró beterapó.

⁹Atimané ɔ́paae, “Aya Tale doa wh̄i-ó,” du betereitei ti mo haɔ́le du beterapó. Atéroró yó mótu betere fota, ti mo wh̄iné tūéné kekeme nóló i ala yae yóló, yó matere fotei yó mótu beterapó,’ erapó,” yalepó.

¹⁰Yesuné aimó daae mole so wh̄i feapaae ape yóló duraalu, “I dere fo bete d̄iané wisiyóló wosóló kisipa muae. ¹¹Wh̄i betere bete doratereteita, mo nokole ɔ́lané dorótimitei, wh̄iné tiki tūamó kaayóló kólómó sókó wale foné bet̄a Kótóné keletómó ai wh̄iné betere bete mo dorótua dapó,” yalepó.

¹²Tétepa, ama yó matere wh̄irape a beterepaae wóló duraalu, “Ai Farisi wh̄irapené naao ai du betere fo woseturaalu, atima dei kisipa mutu betereitei naao kelere?” yalepó.

¹³Ti fo depa ama duraalu, “Ó hepen bemó betere yaɔ́lo Ayané ama biliniyale ɔ́larapeta, ti ama feleketamo turó tokó saalo ai ape. ¹⁴Ti ai wh̄irape atimata, kele dilikirutei mepaae wh̄irape ai aɔ́lisóro fu beterapa, atima atétóro du beterópóló taalae. Me kele dilikire wh̄iné me kele dilikire wh̄ipaae tū i mole ape yóló aɔ́lisóro fupa, ti atimaamo wusurótóro dée nóló, kulu dolopaae derepaalo ai ape,” yalepó.

¹⁵Ai fo depa Pitané duraalu, “Tale-ó, naao nokole ɔ́lané wh̄i dorótumipó, yale fo salené bete d̄apaae haɔ́kearóló yó aɔ́lae,” yalepó.

¹⁶Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Dīakélé yaɔ́lo ai yale fo bete wisiyóló kisipa muni, diaaɔ́ kutirikélé hapólu ai ere ape. ¹⁷Wh̄iné kólómó

nóló, depepaae bitɨ doropole ɔlané whɨné tiki dorótumipó. Ai ɔlata, depepaae bitɨ doropóló nalo, di alée fua deretei diaaɔ kisipanié? ¹⁸Téretei hosaa tuəmó kaayóló, whɨné ɔlómó sókó wale foné betɨ ti whɨ dorótua dapó,” yalepó. ¹⁹“Whɨné hosaa tuəmó kaayóló wouraalu, whɨ doratererape ti i ape. Doi ala yaai mutere dei tuékélé, whɨ dele alakélé, whɨné dokore so ó so dokore whɨtamo nópu nokole alakélé, kokopei ó seimalené kae kae nópu nokole alakélé, kikiti ɔla ɔlémi sere alakélé, whɨ me dilikóló ama ɔla ɔla sere alakélé, fo tokóló taleturaalu kapala fo dere alakélé, me whɨ eratererape alakélé, ai alarape feané so whɨ dorótua dapó. ²⁰Whɨ doratereteita, naase fukuni bólutamó ɔla nokole alané dorótumipó,” yalepó.

Kenan soné Talepaae tué tiki tirale fo

(Mak 7:24-30)

²¹Atéro Yesu ɔ ai kale Juda so whɨné hae tiki taaróló, Tair-ró Saidon be huluatamo felekemó mole hae kwiapaae felepó. ²²Téyalemó, ai Juda meire be huluamó betere Kenan fake so betɨ Yesu beterepaae wóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né deté yale whɨné Naalema Tale-ó, ɔllo senaale dowi kepe tepeyóló bitu, mo sonaalei dowi ala eróló, ama tiki doasi susupu su beterapa, naao ɛ ɔlletu tao sae,” yalepó.

²³Ai fo deté wou betepatei, Yesuné kale sopaae me fo tokó menitepa, ama yó matere whɨrapené ɔpaae duraalu, “Ai soné ɔl sya wouraalu dotopoi fo deté wou beterapa, fɔpóló hɔkó falótumié?” yóló seɔyalepó.

²⁴Ai fo depa ama kale sopaae tokó mótu duraalu, “Éta, Israel fake so whɨ tuəmó fokó fóló betó mole hupurape tao sópóló, dotonatepa wóló i betere ape,” yalepó.

²⁵Tétepa, kale so Yesu daalemó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, ɛ naao tao sae,” yalepó.

²⁶Ti fo depa ama kale sopaae duraalu, “Kale naale senaalené nokole ɔlatei yuwirape nópóló melatere-a wisire?” yalepó.

²⁷Ai fo depa kale sókó duraalu, “Tale-ó, naao dere fota mo deretei, haɔrapenekélé ɔ whaatererape whɨné bemó, ɔla nokole ni fake tómó beleróló nokole ɔla folope aɔmó sorokóta deretei nukua dapó,” yalepó.

²⁸Tétepa, Yesuné kale sopaae tokó mótu duraalu, “Ti so-ó, ɔl betɨ mo doasi kisipa tiki tiróló beterapa, naao ɛpaae eraasepé dere ala mió i eratererape ape,” yalepó. Ai fo deretamotóroti kale soné senaalemané kisi bete mo ti wisi ipakalepó.

Yesuné 4,000 whirape ɔla melale fo

²⁹Atéro Yesu ai hae kwia taaróló, Kaleli wɛi ɔllo fóku sesekɛ fu betero, du sorokó mole ɔpaae holóló beterepó. ³⁰Atéro beterepó, hɔleke momaare so whɨkélé, kele dilikire so whɨkélé, tiki dore so whɨkélé,

kɔlɔ nomone so whɪkélé, mo haɓe ɔla kaae mepaae so whɪné beleólɔ a daalemó mulaleta depa, atimané kisi beterape ama wisirótua yalepó. ³¹Kale kɔlɔ nomólɔ betale so whɪrapetei fo yóo, hɔleke momaayólɔ betale whɪrapekélé wisi yóo, bukutiri doyólɔ betale whɪrapekélé mo wisi yóo, kele dilikiyólɔ betale whɪrapekélé kele wisiyólɔ kolóo, depa so whɪ feané sirayólɔ Israel so whɪné Kótóné doi hale sóró horótu betalepó.

³²Atéró, Yesuné ama yó matere whɪrape a beterepaae ape yólɔ duraalu, “I so whɪ mo doa kɔlené sinitapó. Ti noatepae, atima ɔlakélé néni wote siri betepa be de sore kemeyaletéine atima tu tuamó woténé sisiraae faqsóró, dotonaalo meipó,” yalepó. ³³Ti fo depa, ama yó matere whɪrapené duraalu, “So whɪkélé bitini, haɓe tuɔ tikimó beterape, doi betó mole so whɪné naaire ɔla momó mupa melaaló?” yalepó.

³⁴Ai fo depa Yesuné atimapaee woseturaalu, “Diɔné meteró *bred* o bularape tare?” depa atimané apaae duraalu, “Wɛikeró o bularape yóo, ya belekɔatikiki sawa tėti yóo yólɔ betɔ i tare ape,” yalepó.

³⁵Ti fo depa, ai betó mole so whɪ feapaae duraalu, “Ai hae tikimó betó muae,” yalepó. ³⁶Téró, ama kale wɛikeró o bularaperó yarapetamo taruraalu, Tale Kótópaae mo kée yólɔ, terekée daalu yólɔ ama yó matere whɪrapepaae melatepa, atimanémo so whɪmó ɔliralepó. ³⁷Atéró, atima mo fea nólɔ sɔtepa, buki muni feletei ama yó matere whɪrapené betapaae daseté kweyólɔ 7 yorape deólɔ faɔnólɔ mulalepó. ³⁸Ai kale ɔla nale so whɪta, soraperó naale senaaletamo dosɔani, whɪrape maaté dosɔayólɔ touróturaalu, 4,000 whɪrapepó. ³⁹Atéró, Yesuné so whɪ fea dotonólɔ nalo a wɛi nukupaae bitɪ holólɔ, Makatan be hulua felekemó ere hae kwiapaae bitɪ felepó.

Yesupaae kelemei alakó kelaalopa erae yale fo
(Mak 8:11-13, Luk 12:54-56)

16 ¹Téró, kale Farisi whɪraperó Sadyusi whɪrapetamo Yesu beterepaae wólɔ, a kaae kolólɔ sɔ saairaalu i fo yalepó. “Kótóné ó hepen bemó mole ala kolólɔ, ita Talenétei eratapólɔ sira yaai dere kelemei alakó dɔmaletamo kelaaitapa, erótumié?” yalepó.

²Ai fo depa ama atimapaee duraalu, “Be kuluka saɔo sonaa dere ala kolólɔ, dóta suka wisi yaalo ai ape dua dapó. ³Hɪka be suka sokoteretamokélé saɔo dilikiyólɔ sonaatepa, diaaɔ i fo dua dapó. Mió doasi hali waai dapó, dua dapó. Saɔné dere ala bete diaaɔ wisiyólɔ kolólɔ kisipa irutei, mió i alimó me ala yaairemó dere alarape diɔné kolólɔ kisipa enénipó. ⁴Diɔ mió i alimó, dowi ala du betere so whɪrɔ nópu nuku betere so whɪtamónétei Kótó mo beterafélɔ kisipa muɔpólɔ, mo doa yaai dere kelemei alakó eratepa, kelenée yólɔ ketekɔ butu betereitei, kelemei ala me kae eraalomeipó. Jonapaae erale ala kaae betɔ eratepa, diaaɔ kelaalo ai ape,” yalepó. Atéró, ai whɪrape atima betó mupatei Yesu a felepó.

Farisi wh̄raperó Sadyusi wh̄rapetamoné yó mótu betere ala
(Mak 8:14-21)

⁵Atima nukutamo ai w̄ei k̄ɛla t̄ɛ fóló, kelalemó ama yó matere wh̄rapené *bred* o sini, k̄ɛyó yóló weipakalepó. ⁶Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Farisi wh̄raperó Sadyusi wh̄rapetamoné *bred* o tópuratere ɔla *yist*-né diɔ doraɔsórópa, mo hotowayóló kaae tawae,” yalepó.

⁷Yesuné ai fo depa, atimasisitei fo k̄ɛlaaróló duraalu, “Ti ama ai dere fota, ɔané *bred* o sóró anipa du dapó,” yalepó.

⁸Atimasisi atéró k̄ɛlaarótu betepa, Yesuné kispaya yóló, atimapaee duraalu, “Diɔ tómó maaté kispaya tiró betere wh̄rape-ó, diɔsisitei noatapa fo k̄ɛlaaróló, *bred* o sóró anipó du bitu de? ⁹Diaaɔ Yálo yale alarape kolóló, wisiyóló kispaya muni airapó. Kale 5,000 wh̄rapemó aporó *bred* o bula terekeyóló melaletai-a, diɔné kispaya keteraleé? Kale buki muni fele *bred* o diaaɔ betapaae yóló, metéró yorape faɔnaleé? ¹⁰Ó kale w̄ɛikeró *bred* o bularape terekeyóló, 4,000 wh̄rapemó melatapa, nóló buki muni feletei diaaɔ betapaae yóló, meteró yorape faɔnóló mulaleé? ¹¹Yálo take yale fota, *bred* omó kispaya muóló iniyaletei, diaaɔ wosóló kispaya munié? Ti ai yale fota, kale Farisi wh̄raperó Sadyusi wh̄rapetamoné *yist*-né diɔ doraɔsóró, kispaya mutu yalepó.” ¹²Téró, atimané ai dere fo wosóló, ama yale fota, kale *bred* o tópuɔpóló bulatere ɔla *yist*-mó initei, Farisi wh̄raperó Sadyusi wh̄rapetamoné yó matere foné ɔa atima doraɔsóró, hotowaró kaae tawae yóló irapóló kispaya salepó.

Pitané Yesupaae yaɔta mo Keriso ai ape yale fo
(Mak 8:27-30, Luk 9:18-21)

¹³Atéró, Yesu Filipainé t̄ɛale be Sesaria Filipai doi mole hae kwiamó sókó fóló, ama yó matere wh̄rapepaae woseturaalu, “Mo so wh̄iné kale Wh̄iné Naalema-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁴Ai fo depa atimané apaae duraalu, “Mepaae so wh̄inéta, ya kale w̄ɛi tópuratere wh̄ikó Jon-pó du beterapó. Mepaae so wh̄inémo, ti Elaijapó du beterapó. Mepaae so wh̄inémo, Jeremaiapó du beterapó. Tétepa, mepaae so wh̄iné duraalu, Kótóné ama betɔ kóló wh̄ikó duyalepó, du beterapó,” yalepó.

¹⁵Ti fo depa ama atimapaee woseturaalu, “Ti aita atimané mutere kispapaa, diaaɔ kispapané ɛ-a, depó du bitu de?” yalepó.

¹⁶Ai fo depa Saimon Pitané duraalu, “Yaɔta, mo haɔle betótóró tare Kótóné Naalema so wh̄i fea t̄ɛteróló kaae tanópóló, sóró beteró betere wh̄i Keriso ai ape,” yalepó.

¹⁷Tétepa Yesuné apaae duraalu, “Jonané naalema Saimon-ó, ya betɔ Kótóné wisiró betereiteiné mo haɔiné sinitu betere wh̄i ai ape. Ti noatepae, naao ai yale fota, mo wh̄iné yapaae yó menitei, ó hepen bemó betere yaɔlo

Ayané yó matepa dapó. ¹⁸Térapa, yaŕo yaŕaae i dere ape. Yaŕa Pitapó. I doasi kapo fake tó mó be t̄tu dere kaae, yaŕo so wh̄i doasi fake firaalo ai ape. Atéro t̄yóló betepa, sukutere alané bole fotokóné bóe daalotei, yaŕo t̄tu betere be fisikóló mo doraalomeipó. ¹⁹Téyaalomeitei, ó hepen bemó t̄teróló kaae tare tuŕaae faaire be t̄u tukiyaaire kirape yaŕo ya melaalo ai ape. Diaaŕ i haemó dowi ala deretei dokóló mulatepa, ti Kótóné hepen bemókélé dokóló muló beterapó. I haemó diaaŕ teraayóló haŕkeamó mulatepa, ti Kótóné ó hepen bemókélé, teraayóló haŕkeamó muló beterapó,” yalepó. ²⁰Té ró, Yesuné ama yó matere wh̄irapepaae dirii fo yóló mulótu duraalu, “Éta, Kótóné so wh̄i fea t̄teróló kaae tanópóló só ró beteró betere wh̄i Kerisopó fo mepaae so wh̄ipaae momókó yaŕse,” yalepó.

Yesu Kerisoné a sukāalopóló yale fo
(Mak 8:31–9:1, Luk 9:22-27)

²¹Mo ai be demó kaae só ró, Yesuné ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “É Jerusalem be huluamó fóló betepa, kale wh̄i disiraperó mo so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄irapenékélé, Moses-né yóló muló betere fo yó matere wh̄irapenékélé epaae kae kae susupui ala eróló, e mo ti sukópóló daalopó. Atéro sukóló sore be deŕ kemetepa, e momó kepaayóló betaalopó,” yalepó.

²²Ti fo depa, Pitané a t̄u deŕpaae dapesó fóló duraalu, “Tale-ó, mené yaŕpaae ate kaae ala mo yaalomeipó,” yalepó.

²³Ai fo depa Yesuné Pitapaae duraalu, “Satan-ó, ya taae fae! É faai dere t̄u wisi naao ai dere alané sesé dapó. Naao ai dere alata, Kótóné kisipa mole ala mei, mo wh̄iné kisipa mole ala ai dere ape,” yalepó.

²⁴Té ró Yesuné ama yó matere wh̄irapepaae duraalu, “Wh̄i me detamo e sya waai kisipa mutepata, ti ama yaai kisipa mole ala taaróló, a dóló oloraaire filipaa ni, amatei beleyóló wópóló yae. ²⁵Ti noatepa meipó. Mepaae wh̄i dené ama kisipané a betere bete me ala yaŕsórópóló, amatei hotowayóló kaae tapata, ti ai wh̄iné ama betere bete aluyaalo ai ape. Téyaalotei, mepaae wh̄i dené yaŕo erae dere ala sya fóló eróturaalu, ama betere bete me ɔla meipóló a sinitepata, ti atétere wh̄iné ama betere bete aluni, mo ti betó tawaalopó. ²⁶I haemó yó mole wisi wisi ɔla fea wh̄i betané amatórótípóló tawóló beteralemó, ai wh̄iné ama betere bete alutepa, ti me noa ɔlatamo dupu yóló ama betere bete momó saaloé? Ama betere bete mo ti aluyaalo ai ape. ²⁷Ti noatepae, kale Wh̄iné Naalema ama Alimané ere au wisinaaletamo ama *ensel*-rapetamo wouraalu, so wh̄i dokɔ feané yale alarape sumótóróti dupu melaalopó. ²⁸Yaŕo diŕpaae mo i dere ape. Diŕ i betó mole wh̄irape mepaae sukuni haŕle betepatei, kale Wh̄iné Naalema ama t̄teróló kaae tare alatamo wapa, kelaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné ama tiki kae daane wale fo
(*Mak 9:2-13, Luk 9:28-36*)

17 ¹Naase apomiró be de kemetepa, Yesuné atamo faairaalu, Pita, Jems-ró noma Jon-tamo atimanale mo doasi hasi fosópaae holalepó. ²Atéro holóló bituraalu, atimané kele tómótei Yesuné tiki mo kae daane wóló, ama kelepaakélé, sukané de kaae yó felepó. Atéturaalu, ama deró betere kutikélé fea mo de tekée felepó. ³Atima atéro daae mupa, Moses-ró Elaijatamo sókó wóló Yesutamo fo du betepa kelalepó. ⁴Atétu betepa, Pitané Yesupaae duraalu, “Tale-ó, da fea imó betepa mo wisirapó. Naa kisipanétamo furu be sore epaae teyae depa, ti me ya betóo, me Ilaija betóo, me Moses betóo yaairetei, yało tēnaalopó,” yalepó. ⁵Ama ai fo hałe du betepatei, mo deı saķoné atima husurāle dorowóló ai saķo dolomó i fo depa atimané wosalepó. “I whıta, yało mo doasi hosaa muóló yaala sókó fóló mole naalepó. Ama dere ala yało kilitu, e mo doasi heķeserapó. Atérapa, diaaķ ama dere fotóro mo wisiyóló wosae,” yalepó. ⁶Ama ai dere fo woseturaalu, atima mo doasi winé sinitu, haemó deraapisa fóló muó molepó. ⁷Atépa, Yesu a wóló, atima tikimó olaayóló duraalu, “Diķ wiyaaķse, turukó holóló betó muae,” yalepó. ⁸Ai fo depa atimané kelalemó, whı me daale kilini, Yesu betā ama wotoró daapa kelalepó. ⁹Atéro, atima hasi fosómó dorowou bitu, Yesuné kale whırapepaae fo mulótu duraalu, “Kale Whıné Naalema mo ti dóló momó kepaayóló betaaire suka teópatei, i ala depa kelalepóló, mepaae so whıpaae momókó yaķse,” yalepó. ¹⁰Tétepa, ama yó matere whırapené āpaae duraalu, “Ti Moses-né ere fo yó matere whırapené Elaijapi folosóro waalopó du betere-a, noa betené du bitu de?” yalepó. ¹¹Ti fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Ti aita mo dapó. Ilaija a wouta, take folosóro wisiyóló mole ęla ęla fea dopa, ama momó wisiróló mulaalo ape. ¹²Ai alata mo yaalotei, yało diāpaae i dere ape. Elaijata, ti mo walepó. Téyaletēi, ita Elaijapóló kisipa muni, atimané āpaae eraai kisipa mole ala fea mo erótua yalepó. Atéyale kaae, ai whırapené kale Whıné Naalemapaaekélé kae kae seķēi alarape eraalo ai ape,” yalepó. ¹³Ai fo depa, ama yó matere whırapené kale weı tópuratere whıķó Jon-mó dapóló kisipa yalepó.

Yesuné dowi kepe tepeyóló betere naale wisirale fo
(*Mak 9:14-29, Luk 9:37-42*)

¹⁴⁻¹⁵Atéro, atima so whı fea betó mole tuāpaae sókó walemó, whı betā Yesu daalepaae wóló, a daalemó bukutiri tearó bitu duraalu, “Tale-ó, yało naale topo doturaalu, hó naase kotokķ yó sóro, si dolopaae

ó w̄ei dolopaae biliyó sua du beterepa, naao k̄olené sukuturaa lu tao saaloé? 16 Naao yó matere wh̄irape beterepaee dapesó waletei, atimané wisiraairetei sunipó,” yalepó.

17 Ai fo depa, Yesuné tok̄ó mótu duraalu, “Dīq mió i alimó betó mole so wh̄ita, Kótópaae kisipa tiki tiróló betaaire t̄u wisi mupatei, kisipa tiréni, dow̄aae fóló k̄ópaae ai fu betere ai ape. Dīq t̄u wisipaae f̄ópóló kisipa mutu, ę dīqamo betale sunó h̄óné sukutapa, ai naale ę beterepaee dapesó ape,” yalepó. 18 Atéró, kale naale Yesu beterepaee dapesó wapa, Yesuné foné seremó, dowi kepe sókó felepó. Mo ai be d̄emótóróti kale naale topo doretei, mo ti wisiyalepó.

19 Téró, ama yó matere wh̄irape Yesu beterepaee wóló, atimasisi bitu ąpaae woseturaalu, “D̄ané ai kale dowi kepe dóló h̄okonaalemó, sókó feniyaletei, noa betené yalerópó,” yalepó.

20 Ti fo depa, ama atimapaee duraalu, “Diaāq kisipa tiki tiró betere ala tómó ereteiné ai yale ape. Ȳālo dīapaae mo i dere ape. Diaāq kisipa tiki tiró betere alata, sawatamo *mastard* ni ke kaae bulu, diaāq i ulupaae duraalu, ‘Hil̄iki fóló tumó daayae,’ depa ai ulu mo hil̄iki fóló daane faalo ai ape. Diaāq kisipa tikitamo mo ti tiró betepa, ti fea ala fea sunó enérápó,” yalepó. 21 (-) 22 Téró, ama yó matere wh̄irape atima Kaleli haemó tour̄ale wóló bitu, ama atimapaee duraalu, “Kale Wh̄iné Naalema d̄ópóló mené eleké deyóló, mepaae wh̄irapené naase tūapaae mulaalo ai ape. 23 Atéró atimané ą mo ti doló sukunaalotei, tamo be d̄emó maaté doumó muóló, sore be d̄ené ti ą momó kepaayaalo ai ape,” depa, ama yó matere wh̄irape atima dekené sukutu betalepó.

Momatere be kaae tawaaire moni derale fo

24 Atéró, nalo Yesuné ama yó matere wh̄irapetamo Kapeneam bemó sókó felemó, kale momatere bemó *takis moni* siré kotere wh̄irape Pita beterepaee wóló woseturaalu, “Dīq yó matere wh̄iné momatere bemó *takis moni* mótua d̄épé meié?” yalepó.

25 Ai fo depa, ama tok̄ó mótu duraalu, “Épó. Mótua dapó,” yalepó. Atéró, Pita ą be tūapaae sókó holalemó, folosóro Yesunépi Pitapaae woseturaalu, “Saimon-ó, naao noa kisipa mute? Naao kisipané i haemó betó mole doasi topo wh̄irapené kae kae ęla ęlamó *moni* suatere alaró *takis moni* siré kotere alatamo, mo atimané naalerapepaaekélé ąlae dua d̄épé, mo wh̄irapepaae maaté ąlae yóló, sua de?” yalepó.

26 Ti fo depa, Pitané ąpaae tok̄ó móturaalu, “Mepaae mo wh̄irapepaae maaté ąlae yóló sua dapó,” depa, Yesuné duraalu, “Atétepa, ti doasi wh̄irapené naalerapepaae ąlae yóló sinitu dapó. 27 Tépatei, d̄amotamo atima dei tūę muāsórópa, ȳā naao kemei sóró w̄epaae derane fae. Atéró der̄alemó ya supa, ti ai folosóro sere yané k̄óló d̄ayóló kelenaalemótamo, 4 *drakima moni* ke bupa kelaalo ai ape. Ai *moni* sóró fóló, d̄amo wusuróné *takis* mulae,” yalepó.

**Kótóné tẹteróló kaae tare hepen be tuámó doasi doi mole
whị déé yale fo**

(Mak 9:33-37, Luk 9:46-48)

18 ¹Atéyale sukamó, Yesuné ama yó matere whịrape ą beterepaae wóló woseturaalu, “Hepen bemó Kótóné tẹteróló kaae tare aqmó whị fea betó moletei, mo doasi topo betere whị-a, de?” yalepó.

²⁻³Ai fo depa, ama betą naale belekąamale dape sóró atima betó mole tuámó daaló bitu duraalu, “Yąło diąpaae mo i dere ape. Dią kisipa tiki feteyóló, etei naale ketei kaae bitinitepa, ti Kótóné tẹteróló kaae tare aqpaee mo sókó faalomeipó. ⁴Térapa, mepaae so whị detamo amatei deróló i naale male kaae mo dua betepa, ti ó hepen bemó betere Kótóné tẹteróló kaae tare aqmó topo whị ai betere ape.

⁵Mepaae whị dené etei kaae naale male yąło doimó, mo wisiyóló dape supa, ti ętei wisiyóló dape sirapó. ⁶Téretei, mepaae whị denétamo mepaae doi muni, ępaae kisipa tiki tiróló betere belei sókó dei so whị dowi ala yóppóló me ala eratepa, ti atétere whịné depamó mo doakale kane fake duwóló weį kęła tuąpaae taae faluąsóró mo wisi wuąpó.

⁷Mepaae i haemó betó mole so whịné mepaae so whị dowi ala yóló dée nópóló, mepaae alarape mo eraalo ai ape. Atétere whị ątei mo dowi kwia saaireteimó, doasi wiyóppóló yae! Ai alarape mo yaalotei, u kale whị dowi ala yóló, dée naaitere tų muaąsóró yae. Me whị atéró dowi ala yóppóló, tę mulatere whị ti doakale dowi kwia saaireteimó wió yae! ⁸Naa naase ó hóné yą dowi ala yóppóló dée nalatepa, ti atétere naase ó hó tukóló taae falae. Ti noatepae, naao naase ó hó betą daayóló, mo ti betó tawaaire be tuąpaae sókó fupa wisirapó. Naa hó ó naase tamo daayóló beteraęle tikimó, Talené mo ti dó tare si dolopaae taae deratepa mo dorapó. ⁹Naa kelenétamo yą dowi ala yóppóló dée nalatepa, ti atétere kele sokóló taae falae. Ti noatepae, betą keletamó bitu, mo ti betere be tuąpaae sókó fupa wisirapó. Naa kele tamo daayóló betepa, mo ti dó tare dowi sipaae Talené yą taae deraąsóró dapó.”

Fokó fole sipsip hupupaae dó faróló yale fo

¹⁰“Yąło diąpaae mo i dere ape. I betó mole naale momale mo doi muni belei sokótei betepa, dią teteiraepóló tęteraąse. Ti noatepae, atima kaae tare *ensel*-rape ó hepen bemó betere yąło Aya Kótóné kelepa koló tarapó. ¹¹(-) ¹²I dere fo wosóló, diaaą noa kisipa mute? Whị betąné ama 100 *sipsip* hupurape whaanalemó, betą hupu alutepa, ama neté yaaloé? Kale 99 hupurape du sokoremó betó mupatei taaróló, kale betą aluyale hupu kekene faalo ai ape.

¹³Yąło diąpaae mo i dere ape. Kale whịné ai aluyale hupu keletepa, ti ą mo haįné sinóló betaalo ai ape. Ti noatepae, betó mole 99 *sipsip*

hupurape kilitu haḡtu betepatei, kale aluyale *sipsip* hupu keletepa, dere haḡné mo teraae falapó. ¹⁴Atére kaae, i kale doi muni belei sokótei so whi betakélé aluyaqsóro, ó hepen bemó betere diaaḡ Ayané doasi kisipa mutu beterapó,” yalepó.

Yapaae eratere dowi ala donoraē yóló dere fo

¹⁵“Naaononé yapaae me dowi ala eratepa, ti ya ḡ beterepaae fóló, diaamosisi betamó bitu no-ó, naao epaae etei kaae dowi ala eralepóló yó melae. Ama naao dere fotamo wosóló, hapale donoratepa, ti diaamo tuamó muale sekḡ kemeyóló, betamó wisiyóló ai betere ape. ¹⁶Aténi, naao dere fotamo woseni hóróló dowaae fupa, ti kale ašemó yóló muló betere fo sya furaalu, fea ala fea mo yalepóló, kelale whi tamo ó sore dapesó fóló, diḡ fea bituraalu, teraayóló ai sekḡ wisirae. ¹⁷Amatamo diḡné dere fokélé wosenitepa, ti touró betere Keriso fake so whiné keletómó haḡeamó yó melópóló yae. Atéḡlemókélé, Keriso so whiné dere ma fo woseni hórâtepa, ti ḡ Keriso doi muni, haḡe mo whi kaae ó *takis moni* sere whi kaae beterópóló yae.

¹⁸Yḡlo diapaae mo i dere ape. Naaome whi hamopaae erale dowi ala, mo yalepóló teraayóló kemeréni haḡe muó tapa, ti Kótóné ó hepen bemókélé dokóló ai muló betere ai ape. Naaotamo me whi hamomapaae erale dowi ala mo yalepóló teraatepa, ti Tale Kótóné ó hepen bemókélé, teraayóló muló beterapó.

¹⁹Yḡlo diapaae i dere ape. Atétere kaae, diḡkó whi tamo mo betḡ kisipa muóló ó hepen bemó betere yḡlo Aya Talepaae momaturaalu, me ḡlakó wosetepa, ti ai wosetere ḡla ama mo melaalo ai ape. ²⁰Ti noatepae, yḡlo doi hale sóro horaairaaalu, whi tamo ó sorekélé touróló betepa, ti atima tuamó ḡkélé beterapó,” yalepó.

Mené erale dowi kwia haḡe kemeratere fo sale fo

²¹Tétepa, Pita Yesu beterepaae wóló apaae woseturaalu, “Tale-ó, yḡlo noné epaae erale dowi ala haḡe kemeraalopóló meteró fapo enére? Weḡi keró fapomó maaté yóló supóló taaranére?” yalepó.

²²Ai fo depa, Yesuné apaae tokḡ mótu duraalu, “Yḡlo yapaae mo i dere ape. Weḡikeró félimó maaté deretei sunipa, deté fu beteró 77 félimó, ama dowi ala kemerḡle wópóló yae.

²³Atéro kale ó hepen bemó betere Talené tḡteróló kaae tare aḡmó mole alata, etei ala dere kaaepó. Betḡ doasi topo whiné ama *moni* kwia mulóló saletei, ama kutó diratere whirapené meteró saleró taleyaai ḡ beterepaae ape yalepó. ²⁴Atéro, kaae sóro taletu betaalemó, betḡ 10,000 *kold kapa* sekḡ ḡḡle sóro, kwia mulóló sale whi kale doasi topo whi beterepaae dapesó walepó. ²⁵Ai whiné ama kwia mulóló sale *moni* tokḡ melaairetei sumó tanipa, ama doasiné mepaae kutó diratere whipaae duraalu, ai

whikélé, ama somakélé, naale senaalekélé, mené wae sóró dupu yópóló dotonóo, ama ɔla ɔlakélé mo fea me whiné dupu yópóló dotonóo, yae. Téró, ai *moniné* ti ama mole kwia kemeraairaalu, sóró ape yóló mulalepó.

²⁶ Ai ala yaaitapa, kale whi ɔ ama doasi daale felekemó bukutiri teɔró bitu dua naamei fo yóló duraalu, ‘Yalo ya betemó kwia mulóló sale ɔla ɔla fea tokó melaalopa, sawa kaae tawae,’ du betalepó. ²⁷ Kale kutó diratere whiné fo depa, ama doasiné ɔ kelalemó, ɔ kɔlené sukuturaalu, kwia mole *moni* me ɔla meipóló, kale whi ɔ haɔle fópóló dotonalepó.

²⁸ Téyaletei, ai kale whi ɔmo furaalu, ama 100 *denarias moni* kwia mulóló sale whi kɔle felepó. Ti ai whita, atimaamo betá kutó ditere whipóló kisipa muni, ama depamó botokó sóró taru, mo deteraayóló duraalu, ‘Yalo 100 *denarias moni* yapaee kwia mulapa, mo miótitei, hapale tokó ɔlae’ yalepó.

²⁹ Ai fo depa, kale whi ɔ bukutiri teane doropóló, mo dua naameiné ɔpaee duraalu, ‘Yalo tokó melaalopa, sawa kaae tawae,’ yalepó.

³⁰ Téyaletei, kale whiné kaae tawaalomeipóló, *dipula* be kaae tare whipaae duraalu, ‘Ama kale kwia sale *moni* tokó melatere sukamó ti ɔ sókó daalaasepólópa, haɔle beteɔpóló yae,’ depa, kale whi *dipula* beteɔlepó. ³¹ Atétepa, mepaae atima betá kutó ditere whirapené ai ala kolóló, atimakélé dei tuɔ muóló seketepa, atimané doasi topo whipaae i ala yalepóló ɔpaee yalepó.

³² Atéró ene wale fo wosóló, kale doasiné ai ala yale whipaae ape yóló, ɔpaee duraalu, ‘Yaɔa mo dowi ala yó tare kutó diratere whi ai ape. Naa ɔpaee mo dua naamei fo depa, yalo yapaee doasi kwia moletei, me ɔla meipóló taaralepó. ³³ Térapa, yalo ya kɔlené sukóló taalótu yale kaae, naakélé diaamo betá kutó ditere no hamoma kɔleturaalu, ai ala iniyólópó,’ yalepó. ³⁴ Atéró, kale doasi topo whi ɔ fopaae buólo, u kale *dipula* be kaae tare whipaae duraalu, ‘Ama kwia mole *moni* momó tokó melópólópa, ɔ *dipula* beteɔlóló, susupuróló fokosói ala deté fu betae,’ ” yalepó.

³⁵ Ai fo deté fóló kemetepa, Yesuné ama yó matere whirapepaee duraalu, “Naa no hamomané yapaee erale dowi ala me ɔlameipóló, mo hosaa turóné kemerénitepa, ti ó hepen bemó betere yalo Ayané diɔ dokó feapaaekélé ai kaae alatóro eraalo ai ape,” yalepó.

Soró whitamó dokoretei teketeremó yale fo

19 ¹ Atéró, Yesuné ai forape yóló kemetepa, ai Kaleli hae taaróló Judia hae kwiamó fole Jordan weɔ teyóló uté fakeró felepó.

² Atéró fóló beteremó, so whi feané ɔ sya wou betepa, atimané kisi beterape wisirótua yalepó.

³ Atéró, mepaae Farisi whirape Yesu beterepaee wóló ɔ haɔsókó fuléro kaae kelaai woseturaalu, “Kale yóló muló betere foné betá whiné ama

so sawa haşókó fole ala, ó mepaae kae kae doasi dowi ala depakélé tokó falatepa Kótóné fo mulepé munié?” yalepó.

⁴Ti fo depa, Yesuné ama tokó mótu duraalu, “Aşémó yóló muló betere fo dosayóló diaağ kisipa munié? Take keké nale alimó so whı aleturaalu, whı kae aleyóo, so kae aleyóo erapó. ⁵Atére betené betı whı ı so dokoturaalu, ama alimaró hamatamo taaróló, ama somatamo mo betı tikitóro daayóló betaalo ai ape,” yalepó. ⁶“Atimaamo tamotei, Kótóné dekaaporóló mo betı tikitóro alée faló beteretei, mo whıné tekeyaşóro yae,” yalepó.

⁷Ai fo depa, kale Farisi whırapené ıpaae duraalu, “Ti ai fo epateimo, Moses-né yóló muló betere foné duraalu, whı betıné ama soma tokó falaai depata, ti so tokó falatere aş ıi soné sóro fıpóló, melae ere fomo, haıle noatempa yaleé?” yalepó.

⁸Ai fo depa, Yesuné atimapaee tokó mótu duraalu, “Moses-né ai ere fota, diaağ dowıae fıóló du betere alamó, so tokó falaai depa, haıle hoıo tokó feni, aş sóro fıpóló melae yóló ai ere ape. Ti atéro so tokó fatu betere alata, take keké nale alimó, Talené atei ala yae yóló inipó. ⁹Yılo diıpaee mo i dere ape. Mepaae whıné ama soma me nópu nénipatei, haıle tokó faróló, ai whı ı me kae sotamo dokotepa, ti atétere whı ı dowi ala yóló mo ti folokoleratapó,” yalepó.

¹⁰Ti fo depa, ama yó matere whırapené ıpaae duraalu, “So dokóló betere ala doasi hapólu ereteiné da so dokoni haıle betepakélé, mo wisirapóló kisipa mutapó,” yalepó.

¹¹Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Whı fea so dokoni, haıle betenénitei, atei ala yıpóló Talené ama tukóló muló betere whıné betı mo şımó enérapó. ¹²Ti noatepae, take mepaae whırape hamané deyale sukamóteı, nóluku fopeı deyóo, mepaae whırape ti mo whınéteı nóluku sokóo, mepaae whırape ti Kótóné ó hepen be tuımó teıteróló kaae tare aımó mole ala eraairaalu, so dokotere ala taaróló, Talené kutó betı diróo dua dapó. Mepaae whırapené i dere fo sya fıóló, ya naao wotoró bitu Talené ala mo şımó eranérapóló kisipa mutepata, ti teıyıpóló yae,” yalepó.

Yesuró belekıtiki naale senaaletamo

(Mak 10:13-16, Luk 18:15-17)

¹³Téro, so whı atimané naale senaaletamo Yesuné naase mulóló momarópóló dapesó walepó. Téyaleteı, ama yó matere whırapené ai kale naale senaaletamo dapesó wale so whı foné sóro seséyalepó.

¹⁴Atétepa, Yesuné duraalu, “Mepaae so whıtamo i naale senaaletamo kaae betepa, ti Kótóné teıteróló kaae tare hepen bemó mole alarape saalo ai ape. Térapa, ai naale senaaletamo atima ę beterepaee wıpólópa, sesé yaıse,” yalepó. ¹⁵Atéro, ama atimané tikimó naase mulóló momayóló kemetepa, atima ai betere tiki taaróló felepó.

Yesuró betā kokopei néli whītamo
(Mak 10:17-31, Luk 18:18-30)

16 Téro, whī betā Yesu beterepaae wóló woseturaalu, “Yó matere whī-ó, mo ti betó tare bete saairaalu, noa wisi alakó yaaloé?” yalepó.

17 Ti fo depa, Yesuné āpaae duraalu, “Noa wisi alakó yaaloé? yóló, ēpaae wosetere-a, noatepa de? Ti wisi ala erótu betere Tale betā betera, ai ti betere bete saaitapa, ti ama yae yóló muló betere fo betā wisiyóló sya fóló eró tawae,” yalepó.

18 Ai fo depa, kale whīné duraalu, “Noa ala maaté?” depa, Yesuné āpaae tokó móturaalu, “Whī me ti dóló sukunaqse, so nópu naqse, ɔla ɔlémi saqse, me whī dilikóló só deraairaalu, kapala fo yaqse erapó. 19 Naa dere alaró dere fotamoné naao hae aya wisi doi muqópóló hae aya aqmó naameyóló mo dua betae. Téturaalu, naaotei ya yaala sókó fu dere kaae, naao be whī so whīpaaekélé, atéro yaala sókó fu betae,” yalepó.

20 Téta, kale kokopei whīné duraalu, “Ai yae yóló muló betere alarape betākókélé yaɔo tikini, betere dokó fea yaɔo sya fóló eró tarapa, me noa alakómo ḥasókó fóló yaɔo inire?” yalepó.

21 Ti fo depa, Yesuné āpaae duraalu, “Naao kisipanétamo mo betā alakókélé ḥasókó feni, mo turó sya fóló eratere whī betaai kisipa mutepa, ti ya fóló, naao tare ɔla ɔlarape fea dotonóló *moni* sóró yoleale yóló betere whīrapemó ḥale melae. Atéta, ti naao saaire ɔla ɔla ó hepen bemó mo doasi horóló mupa, saalo ai ape. Atéro melólóta, ya ɛ sya ape,” yalepó.

22 Téro, kale kokopei whīné ai dere fo wosóló furaalu, a ɔla ɔla fea tare néli whī betereiteiné, a fomoné sinité felepó.

23 Téro, Yesuné ama yó matere whīrapepaae duraalu, “Yaɔo diāpaae mo i dere ape. Fea ɔla ɔla mole néli whī Kótóné teteróló kaae tare hepen be tuāpaae sókó faairetei mo dirirapó. 24 Yaɔo diāpaae momó i dapa wosae. *Kamel* hupuné ketéli dolomó sókó fenéretei, ɔla ɔla fea tare néli whī Kótóné teteróló kaae tare hepen be tuāpaae sókó faairetei mo doasi dirirapó,” yalepó.

25 Téta, ama yó matere whīrapené ai dere fo wosóló atima fomo depa, āpaae woseturaalu, “Noa kaae whīmo aluyaqsóro, tao saaloé?” yalepó.

26 Ai fo depa, Yesu atima beterepaae fetée fóló duraalu, “Atei ala fea mo whīné enénitei, Kótóné ama betā fea ala fea mo sūmó enérápó,” yalepó.

27 Ti fo depa, Pitané āpaae duraalu, “Tale-ó, mióta ḍané tare ɔla ɔla fea taaróló, ya sya walapa, naao ḍapaae noa ɔlakó melaaloé?” yalepó.

28 Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Yaɔo diāpaae mo i dere ape. Take i haeró sātamo ó ɔla ɔla fea momó kae kisi aleyóló mulatere sukamóta, kale Whīné Naalema teteróló kaae tare doasi betere tikimó ama mo kae ere au wisinaale yóló betepa, kelaalopó. Téro, diā ɛ sya wale

wh̄irapekélé ai kale 12 doasi topo wh̄i betere tikimó bituraalu, 12 Israel fakerape taleyaalo ai ape. ²⁹Mepaae wh̄i dené ama be ó noma ó nema ó hama alima ó ama naale senaale ó ama kutó ó hae tikikélé fea taaróló, yało ala eraairaaalu fupa, ti ai taaróló wale ɔla ɔlamó Talené beleróló, 100 félimó melaalo ai ape. Téturaalu, ai tómó mo ti betó tare betekélé matepa saalo ai ape. ³⁰Téyaalotei, mepaae mió mo doasi doi mole so wh̄irape take nalo atima doi munire wh̄i kaae betaalopó. Mió mepaae doasi doi muni, hałe h̄oko sókó deyóló betere so wh̄i, ti take nalo mo doasi doi mole topo wh̄i kaae betaalo ai ape,” yalepó.

Kutó diróló dupu serepaae dó faróló yale fo

20 ¹“Ó hepen bemó Kótóné t̄eteróló kaae tare alata, etei ala kaaepó. Betā hae tale mo h̄ikati ama *wain* kutó dirópóló, wh̄irape sóró beteraai dapóló felepó. ²Atéró, kale kutó talené mepaae wh̄irape sóró atimapaee duraalu, ‘Betā be ðemó diteré kutómó *denarias moni* betā melaalopa, yało *wain* kutó dirane faaloé?’ yóló wosalemó, téyaalopó depa, dini f̄ópóló dotonalepó.

³Atéró, h̄ika 9 kilok sukakelemó, kale kutó tale ą momó fóló kelalemó, mepaae wh̄irape so wh̄i fea touratere tikimó hałe daae mupa kelalepó. ⁴⁻⁵Atépa, ama atimapaee duraalu, ‘Diaaɔ diteré kutó s̄utoróti diąkélé yało dupu yaalopa, yało *wain* kutó dirane fae,’ depa, atima felepó. Atéró, 12 kilok sukakelemókélé, mepaae wh̄irape hałe daae mupa kale dere fo kaae yóló dotonóo, kuluka 3 *kilok-mókélé*, atéró dotonóo yalepó. ⁶Mo kuluka 5 *kilok-mó* ą momó fóló kelalemó, kale dere kaae mepaae wh̄irape hałe daae mupa kolóló, duraalu, ‘Dią imó hałe noatapa daae mulu de?’ yalepó.

⁷Ai fo depa, atimané duraalu, ‘Me wh̄iné ða ama kutó dirópóló sinitepa hałe i daae mole ape,’ depa, kale wh̄iné duraalu, ‘Diąkélé, yało kutó dirane fae,’ yalepó.

⁸Atéró, be diki deretamo kale kutó talené ama kutó diratere wh̄irape kaae tare wh̄ipaae duraalu, ‘Ai kutó diratere wh̄irapepaae ape yóló, atimané dupu mótu, nalo ki dini wale wh̄irapemó kaae sóró melaté fóló, folosóro wale wh̄irapepaae kemerale fae,’ yalepó.

⁹Téró, kuluka 5 *kilok-mó* kaae sóró kutó diyale wh̄irapekélé fea *denarias moni* betātóró matepa sua yalepó. ¹⁰Atérótóró maté fóló kemetepa, kale folosóro h̄ikati kutó dini fele wh̄irape atimané *moni* horóló melaalo nisi yalemó, kale nalo wale wh̄i melale *denarias monitóró* atima fea betā betā yóló matepa, sua yalepó. ¹¹Atéró *moni* sóró kemetepa, kale kutó taletamo dei tuɛ muturaalu, *monimó* dokó dokó dere ala kaae sóró du betalepó. ¹²Atima mo h̄ikati kaae sóró kutó dirale wh̄irapené kale kutó talepaae duraalu, ‘Đata, doasi suka suputamokélé, mo depe tukó wei kutó ditu betalepó. Téyaleteti, kuluka mo betā sukakelemó kutó dirane wale wh̄irapekélé, ða melale s̄utoróti ai melale ape,’ yóló, kale kutó taletamo fo tokótamo du betalepó.

¹³Tétepa, ama atimakó whi betapaae duraalu, ‘No-ó, yało naao *moni* tukóló menéni, mo donotóróti i matere ape. Take hikati dāmo fo dokoturaalu, yapaae *denarias moni* betatóró melaalopó fo yapaae inié? ¹⁴Térapa, mió naao *moni* sóró fae. Nalo yało kutó dirane wale whirapekélé, diā melale kaaetóró, atimakélé melaa kisipa mutapó. ¹⁵Yało *moniné* me ala enépa, ti yało mo sūmó enérápó. Yało hamokoturaalu me whipaae eratere alamó naao etamo noatepa dei kisipa mutu de?’ yalepó.

¹⁶Ai ala du dere kaae, nalo wale whi folosóró fóo, folosóró fele whi ti nalo wóo yaalo ai ape,” yalepó.

Yesuné a sukāalopóló sore dakoróló momó yale fo
(*Mak 10:32-34, Luk 18:31-33*)

¹⁷⁻¹⁸Téró, Yesu a Jerusalem be huluapaae holaairaalu, ama yó matepa wosetere 12 whirape atimasisi fu bitu tū depaae dapesó fóló, atimapaae duraalu, “Mióta dā Jerusalem be huluapaae holaai i fole ape. Téteretei, kale whiné Naalema mepaae whiné eleké deyóló, so whimó Talepaae momaratere whiraperó Moses-né aşere fo yó matere whirapetamoné naase tuāmó mulale faalopó. Ai whirapenémo atamo fo tokótamo yóló, a só deróló, mo ti sinópóló, daairaalu fo dokaalopó. ¹⁹Atéró, ai whirapenémo ti Juda mei, kaae fakené naase tuapaae mulatepa, atimané a faleyóló doka doka yóo, fokosói ala yóló susupuróo, filipaa ni tótmó oleróló dóo yaalo ai ape. Atéró mo ti sukāalotei, sore be demó ti Talené a momó kepaaróló beteraalo ai ape,” yalepó.

Jems-ró Jon-tamomó hamané Yesupaae woserale fo
(*Mak 10:35-45*)

²⁰Téró, kale Sebediné naalema tamo hamané Yesu beterepaae dapesó walepó. Atéró, wóló kale so a bukutiri tēane doropóló bitu duraalu, “Yało i eraasepé yóló yapaae wosetere ala wisinaalekó naao eraaloé?” yóló wosalepó.

²¹Tétepa, ama apaae duraalu, “Yało yaámó noa alakó erópóló kisipa mute?” depa, kale soné duraalu, “Nao tēteróló kaae tare be tuāmó, yało i naale tamokó me naale naao turu naase demó beteróo, me naale naao fē naase demó beteróo, yaasepóló dapó” yalepó.

²²Ai fo depa, Yesuné kale whi tamopaae duraalu, “Diaamoné epaae ai wosetere fo beteta, diaamo kisipa inipó. Dowi ala kwia tokóló aluraairaalu, susupu sóró sinaaire ala, diaamonékélé sūmó senére?” depa, atimaamoné duraalu, “Dāmonékélé sūmó senérápó,” yalepó.

²³Ai fo depa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Yało naaire wutimó belere wēi diaamonékélé sūmó naalotei, turu naase ó fē naase demó betaaire alata, ti yało tēteróló kaae tanipó. Ai alata, yało Ayané ama tēteróló kaae taru, aimó betaaire whi tamokélé, ama mo taketitei tukóló beteró beterápó,” yalepó.

²⁴Tétepa, kale mepaae yó matepa wosetere naase tamo wh̄irapené ai dere fo woseturaalu, u kale wh̄iró nomatamopaae fopaae yóló dei tuę mualepó. ²⁵Atétepa, Yesuné atimapaae touraęle ape yóló duraalu, “Juda mei, kaae fake tęteróló kaae tare topo wh̄irapené mo so wh̄i tęteróló kaae tawóo, atimané sóró betero betere wh̄irapenékélé mo so wh̄i tęteróló kaae taru, i ala erae du betere tei diaaę ai kisipare ape. ²⁶Atétere kaae, dię tuamókélé ai ala momókó yaęse. Aténi, dię tuamótamo doasi topo wh̄i betaai kisipa mutepa, ti so wh̄i feané kutó diratere wh̄i betero pólo yae. ²⁷Wh̄i me de doasi doi mole wh̄i betaai kisipa mutepa, ti diané wae sóró kutó diratere wh̄i kaae betae. ²⁸Kale Wh̄iné Naalema waleteta, ama kutó dirópóló mepaae wh̄irape sóró beteraai wéni, mo wh̄iné kutó tei ama diróo, so wh̄iné betere bete aluyaęsóró, ama betere bete haęle melóló, duporóló tao sóo yaairaalu, walepó,” yalepó.

Yesuné kele dowi wh̄i tamo wisirale fo

(Mak 10:46-52, Luk 18:35-43)

²⁹Atéro, Yesu aę ama yó matere wh̄irapetamo ai Jeriko be hulua taaróló fu betaalemó, so wh̄i mo feané atima sya wou betalepó. ³⁰Atétepa, kale kele dilikire wh̄i tamo tuę demó betere mó, Yesu fu betere rapó dere fo wosóló, fo fakeyóló duraalu, “Depit-né Naalema Tale doa wh̄i-ó, dąmo kęlené sukuturaalu, tao sae,” yalepó.

³¹Ai fo depa, so wh̄i feané kale wh̄itamopaae taalae yóló foné supatei, woseni nisiyóló, mo ti fo fakeyóló duraalu, “Depit-né Naalema doa Tale-ó, dąmo kęlené sukuturaalu tao sae,” yalepó.

³²Atétepa, Yesu aę aimó keýyóló daalu, kale wh̄i tamopaae ape yóló, atimaamopaae woseturaalu, “Yaęlo diaamopaae noa alakó erópóló de?” yalepó.

³³Ai fo depa, atimaamoné duraalu, “Tale-ó, naao dąmoné kele wisiraasepóló dapó,” yalepó.

³⁴Tétepa, Yesuné mo kęlené sukuturaalu, atimaamoné kelemó olaa yalepó. Atéro olaa yaletamotóro atimaamoné kele wisitepa, Yesu sya felepó.

Yesu doasi topo wh̄i aęyóló Jerusalem be huluapaae sókó fele fo

(Mak 11:1-11, Luk 19:28-40, Jon 12:12-19)

21 ¹⁻²Atéro, atima Jerusalem be huluapaae felekemó sókó faai, kale *Olip* du sorokó molemó tęne Betpas bemó sókó felepó. Aimó Yesuné ama yó matere wh̄itamo dotonaa i duraalu, “Diaamo u be huluapaae fóló kelenalemó, betą *donki* hupu ama maletamo halikané duló betaalo ai ape. Téyaalopa, ai hupu ama maletamo wusuró ę beterepaae taayóló sóró ape. ³Wh̄i menétamo diaamopaae, ai hupu neyaai taayóló só fute? depa, i fo yae. “Talené ama kutó doasi moletei, diyóló kemetepa,

momó sóró waai, kapala asiri serāle fae yale tikimó sóró fulapó,’ yae,” yalepó.

⁴Até yaleteita, take Kótóné ama kōló wh̄iné yóló muló betere fo motóró dokonóturaalu yalepó. Ai fo i ape.

⁵“Jerusalem be hulua so wh̄i-ó, diaaḡ doasi topo wh̄i ai walapa, kelae. Aḡa fopaae buni, mo naamei wh̄i teó utḡ *donki* hupuné sisó tómó betóló ai walapa, kelere?” erapó.

⁶Atéró, Yesuné ama yó matere wh̄itamó fóló, atimaamopaae yae yale alatóró yalepó. ⁷Téró, kale wh̄i tamóné *donki* hupu ama maletamo wusuró dapesó wóló, atima feané kuti sokóló, ai hupuné sisó tómó whamenóló, ai tómó Yesu beteralepó. ⁸Atéró, so wh̄i feané kutirape sokóló tḡ tómó whamenaté fóo, mepaae so wh̄iné ti ni teteirape tukóló whamenaté fóo du betalepó. ⁹Atétepa, mepaae so wh̄i ti aḡtamo folosóró fóo, mepaae so wh̄i nalo wóo du bitu, fo fakeyóló a dukiróturaalu, “Hosana, Depit-né Naalema doa wh̄i-ó, ḡa tao sae.”

“Talené doimó wale wh̄i wisinaale Kótóné wisirópóló yae.”

“Mo ó taoró betere Tale Kótóné doi hale sóró horae,” deté fu betalepó.

¹⁰Atéró, Yesu a Jerusalem be huluapaae sókó felemó, so wh̄i feané fo tiki whaatamo a busuró wou betepa, ai be huluamó betó mole so wh̄iné woseturaalu, “Ai wale wh̄i-a de yaleé?” yalepó.

¹¹Ti fo depa, a busuró wale so wh̄i feané atimapaae duraalu, “Aḡa, Kaleli haemó ḡene Nasaret be hulua wh̄ikó Kótóné fo eratere kóló wh̄i Yesupó,” yalepó.

Yesuné momatere be dolomó hōkó farale fo

¹²Atéró, Yesu a momatere be dolopaae sókó holalemó, ai be dolomó wh̄irape ḡla ḡla dotonóló duputamó yóló su betepa, atima hōkóló taae faralepó. Téró, kae kae be hulua wh̄i atimané kae kae *moni* duputamó du betere wh̄irape bitua dere ni fakerapekélé, kale ba hōkósere dotonóló dupu du betere wh̄irape bitua dere fōloi ni fakerapekélé fea fesekeyó mepaae wh̄irape dóló hōkó faróló, fetée deralepó. ¹³Atéró, ama atimapaae duraalu, “I fo asēyóló muló beteralepó. Yaḡo i beta moma betā yaairaalu ḡenapó. Tépatēi, diaaḡ ai dere alané ḡlémi nokole wh̄irape betere be aḡrótu beteralepó,” yalepó.

¹⁴Téró, mepaae kele dilikire wh̄iraperó hó momaare wh̄irapetamo, ai momatere be tuapaae wua depa, Yesuné atima wisirótu betalepó.

¹⁵Téyaletēi, ama ai dere ala wisinaale kolóo, ai momatere be tuamó betó mole naale senaalené fo fakeyóló, “Hosana, Depit-né Naalema-ó,” yóló du betere fo kale mo so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄iraperó Moses-né asēre fo yó matere wh̄irapetamoné wosóo, yóló, atima dei tué muturaalu fopaae bualepó.

¹⁶Tétepa, atimané aḗaae woseturaalu, “I naale senaalené du betere fo-a, naao wosere?” depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Épó. Kale aseýóló muló betere fo diaaḗ dosaḗyóló kisipa muni airapó. Ketei naale senaaleró tḗnemó teó belere naale senaaletamoné Kótóné doi hale sóró horóḗpólóḗ yóló, Talenétei tukóló muló beterapó,” yalepó.

¹⁷Atéroró, atima ai be huluamó betó mupa taaróló, a u Betani be huluapaae fóló, diki betá fiyalepó.

Yesuné nose sélirale fo
(*Mak 11:12-14, 11:20-24*)

¹⁸Atéroró, a mo híkati u kale be huluapaae momó fesaae yóló fu betalemó, tumó a mo wotené sinalepó. ¹⁹Atépaitei, a fu betalemó, tumó ni nose daapa, nose daale felekepaee fóló kelalemó, dukélé woleni, haḗe sókumaaté epa kelalepó. Atépa, ai nipaae duraalu, “Du momó kaae woleyaalo mei ai ape,” yalepó. Ai fo yaletamotóroró kale ni mo ti séliyó deyalepó.

²⁰Atéroró ama yó matere whḗrapené ai kale ni sélitere ala kolóló siraturaalu, i ni hapale tétitei séliyale-a, neyóló yalerópóló, atimané aḗaae wosalepó.

²¹Ai fo depa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yaḗo diapaae mo i dere ape. Diaaḗ kisipa tiki tamo muni, mo ti tiró bitutamo, yaḗo nipaae yale kaae, diaaḗkélé ai ulupaae ya daale tiki taaróló, a weḗi keḗa tómó daane derepae depa, mo téyaalo ai ape. ²²Diaaḗ kisipa tikitamo Talepaae mo ti tiró bitu, moma duraalu, noa ḗlakó wosetepa, ti diaaḗ ai wosetere ḗla mo saalopó,” yalepó.

Yesupaae ya né sóró beteraleeé yóló wosale fo
(*Mak 11:27-33, Luk 20:1-8*)

²³Atéroró, Yesu a momatere be tipiné bopéro daaló beterepaae fóló, yó mótu betepa, mo so whḗmó Talepaae momaratere whḗraperó mepaae whḗ disirapetamo wóló aḗaae woseturaalu, “Naao ai alarape du beteróḗpóló, ya né sóró beteraleeé?” yalepó.

²⁴Ti fo depa, Yesuné atimapaae tokó mótu duraalu, “Yaḗlokélé diapaae betá wosetere fo yaalopó. Yaḗo wosetere fotamo diaaḗ epaae tokó matepa, ti epaae ya né sóró beteratepa de? yóló wosale fokélé yaḗo diapaae tokó melaalo ai ape. ²⁵Take Jon-né so whḗ weḗi tópurale ala momó kaayóló waleé? Ó hepen bemó betere Talené yae depa yalepé, haḗe mo whḗiné yae depa, yaleé?” yalepó. Ai fo depa, atimasisitei fo keḗlaaróló duraalu, “Daḗnetamo ó hepen bemó Talené yae depa yalepó enalemó, ti daḗpaae diaaḗ ama dere fo wosóló, aḗaae kisipa tiki tiréni dere ala noatepa yale? fo yaalopó.

²⁶Ti mo whḗiné yae depa yalepó fo uaḗtei, Jon a Kótóné ama fo eratere kóló whḗpóló so whḗ mo feané kisipareteiné, atima daḗ daḗsóró wirapó,” yalepó.

²⁷Atétepa, atimané Yesupaae duraalu, “Daḡ kisipanipó,” yalepó. Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, “Mené ɛpaae i alarape yae depa dapólo, ɣalokélé diappaee yó melaalomeipó,” yalepó.

Betaḡ whiné naale tamopaae dó farólo yale fo

²⁸⁻²⁹Atéro atimapaae duraalu, “I dere fo wosólo, diaaḡ noa kiswa muaaloé? Whi betaḡné ama naale tamo beterepó. Tépa, kale whi ɔ ama me naale beterepaae fóló duraalu, ‘Ti naale-ó, ɣa ɣalo *wain* kutó dirane faasepólópó,’ yalepó. Téyaletai, kale naalené alimapaae naao kutó dirane fole ɔ hǫrapó yaletai, nalomo ama kiswa feteyólo wisirapóló dirane felepó.

³⁰Tétepa, kale whi ama me naale beterepaae fóló, me naalepaae yale fo kaaetóro yalemó, ai naalené duraalu, ‘Aya-ó, wisirapó téyaalópó,’ yalepó. Téyaletai ɔ feni, hǫyalepó. ³¹I kale naale tamokó mé naalené ama alimané kiswa mole ala eraleé?” depa, atimané tokǫ mótu duraalu, “Folosóro yale naalenépó,” yalepó. Tétepa, Yesuné atimapaae duraalu, “Yalo diappaee mo i dere ape. Kale *takis moni* siré kotere whiraperó nópu nokole sorapetamo Tale Kótóné tǫterólo kaae tare be tuappaee sókó furaalu, folosóro atimapi faalo ai ape. ³²Ti noatepae, kale wǫi tópuratere whikó Jon waletaita, mo donoi alamaaté yó melaai waletai, diḡné ama dere fo wosólo, kiswa tirénipó. Téyaletai, *takis moni* siré kotere whiraperó nópu nokole sorapetamoné ti ama dere fo wosólo, mo dapólo kiswa tiralepó. Atéro, atimané du betere alakélé diaaḡ kolólóte, mo dapólo diḡné dowi ala taarólo, kiswa feteyólo, tirénipó,” yalepó.

Wain képi kutópaae dó farólo yale fo

(Mak 12:1-12, Luk 20:9-19)

³³Atéro, Yesuné duraalu, “Fo sale fo me kae i dapa wosae. Betaḡ whiné ama haemó *wain* kutó diyólo, tipiné bolaayólo atimané *wain* képi du dǫwólo wǫi tepeyaairaalu, kutu diri dukiyóo, kale kutópaae ǫlémi whi wale kelaai kaae tawólo betaaire be fǫlo mo sikipaae horólo tǫyóo yalepó. Atéro kale whi ɔ mepaae uké faairaalu, mepaae kutó diratere whirapepaae ama kutó kaae tawae yólo, atima sóro betero lo ɔ felepó. ³⁴Atéro, kale *wain* du teketere ali wapa, ama mepaae kutó diratere whirape u kale kutó kaae tare whirape beterepaae ɣlumétepa sóro muló betere ǫlakó senaale fae yólo, dotonalepó. ³⁵Téyalemó, ai kale kutó kaae tare whirapené u kutó diratere whirape me whi haḡe fokosói ala yólo susupuróo, me whi mo ti dóló sukunóo, whi me kapo duné siriyólo dóo, yalepó. ³⁶Até itikimó, momómo kale whiné ama mepaae kutó diratere whirape dotonalepó, ai whirapekélé take folosóro dotǫyale whirapepaae erale ala kaaetóro ipakalepó. ³⁷Atéro, nalo mo ti kemeróturaalu, kale whiné ama naale so whiné mo wisiyólo dape saalopóló kiswa muóló, dotonalepó.

³⁸Téyaletei, kale kutó kaae tare wh̄rapené kale wh̄iné naalema wale kolóló, atimasisi fo k̄laaróló duraalu, ‘Ai naalenéta, ama alima sinitepa, ɔla ɔla fea ama saai du betepa, ai ɔla ɔla fea ɗané saai ʔkélé daalopa, siépe,’ yalepó. ³⁹Atéró, atimané kale naale ai kutó alépaae tao sóró taae deróló mo ti dalepó.

⁴⁰Atépa, ai kale *wain* kutó tale wouraalu ai kutó kaae tare wh̄rapepaae noa alakó eraaloé?” yalepó.

⁴¹Ti fo depa, atimané ʔpaae tok̄ó mótu duraalu, “Mo sonalei dowi ala du betere wh̄rape atima mo ti sinópoló ama daalo ai ape. Atéró, ama kale *wain* du ɔlumétepa sóró wisiyóló bukóló atima sóo, kale kutó tale melóo, yópoló mepaae wh̄rapepaae kaae tawae yaalopó,” yalepó.

⁴²Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Kótóné ašemó yóló muló betere fo diaaɔ dosʔayóló kisipani airapó.

‘Kale doakale kane fake be t̄tere wh̄rapené dopa taae farale kapotei, be hulua deyaaire doasi eleké alée felepó.

Ai kelaalo kok̄i ala, Talenétei eró betepa ɗané kilituraalu, sira du betepó,’ erapó.

⁴³Térapa, ʔlo diʔpaae i dere ape. Kótóné ama t̄teróló kaae tare ala wisi diʔ tuʔmó moletei, ama tok̄ó sóró du wisinaale woleraaire so wh̄paae melaalo ai ape. ⁴⁴Wh̄i me de ai kane fake tó mó dé nukupa, ti ai wh̄iné ama diri derak̄ó faalotei, wh̄i me detamo ai kane fake dorowouraalu t̄yiaratepa, ai wh̄i mo ti derak̄ó fóló muaalo ai ape,” yalepó.

⁴⁵Atéró, mo so wh̄imó Talepaae momaratere topo wh̄raperó Farisi wh̄rapetamoné ai yale fo sale forape woseturaalu, Yesuné ai yale fota, atimapaetóró yalepóló kisipa mualepó ⁴⁶Atétepa, atimané ʔ daaire t̄ kikitu betaletei, so wh̄i feané kisipané ʔta haɓe mo wh̄i mei, Kótóné ama fo eratere k̄lól wh̄ipóló kisipareteiné, atima daɔsóró witepa taaralepó.

So dokotere be ɗemó ɔla deyóló nokolepaae dó faróló yale fo

(Luk 14:16-24)

22 ¹⁻²Atéró, Yesuné atimapaee fo sale me kae yóló duraalu, “Kótóné ó hepen bemó t̄teróló kaae tare aɔmó mole alata, bet̄ doasi topo wh̄iné ama naalemané so dokotere be ɗemó ɔla deraairaalu, donoróló mulatere kaaepó. ³Kale wh̄iné atéró detere ɔla naai ape yóló ali male so wh̄i dape sene fae yóló, ama kutó diratere wh̄rape dotonaleteti, atima h̄yóló waalomeipó yalepó.

⁴Tétepa, ama mepaae kutó diratere wh̄rapemo dotonótu duraalu, ‘I detere ɔla naai ape yóló ali male so wh̄paae i fo yae. ʔlo ɔlata taleyóló mulóló, *bulmakau* hupuró mepaae seraai huputamo dóló turukiyóló mulóo, mepaae ɔla ɔlakélé fea mo s̄mó taleyóló mulóo erapa, ʔlo naalené so dokotere be ɗemó detere ɔla naai ape yae,’ yalepó.

⁵Téyaletei, atima ai dere fo woseni nisiyóló, dapo dapo yóló, me whi ama kutópaae fóo, me whi ti ama yaai tué mole alapaae fóo, yalepó. ⁶Mepaae feni haḷe betere whiḷapené ti ama kutó diratere whiḷape fokosoi ala yóo, mepaae mo ti dóló sukunóo yalepó. ⁷Atétepa, kale doasi topo whi ḷ fopaae buóló ama diki tare whiḷape u kale whiḷape dale whiḷape dóló kemeróo, atimané doasi be huluakélé si biliyóló, torokḷ faḷe fae depa atima fóló, si biliyóo yalepó.

⁸⁻⁹Téró, ama kutó diratere whiḷapepaae duraalu, ‘Kale so dokoteremó detere ḷa sḷmó taleyóló muló betepatei, ai ḷa naai ape yale whiḷape atima i detere ḷa naaire mo sḷnipa taaróló, diḷ fóló, doasi bepaae fole tu ḷemó ó sawatamo tḷmó mepaae so whiḷkó keletepa, ti i detere ḷa naai faalopóló dape siré kwēae,’ yalepó. ¹⁰Atétepa, ama kutó diratere whiḷape doasi be huluapaae fóló, tuḷu so whi keketé kwēyóló, wisi so whiḷró dowi so whiḷtamo ḷoko dape siré kwēyóló, tourale tikimó, be mo ti faḷe felepó.

¹¹Téyaletei, kale doasi topo whi ai ḷa naai wóló betó mole so whi kuapaae fóló kelalemó, whi betḷ kale so dokotere be ḷemó ḷa naairaaalu, derótua dere kuti deró bitinipa kelalepó. ¹²Atépa, kale doasi topo whiḷné ḷpaae woseturaalu, ‘No-ó, ya so dokotere be ḷemó detere ḷa naai derótua dere kuti derénire noatepa yaleé?’ yóló foné salemó, kale whi haleturaalu, fokélé tekeni, hokomó sókó fi beterepó.

¹³Tétepa, kale doasi topo whiḷné ama kutó diratere whiḷpaae duraalu, ‘Ai whi belamó diliki dolomó wole du bitu ama serekenétei, ḷ turukóló nuku beterepólópa, hó naase dokóló taae derae,’ yalepó. ¹⁴Ti noatepae, so whi mo turó ape yaletei, tóróti sokósu yale so whiḷmaaté wóló beterepó,” yalepó.

Sisapaae takis moni melae yale fo

(Mak 12:13-17, Luk 20:20-26)

¹⁵Téró, kale Farisi whiḷape fóló, Yesuné ama dere fomó ḷ só deraai dapóló, fo dokóló mulalepó. ¹⁶Atéró, atimané yó matere whiḷaperó Herot-né fo eratere whiḷrapetamo Yesu beterepaae dotonóló, atimané ḷpaae duraalu, “Yó matere whi-ó, ya betḷ mo fomaaté yó mótu bituraalu, Kótóné ama kisipa mole ala ó yóló muló betere fo mo sya fóló erótu betereitei, ḷané kisiparapó. Ti noatepae, naao fo yó móturaalu doasi doi mole so whi kolóló ya wini, doasi doi mole so whiḷpaaekélé, doi muni belei sókó deóló betere so whiḷpaaekélé, mo betḷ kaae alatóró erótu beterepó. ¹⁷Sisapaae *takis moni* matere ala wisirépé, dore? Ti naao noa kisipa mute?” yalepó. ¹⁸Ai fo yaletei, atima dowi kisipa muturaalu, Yesuné ḷ só deraai tu kikitu betere ala kolóló, atimapaae duraalu, “Dorutei tó tikiné haḷe sikili du betere whiḷape-ó, noatepa diaaḷ ḷ só deraai tu kikitu bitu de? ¹⁹⁻²⁰Térapa diḷané *takis* melótua dere *moni* yaḷo kelaalopa sóró ape,” yalepó. Tétepa, atimané ḷ beterepaae betḷ *denarias*

moni sóró wapa, ama atimapaae woseturaalu, “I asoró i mole doitamo-a, né?” yalepó.

²¹Ai fo depa, atimané aḗpaae tokó mótu duraalu, “Aita Sisanépo,” yalepó. Tétepa, ama atimapaae duraalu, “Sisané ḡlapa ti Sisapaaetóro melae. Kótóné ḡlapa, ti Kótópaetóro melae,” yalepó.

²²Yesuné atéro dere fo woseturaalu, “Haió!” yóló sirayóló, atima aḡ taaróló felepó.

Kepaayóló betere whḡrape so dokotimipóló yale fo

(Mak 12:18-27, Luk 20:27-40)

²³Atéyale be deḡtamotóroḡti mepaae Sadyusi whḡrape Yesupaae betḡ fo wosaai dapóló walepó. Ti ai Sadyusi whḡrape atima kisipanéta, sukḡle so whḡ momó kae kepaayaalo meipó dua dapó. ²⁴Atétere whḡrapené Yesupaae woseturaalu, “Yó matere whḡ-ó, Moses-né daḡpaae etei fo yóló muló beteraḡpó. ‘Whḡ betḡ naale senaale deni, ḡḡle betero sukutepa, ti so wulia nomané dokóló naalekó detepa, ti noma betale sirimó, ai naale beteroḡpólópo,’ erapó. ²⁵Téro, weḡkeró nomarape daḡtamo betalepó. Téro, topo whḡ aḡ betḡ so dokaletéi, naale senaale dini, ḡḡle betero kale whḡ sinitepa, kale so wulia ama noma me whḡnémo dokalepó. ²⁶Téyaleteḡi, ai kale whḡkélé naale senaale dini, noma yale kaaetóro ḡḡle sukḡlepó. Atétepa, kale so wulia me whḡnémo dokalemó, ai whḡnékélé naale senaale dini, ḡḡle sukḡlepó. Mepaae douro nomarapekélé atéroḡro sisiraae felepó. ²⁷Nalo mo kemerótu, kale sokélé sinalepó. ²⁸Téyalepa, mió kale sinale whḡrape kepaayóló betaaire sukamó, kale weḡkeró nomarapekó mé whḡné ai kale so dokaaloé? Ti noatepae, aita nomarape dokḡ feané dokoté wale sopó,” yalepó.

²⁹Ti fo depa, Yesuné duraalu, “Diaaḡ ai mutu betere kisipata, kale aseḡmó yóló muló betere foró Kótóné doasi bole fotokḡtamo wisiyóló kisipani, ḡḡsóko furaalu du beteraḡpó. ³⁰Kale sinale whḡrape momó kepaayóló betaaire sukamó whḡkélé so dokóo, sokélé whḡtamo fío ini, ó hepen bemó betere *ensel*-rape kaae betaalo ai ape. ³¹⁻³²Kale sinale whḡrape atéro kepaayóló betaalopóló, Kótóné diḡpaae aseḡmó ere fo dosḡayóló kisipanié? Téro ama duraalu, ‘Ḓta, Abraham, Aisak, Jekop-sépi atimané Kótópo,’ yalepó. Ti ai sukḡle so whḡ mo ti alu wuḡsóró ti i dosḡayale so whḡrape teḡteróló kaae tare Kótópo fo wuḡmeipó. Ti aḡta, mió i betó mole so whḡró take sukóló kepaayóló betó mole so whḡtamo teḡteróló kaae tare Kótópo,” yalepó.

³³Tétepa, so whḡ feané ai dere fo woseturaalu, haió! yóló sirayalepó.

Tale aḡ waaire be deḡ ó suka kele mené tuḡnipóló yale fo

(Mak 12:28-31, Luk 10:25-28)

³⁴Téro etéyalepó. Yesuné kale Sadyusi whḡrapené wosetere fo mo donotóro tokó matepa, kale Farisi whḡrape, atima betḡpaae touróló

atimasisi fo kɛlaaralepó. ³⁵⁻³⁶Atéro, Moses-né asɛre fo yó matere kisipa tiki fosó fosóre whi betané a kɛae kelaai sɔ sóró woseturaalu, “Yó matere whi-ó, kale yóló muló betere foné i ala yae ere doasi topo fo-a, mé foé?” yalepó.

³⁷Ai fo depa, Yesuné tokó mótu duraalu, “Naao Talepaae yaala sókó fóló, hɛkesené sinitere alata, naao hosaa bete turónékélé, naao kepe bete turónékélé, naao kisipa tiki bete turónékélé, yaala sókó fu betae. ³⁸Ti ai alata, ama folosóro yae yóló muló betere mo doa topo ala ai ape. ³⁹Ai kɛlipaae me tamo dakoróló yae yóló muló betere mo doasi topo fo i ape. Naotei ya yaala sókó fóló hɛkesené sukutu dere kaae, naao be whi so whipaaekélé atéro yaala sókó fu betae. ⁴⁰Kale yae yóló muló betere forape fearó Kótóné ama fo erateré kóló whirapetamoné ere fota, ti i doasi topo fo tamo tómó beleró beterafó,” yalepó.

Keriso a né naalemaé yóló yale fo

(Mak 12:35-37, Luk 20:41-44)

⁴¹⁻⁴²Atéro, kale Farisi whirape betapaae tourale wóló betó mupa, Yesuné atimapaee woseturaalu, “Kótóné so whi tɛteróló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Keriso-a, né naalemaé?” yóló wosetepa, atimané tokó mótu duraalu, “Depit-né deté wale whiné deale naalepó,” yalepó.

⁴³⁻⁴⁴Ai fo depa, ama atimapaee duraalu, “Kale Deɛ Kepe Wisiné Depit fotokratepa, Depit-né apaae Tale-ó ere fo-a, me whiné ama deale naalené deté fele naalepaetei Tale-ó fo dua de? Té dumitei, Deɛ Kepe Wisiné fotokratepa Depit-né apaae Tale-ó fo asɛyóló i muló betere ape. Ai fota i ape.

“Talené ɛ tɛteróló kaae tare Talepaae duraalu,

“Naao bóe whirape atima yalo teteirape aleróló, naao hó aomó beteraalopa, ya yalo turu naase demó bitu kaae tawae,” ’ erapó.

⁴⁵Ti Depit-né apaae Tale-ó fo du bitipa, momómo ama naale-ó, dere fomo neyóló yaleé?” yalepó. ⁴⁶Ti fo depa, whi betané kélé Yesuné ai yale fo mené tokókélé menénipó. Ai be demó kaae sóró fóló, mepaae whirapené wosetere fo me kae ini, taaróló felepó.

Dowi kwia saalopa kaae tawae yale fo

(Mak 12:38-39, Luk 11:43, 11:46, 20:45-46)

23 ¹⁻²Téro, Yesuné aimó touróló betó mole so whiró ama yó matere whirapetamopaae duraalu, “Moses-né asɛre fo yó mótu betere whiraperó Farisi whirapetamota, kale doasi whi Moses betale sirimó bituraalu, ama yó matere ala yó tarapó. ³Atimané yó matere fo diaaɔ wosóló, sya fóló erótua yae. Tépatei, atimané ai du betere ala momókó sya fóló yaɔse. Ti noatepae, atimané yó mótu betere fota wisiyóló yó

mótu bitutei, sya fóló eratere alamo dumipó. ⁴Atimané doasi sekei ɔlarape wh̄ɔrapené beleyópoló, dokóló atimané hulumó belerótua dapó. Téteretei, atimanémo ai kale sekei ɔla belere wh̄ɔrape fasóló mo sawa tao sere alakélé dumipó.

⁵Atimané du betere ala feata, ti so wh̄ɔné kolóló dukirópoló, dua dapó. Téturaalu, Kótóné fo atimané kutiri tuamó bulapóló, so wh̄ɔné kolóló aunópoló, aseýóló atimané kutirimó meleke kaae beleyóo, naasemó h̄o kaae sóo, Kótópaae moma yaaikélé, atima mo ek̄lerapó yópoló, deratere f̄loi kuti mo ti f̄loróló kwiamó, mepaae auratere ɔla olerótua yóo dapó. ⁶Téturaalu, ɔla detere be demó mo doasi doi mole wh̄ɔrape bitua dere tikimótóro betaai ek̄le yóo, moma dere bemó doasi topo wh̄ɔrape bitua detere tikimó maaté betaai ek̄le yóo dua dapó. ⁷So wh̄ɔ fea touratere tikimó betó mole so wh̄ɔné atimapaee doasi doi mole yó matere wh̄ɔ wisi k̄leó yóló, dukiratere kokomó dua dapó.

⁸Atétu dere kaae, mepaae wh̄ɔrapené diapaae *Rabai*, yó matere wh̄ɔ-ó, yaosóro yae. Ti noatepae, diɔ tuamó doasi topo wh̄ɔ betatóro betepa, diɔ fea ti mo norapetóro ai betere ape. ⁹Mepaae i haemó betó mole mo wh̄ɔpaatei diɔné aya-ó, du betaose. Ti noatepae, diɔné Aya mo betá ó hepen bemó beterapó. ¹⁰Mepaae wh̄ɔné diɔ kilituraalu, diapaae yó matere wh̄ɔ-ó, yaosóro yae. Ti noatepae, diɔ yó matere wh̄ɔta, so wh̄ɔ fea t̄eteróló kaae tanópoló, Kótóné sóro betero betere doasi wh̄ɔ Keriso ɔ betá beterapó. ¹¹I haemó diɔ tuamó doasi doi mole topo wh̄ɔ betepa, ti ai wh̄ɔ ɔ diɔné kutó diratere wh̄ɔ betaalo ai ape. ¹²Ti noatepae, mepaae wh̄ɔ dené ama doitei hale sóro horótu betepa, ti atétere wh̄ɔné doi haepaae só deraalopó. Téretei, mepaae wh̄ɔ dené amatei ɔ deróló dua betepa, ti atétere wh̄ɔné ama doi doasi muaalo ai ape.

¹³Diɔ Moses-né as̄ere fo yó mótu betere wh̄ɔraperó Farisi wh̄ɔrapetamo-ó, tiki tuapaae dorutei h̄ale sik̄ili du betepa, Kótóné diɔ dowi kwia melaalopa, mo doasi witu betae. So wh̄ɔ fea Kótóné t̄eteróló kaae tare bepaae sókó faai fu betepatei, faosóro ai t̄u diaaɔ dere alanétei seséýóló kinótu beterapó. Ti diɔta, ai tumó sókó fumitei, aipaae sókó faai fole so wh̄ɔ ai sesétu betere ape. ¹⁴(-)

¹⁵Diɔ Moses-né as̄ere fo yó mótu betere wh̄ɔraperó Farisi wh̄ɔrapetamo-ó, tiki tuapaae dorutei, tóné h̄ale sik̄ili du betepa, Kótóné doasi dowi kwia melaairetei wió yae. Mepaae wh̄ɔrape diɔtamo touróló doasi fake firaai dapóló, w̄ei tómkélé, hae tómkélé, kutu beterapó. Atéroró, me wh̄ɔkó diaaɔ dere fo wosóló diɔ fake alene wapa, diaaɔ dere ala yó melóló, ai yó matere alanétei diaaɔ du betere dowi ala bosenóló, mo dowi si duku beterepaae faai betere wh̄ɔrape kaae beterótua dapó.

¹⁶Diɔkélé kele dilikire wh̄ɔrape bitutei, me wh̄ɔpaae t̄u i mole ape yóló yó matere wh̄ɔ kaae betepa, mo doa dowi kwia saalopa, wió yae. Ti noatepae, diɔné etei fo dua dapó. Wh̄ɔ me dené Tale Kótóné momatere be

doi yóló mo dirii malo depa, ti me bete muni, Tale Kótóné momatere be tuamó mole *kold kapa* doi yóló, Kótópaae mo dirii malo yóló mulatere fo tikitepa, ti mo doasi kwia saalopó dua dapó. ¹⁷Diã keke dilikiyóló tuékélé okokore whĩrape-ó, doasi topo ãla-a, noaé? Momatere beta, doasi topo ãla ai ape. Ai *kold kapanéta*, ti momatere be wisiróló kae mulótumipó. Tétumitei, Momatere be tuamó Kótóné ala eratereteiné, ai be tuamó mole *kold kapatei* wisiróló, kae mulótua dapó. ¹⁸Meta, diaaõ i fokélé dua dapó. Me whĩné ama dere fo diriróturaalu, Talepaae hãle matere ãla belerótua dere kapo doi yóló, malo depa, ti ai bete munipó. Kale ai kapo tó mó sukũlaa dalaai beleraterere ãla doi yóló, dirii malo depa, ti mo dirirapó dua dapó. Ai fotamo tikitepa, mo doasi dowi kwia saalopó du beteraipó. Diã keke dilikire whĩrape-ó, mé ãla doasi bete mule? Talepaae hãle matere ãlapé ai ãla beleraterere tiki doasi bete mule? Ti ai hãle matere ãla beleraterere tikiiné Talepaae hãle matere ãla wisiróló, kae mulótua dapó. ¹⁹Diã kisipa tiki okoko yóló, kekekélé dilikire whĩrape-ó, mé ãla-a, doasi topo ãlaé? Kótópaae hãle matere ãlapé, ai ãla mulatere tikié? ²⁰Térapa, whĩ me dené ama fo diriróturaalu, hupu ó mepaae ãla beleraterere tiki doi yóló malo depata, ti kale sukũlaa dalaai beleraterere ãlakélé wusuró doi yóló malo ai dere ape. ²¹Whĩ me dené Kótóné momatere be doi yóló dirii malo depa, ti ai momatere beró ai bemó betere sekétamo wusuróné doi yóló malo ai dere ape. ²²Whĩ me dené dirii malo duraalu, hepen be doi depa, ti kale doasiné teteróló kaae tare tikiró aimó betere sekétamoné doi yólókélé, du beteraipó.

²³Moses-né asere fo yó mótu betere whĩraperó Farisi whĩrapetamo-ó, diã tiki tuapaae dorutei, hãle sikĩli du betereiteiné, doasi dowi kwia saalopa, mo wió yae. Ti noatepae, diaaõ kutómó ere ãla naase tamo epa, betã ti naao Kótópaae hãle matapó. Téretei, mo doasi bete mole ala diaaõ kisipa muni, sisópaae eróló, mo keteró beteraipó. Ai doasi bete mole ala i ape. Fo tokótamo yóló mo donoyóló taletere alakélé, kqnené sinóló tao sere alakélé, Kótópaae kisipa tiki tiróló, ama ala hãle eró tareteikélé, fea diaaõ kisipa keteró beteraipó. Ti mepaae yóló muló betere doasi bete alarape fea wisiyóló eróturaalu, mepaae sawa alarapekélé kisipa keteréni, fea touróló eróluaşóró mo wisi uapó. ²⁴Diã keke dilikirutei, mepaae whĩpaae tu i mole ape yóló yó mótu beteraipó. Diãné ãla nukuraalu, mo sawa dokqletamo hqko naşóró, mepaae ãla ãla sorokóló nuku beteraipó. Tétu bitutei, doasi *kamel* hupumo, ti diãné kiliniyóló qlatamo touróló hqko ai nuku betere ape.

²⁵Moses-né yóló muló betere fo yó mótu betere whĩraperó Farisi whĩrapetamo-ó, diã tiki tuapaae doruraalutei, hãle sikĩli du betereiteiné mo dowi kwia saalo ai ape. Diãné weĩ nokole wutiró nukutamo tómaaté fukuturaalu, tuapaae fukutumipó. Ti ai tó mó maaté fukutu betere so whĩta, qlémi nokole alakélé, ukusi yóló ekqle dere alakélé mo faanapó.

²⁶Kele dilikire Farisi whi-ó, folosóro ti kale wei nokole wutiró ɔla nokole nukutamó tuɔpaae hotowayóló fokae. Atétepa, ti tóta ama haɔletei fokó faalo ai ape.

²⁷Moses-né asɔre fo yó mótu betere whiɔraperó Farisi whiɔrapetamo-ó, tiki tuɔpaae doruraalutei tóné haɔle sikili du betereteiné mo doasi dowi kwia saalo ai ape. Diɔta, kale whi dou tómó kale dei ni fené aurale tikimó kelaalo mo kokɔre kaae erapó. Ti whi dou tóta kelaalo kokɔretei, whi mole dou tuɔ dolopaeta, sukɔle whiné diriró kae kae kɔlaamilitamo faɔanapó. ²⁸Diɔkélé u tuɔpaae atei kaae ala epatei, so whi feané diaaɔ tó tiki maaté kilituraalu, mo donoi ala du betere whiɔrape nisi du beterapó. Diaaɔ tiki tuɔpaaeta, whi dilikitere alaró kae kae mo sonalei dowi alatamoné ai faane ape.

²⁹Moses-né asɔre fo yó matere whiɔraperó Farisi whiɔrapetamo-ó, diɔ u tuɔpaae dorutei, tómó haɔle sikili du betepa, mo dowi kwia saaireteimó wió yae. Diɔta, Kótóné ama fo erale kóló whiɔrape dourale tikiró, mo take donoi ala yóló sinale whiɔrape dourale tikitamo hotowa yóló be teɔnóló aurótu beterapó. ³⁰Atéturaalu, diaaɔ etei kaae fokélé du beterapó. Daɔtamo, noutererape betale alimó bituɔsóró, ti Kótóné ama kóló whiɔrape dóló samea sókó fatua wua meipó dua dapó. ³¹⁻³²Diɔta kae whiɔrape meipó. Diaaɔ ai du betere fonétei diɔ só deróturaalu, Tale Kótóné ama kóló whiɔrape dilé wale whiɔrapené deté wale naalerapeta, diɔtóró ai ape. Térapa, atimané deté wale dowi ala diaaɔkélé mo ti fakeróló du betae.

³³Diɔ whi sinópoló tukó nokole mo dowi wulirape-ó, diɔtamo fo tokótamo yóló dowi si duku beterepaae só deraairetei noa yóló haɔsókó faaloé? ³⁴Térapa, yaɔ diɔ beterepaae Kótóné ama kóló whiɔrapekélé, kisipa tiki fosó fosóre whiɔrapekélé, Kótóné yóló muló betere fo yó matere whiɔrapekélé, dotonótu beterapó. Tétu betepatei, mepaae whiɔrape ti diaaɔ dóo, mepaae whiɔrape filipaare ni tómó oleróló dóo, mepaae whiɔrape diaaɔ fo wosetere be tuamó fokosói ala yóo, mepaae whiɔrape atima me be huluapaae botokó fupa, diaaɔ daai sya kweyóo yaalo ai ape. ³⁵Atéyaletéiné, donoi ala du betale whi Abel-né samea sókó feleteimó, kaae sóro dilé wóló, kale Barakayané naalema Sekaraiakélé momatere beró Talepaae haɔle matere ɔla sukɔlaa dalatere tikitamo tuamó diané dalepó. Ai dilé wale whiɔrapené samea sókó feletei fea touróturaalu, diɔ mió i alimó betó mole whiɔrepaae doa kwia melaalopó. ³⁶Yaɔ mo i dere ape. Take atéró whi dilé walemó dowi ala kwia fea touróturaalu, mió i betó mole so whiné saalopó.

³⁷⁻³⁸Jerusalem be huluamó, betó mole so whi nao teyae! Kótóné ama kóló whiɔrape diɔ beterepaae dotonótua depatei, kapo duné siróló dua yale so whi-ó, kale bané ama malerape baase aɔpaae buó su dere kaae, yaɔ diɔkélé atéró dape saalopóló dua yaletéi, diaaɔtei hýyóló dowaae fua yalepó. Téyaletéiné mo doasi kólé, Talené diɔ taalatepa, mió diaaɔ

be hulua ai wópu mutapa, kelere? ³⁹Térapa, yało diapaee mo i dere ape. Diaaę ę kilini bitiré fóló, ‘Talené doimó wale whi Kótóné wisiratepa ą hajné sinóló beterópóló yae’ dere sukamó, ti diaaę ę momó kelaalopó,” yalepó.

Take kemetere sukamó yaaire ala

(Mak 13:1-2, Luk 21:5-6)

24 ¹Téror, Yesu momatere be taaróló fu betepa, ama yó matere whirape ątamó hokolaane fóló duraalu, “Momatere be wisinaale ai tęyóló muló betepa, kelere?” deté fu betalepó. ²Tétepa, Yesuné atimapaee duraalu, “Ai tę mole berape diaaę kelere? Yało diapaee mo i dere ape. Ai berape fea fisikó furaalu, kapo fake betąkókélé me kapotamo olokopa kelaalomeitei, mo fea kolokó fóló mupa kelaalo ai ape,” yalepó.

³Atéror, Yesu ą *Olip* du sorokó molepaee fóló betepa, ama yó matere whirape ą beterepaee wóló atimasisi bitu ąpaee woseturaalu, “Dą mokęleyaa yóló betepa, ya walemó kilita sókó faęsórópa, folosóró noa alapi eratepa kolóló, dąné tuę yaaloé? Keme yaaire be dęró ya waaire be dętamó, dąné kisipa yópóló noa alapi eraaloé?” yalepó.

⁴Ai fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Me whiné dią dilikóló kópaee ąlisóró falaęsóró, mo hotowayóló kaae tawae. ⁵Ti noatepaee, whirape mo feané dią dilikituraalu yało doi yóló, ‘Ęta, so whi fea tęteróló kaae tanópóló, Kótóné sóró betero betere whi Kerisopó,’ depa, so whi feané mo nisi yóló sya faalo ai ape. ⁶Me tikipaae bóe du betepapó dere fokélé wosóo, mo felekemó bóe du betere alakélé kolóo duraalu, dią tuę seķęyóló wiyaęse. Ti noatepaee, ai alarapeta mo yaalopóló tukóló muló betereiteiné haęsókó feni, mo yaalotei, kemeyaaire be dę ti teórapó,” yalepó. ⁷“Me hae kwiamó betere be hulua whiró me hae kwiamó betere be hulua whitamó bóe doasi daalo ai ape. Me hae kwia tęteróló kaae tare topo whiró me hae kwia tęteróló kaae tare topo whitamokélé bóe daalo ai ape. Atéturaalu, doasi wote aliró doasi bao dere alatamo hae kwia feapaae wou betaalo ai ape. ⁸Ai alarape feata, ti kale sorape naale saai sisó kaae sóró nuku dere kaae dapó.

⁹Téturaalu, dią ę sya wóló, yało ala erótu beteremó, i hae kwia feamó betó mole so whiné dią hóróló fokosoi ala yóló, mo ti sinópóló daalo ai ape. ¹⁰Atétere sukamó, so whi mo fea kisipa tiki tiró betere ala taaróló, me whi hóróló atimasisitei bóe daairaalu, eleké deyóló u só derąne, i só derąle, du betaalopó. ¹¹Atétu betepa, mepaae whirape mo fea Kótóné ama mo kóló whi aęyóló wóló, so whi dilikóló kópaee faraalo ai ape. ¹²Ti noatepa meipó. I hae kwia feamó betó mole so whiné dowi ala mo ti faketé furaalu, so whi feané yaala sókó fóló hękesené sukutu betere ala siri buóló, mo ti haepaae derepaalopó. ¹³Tépatei, mepaae whi de kisipa tiki tiró betere ala mo ti yó taté fóló, kemene fole sukamó sókó fupa, ti ai

whi aluni, Tale Kótóné ama mo tao saalopó. ¹⁴Atéturaalu, Kótóné teteróló kaae tare aqomó, mió wosetere kisi fo wisi i hae kwia feamó betó mole so whipaae yó maté koteremó, ita Talenétei eratapóló kisipa yaalopó. Ai ala yale kīlipaae, ti mo kemetere be de soko waalo ia ape.

¹⁵⁻¹⁶Atétepa, Kótóné ama koló whi Daniel-né mo taketi asemó yóló muló betere foné duraalu, be wópu mullaai, kelaalo mo sonaalei ɔla Talené ama kae tukóló muló betere tikimó daapa kilitu, ai asere fo dosatere whi diqané wisiyóló kisipa muae. Ai ala kilituraalu, Judia hae kwiamó betó mole so whi du sorokó mole tikipaae botokó fópóló yae. ¹⁷Mo betā whikókélé siki be kemó biti até aqró bemó mole ɔlakélé sene derepéni, mulópóló taaróló, botokó fae. ¹⁸Whi me kutómó daapatamo ai ala depa, ti momó fesaayóló ama bukaaire kuti sene feni, mulópóló taaróló botokó fae. ¹⁹Atétere sukamó kale naale ere soraperó teó naale tare sorapetamo mo doa qolerapó. ²⁰Diā botokó faairetei doasi sosóli aliró sa nóló beterópóló, tukóló muló betere be detamo tuamó eraqsóró, Talepaae momatu betae. ²¹Ti noatepa meipó. Ai waaire doasi sekei alata, i hae keké nale alimó kaae sóró wóló, mió i betere alimókélé, take nalo betaaire alimókélé ai kaae sekei ala mo kelaalomeipó. ²²Atétere be demó, waaire sekei alarapetamo Kótóné hālekeróló tukóló mulóluameisóró, ti mo betā whikókélé haqókó fóló bituameipó. Até yaqsóró, Kótóné sorokó suyóló sóró betero betere so whimó kisipa mutu, ai be derape hālekeróló tukóló mulaalo ai ape. ²³Atétere sukamó, mepaae whiné duraalu, Kótóné so whi fea teteróló kaae tanópóló, sóró betero betere whi Keriso i wóló beterapa kela depa, ó u wóló betere ape depa, mo dere nisiyóló wosóló kisipa tiraqse. ²⁴Ti noatepae meipó. Mepaae dilikitere Kerisoró Kótóné ama koló whipóló, kapala fo yó matere whirapetamo waalo ai ape. Atétu, kae kae ala yaairemó eratere doasi alaró kae kae kelemei alarapetamo eróturaalu, Kótóné sorokó suyóló betero betere so whikélé kópaee falaai, kaae kolóló su saalopó. ²⁵Ai alarape yaai teópatei yaḷo diappaee ai yale ape.

²⁶Téyaalopa, mepaae whiné diappaee duraalu, 'Kale seké ā whikélé bitinire tikimó wóló i betere ape,' depa, wosóló mo dapóló kelaai faqse. Ó, 'Be dolomó i betere ape,' depa, mo dere nisiyóló kisipa tiraqse. ²⁷Ti noatepa meipó. Suka hotereró dere epéenétei suka doropolepaaekélé deyo fu dere kaae, kale Whiné Naalema atéró mo haqeamó wapa so whi feané kelaalo ai ape. ²⁸Diqané ó saḷpaae kese honalemótamo, kale ba dukaarape sé kweyóló bopétu betepa kilitu, sinale na ó hupu mupa dapó kisipa muae.

²⁹Ai sekei alarape yale kīlipaaetóró
'Suka kekélé dilikiróló, wéliékélé mo de yaalomeipó.
Hqerapekélé torokó dorowóló,
ó samó ere ɔla ɔlakélé fea wore yaalo ai ape,' erapó.

³⁰Atétere sukamó, kale Whjné Naalema mo felekemó waai dapóló kisipa yóppóló, ó sãmó doasi ala eratepa kelaalopó. Atéroró ama doasi ere au wisinaaletamo ó sãkomó haķeamó sókó wapa i hae kwiamó betóló fale so whj feané kilitu, doasi moló-u yaalopó. Kale Whjné Naalema ó sãmó atéroró wouraalu, ama bole doasi fotokqroró Kótóné ama kae ere ala wisinaaletamo ó sãko dolomó sókó wapa, kelaalo ai ape. ³¹Atéturaalu, ama *ensel-rapené* ukulumó wuti mo doasi fakeyóló hale deté kuturaalu, hae kwia dę dokq feamó ama sorokó suyóló kae beteró betere so whj dape siré kweyóppóló dotonaalopó.

³²Térapa, mió kale ni nosené dere ala kolóló, wisiyóló kisipa muae. Sókú fóló momó hũlu depa kilituraalu, kale ba fo mo felekemó ai sókó wale ape fo dua dapó. ³³Até dere kaae, ai bopeyale alarape diã betere tuãpaae wapa kilituraalu, mióta ą mo felekemó waairaalu tũ sókó walemó daapa, ai dere ape kisipa muae. ³⁴Yãlo diãpaae mo i dere ape. Mió i alimó betó mole so whj fea sukuni haķe betó mupatei, ai alarape mo fea yaalo ai ape. ³⁵Ó sãró i haetamota, mo kemeyaalotei, yãlo fo betã kemekélé ini, haķe muó tawaalopó,” yalepó.

Whjné Naalema waaire be dęró suka keletamo mené tuęnipó
(*Mak 13:32-37, Luk 17:26-30, 17:34-36*)

³⁶“Até yaaire be dęró sukakeletamota, mo whj betãnekélé, hepen bemó betó mole *ensel-rapekélé*, ama Naalemanékélé mo tuęnitei, Alimané ama betã tuęrapó. ³⁷Kale whj Noa betale alimó yale ala kisipa muae. Kale Whjné Naalema woukélé, mo ai ala kaaetóroró yaalo ai ape. ³⁸Ti noatepae, atéyale sukamó kale wej doasi ąlaai teópa, atima mo wisiyóló bitu, ularó wejtamo nóló, whj so dokotere alakélé, so whjtamo dokotere alakélé deté fu beteró, Noasépi nuku tuãpaae bitj holale sukamó sókó walepó. ³⁹Atima betere tuãpaae ai ala sókó waairetei kisipani, haķe mo kqleaa yóló bitiré wóló, wej doasi anóló, so whj fea aluralepó. Kale Whjné Naalema wale sukamókélé, atétu yale kaaetóroró yaalo ai ape. ⁴⁰Whj tamo kutómó daayaalotei, me whj dapesó furaalu, me whj daalóppóló taaróló faalopó. ⁴¹So tamo *whit* o derakóló detu betaalotei, me so dapesó furaalu, me so betepa taaróló faalopó.

⁴²Ti noatepa meipó. Diã teęteróló kaae tare Tale waaire suka, diã kisipanipa, mo hotowayóló kaae tawae. ⁴³I alarapeta mo yaalopa, i dere fo bete wisiyóló wosóló kisipa muae. Betã be talené dilikitamo etei kaae sukakelemó qlémi nokole whjné ama be fulukene waalopóló, kisipa muóló bituãsoró, ti ama be fulukóló ąla ąla sóró fóppóló, ą noke fió muni, siki siki yóló bituãpó. ⁴⁴Térapa, diãkélé donoróló mo siki siki yóló betae. Ti noatepa meipó. Kale Whjné Naalema waalomei nisiyóló, kisipa keteróló betere sukamó, ą sókó waalo ai ape.

⁴⁵Ti i dere fo wosóló, diãkó me whj etei kaae kekemeyóló kutó dirateré whj beterémóló, diaaqteı kqae kelae. Betã be tale ą mepaae uké faairaalu,

ama dere fo sya fóló, mo eró tare fosó fosó yóló kekemere wh̄ipaae mepaae kutó diratere so wh̄i naao t̄eteróló kaae taru, ɔlakélé mo wisiyóló melae yóló ɔ fulapó. ⁴⁶Ai kale kutó tale doasi topo wh̄i ɔ momó fesaee wouraalu keleralemó, ɔ faai bituraalu diyae yale kutórape fea ama sumó dipa, ti ai kutó diratere wh̄i ɔ mo hajné sinaalo ai ape. ⁴⁷Yálo diɔpaae mo i dere ape. Kale be talené ama ɔla ɔla mo fea ai sek̄epaae naao mo hotowayóló kaae tawae yóló, ama naase tuamó mulaalopó. ⁴⁸⁻⁵⁰Tépatei, ai kutó diratere wh̄itamó dowi tué mole wh̄i betepa, ti i ala dere kaaepó. Kale kutó diratere wh̄iné kisipané ama doasi hapale waalomei nisiyóló, ɔtamó kutó ditere wh̄irapetei fokusói ala yóo, topo dotere wēi nokole wh̄irapetamo fulumu yóló h̄oko bitu, ɔlaró wēitamó mo dekeró nóo du betaalopó. Téturaalu, ama doasi waalomei nisiyóló mok̄qleyaaró betere tuamó, kale wh̄i sókó wapa kilita sókó faalopó. ⁵¹Atéró, kale wh̄i ama doasiné fokusói ala yóló, ama tiki mo turukée fi kale tó tikiné wisire nisiyóló sik̄ili du betere wh̄irapetamo betamó beteraalopó. Tétepa, aimó doasi susupu sóró kaketu bitu naao téyae yóló, atima sereke fisikó sóró doasi wole du betaalopó,” yalepó.

Naase tamo so seimalepaae dó faróló yale fo

25 ¹Téró Yesuné duraalu, “Atéyaaire sukamó, ó hepen bemó Kótóné t̄eteróló kaae tare aomó mole alata, i ala kaae yaalopó. Kale naasetamo so seimalerape atimané *lamp* s̄a dirirape sóró so dokotere be demó detere ɔla naai kale so dokaaire wh̄itamó hokolaa yaai felepó. ²Atéró mepaae aporó fele seimale senaalerapeta, ti kisipa fosó fosó yóo, mepaae aporó so seimale ti kisipa tiki fosó fosó ini yóo erepó. ³Kale kisipa tiki fosó fosó inire seimale sorape atimané *lamp* s̄a dirimó wēi belepa sóró feletei, kemetepa saaitapóló mepaae *wel* wēi wutimó tepeóló sóró fenipó. ⁴Téyaletiné, kale kisipa tiki fosó fosó yóló kekemere seimale sorape atimané *lamp* s̄akélé wēi belepa sóró fóo, kemetepa saaire *wel* wēikélé wutimó tepeyóló sóró fóo yalepó. ⁵Atéró, kale so dokaaire wh̄i hapale wéni, diki deté fu betepa, atima fea noke k̄etepa noke foposaa yó molepó. ⁶Atima atéró noke fopesaapa, diliki s̄u tuatamo wh̄i betané fo fakeyóló duraalu, ‘Kale so dokaaire wh̄i i walapa, ɔtamó hokolaayaa faalopa ape,’ yalepó.

⁷Atétepa, kale so seimalerape turukó holóló, atimané *lamp* s̄a dirirape wisiyóló d̄ópóló donoralepó. ⁸Atéró, kale kisipa tiki fosó fosó inire so seimalerapené kale kisipa tiki fosó fosó yóló, kekemere so seimalerapepaae duraalu, ‘Dané *lamp* s̄a dirirape *wel* wēi kemeturaalu, felekemó sukó faai dapa, diané tare *wel* wēikó d̄amaletamo ɔlae,’ yalepó.

⁹Ti fo depa, atimané duraalu, ‘Meipó. Dané tare *wel* wēi diá melatepa, ti dané s̄a dirimó tepeyaaire mei yaqsórópa, mepaae *wel* wēi dotonateré wh̄irapetamo dupune fae,’ yalepó.

¹⁰ Ai fo depa, atima *wel* wɛi dupune fi tikimó, kale so dokaaire whi sókó walepó. Atétepa, kale donoróló betere so seimalerape kale so dokaaire whitamó so dokoteremó detere ɔla naairaalu, be dolopaae horóló tɔ kinalepó.

¹¹⁻¹² Atéró beteremó, nalomo mepaae kale fele so seimalerape wóló, atimané fo fotokɔ yóló duraalu, ‘Doa whi-ó, doa whi-ó, da holaaitapa tɔ tukjae,’ depa, ama atimapaee duraalu, ‘Yaɔo diapaae mo i dere ape, diɔ e kisipanipa diɔ deé?’ yalepó.

¹³ Atérapa, diaaɔ doasi waaire be deɔró suka keletamo diɔ kisipanipa, mo hotowaró kaae tawae,” yalepó.

Doasi monipaae dó faróló yale fo

(Luk 19:11-27)

¹⁴ “Fo me i ape. Talené teɔteróló kaae tare alata, whi betɔ a me bepaee faairaalu, ama kutó diratere whirape a beterepaee ape yóló, ama ɔla ɔlarape kaae tawópóló, sóró beteratere kaaepó. ¹⁵ Téró, ama kutó diratere whirapepaee *moni* melaairaalu, folosóró me whiné dere ala kaae kolóló, 5,000 melóo, whi mené ama dere alakélé kaae kolóló, 2,000 melóo, me whiné ama dere alakélé kaae kolóló 1,000 melóo, yóló duraalu, ‘Yaɔo i *moniné* mepaae kutó dirótu betae,’ yóló, a felepó. ¹⁶ Atétepa, kale 5,000 *moni* sale whiné ai *moniné* mepaae kutó diyóló, ama kale sale 5,000 tómó 5,000 me beleróló salepó. ¹⁷ Atéró, me kale 2,000 *moni* sale whiné kélé mepaae kutó dité fóló, 2,000 me beleróló salepó. ¹⁸ Téyaletai, kale 1,000 *moni* sale whi apaae melale *moniné* me kutó dini sóró fóló, hae dukiyóló kikiti hyó mulalepó.

¹⁹ Atéró, kale doasi a hapale wéni, bitiré fóló me sukamó momó fesaae wóló, ama kutó diratere whirapepaee kale melale *moni* taleyaalopa, ape yalepó. ²⁰ Atétepa, kale 5,000 *moni* melale whi wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao epaae 5,000 melaletai, kutó dité fóló, tómó beleróló saletai me 5,000 i ape,’ yalepó.

²¹ Ti fo depa, ama doasiné apaae duraalu, ‘Yaɔo kutó diratere whi wisinaale-ó, naao fosó fosóre alané yaɔo yapaae yae yale ala naao wisiyóló ereteiné, mepaae ɔla ɔlakélé fea naaotóro teɔteróló kaae tawaasepólópa, ya kélé naao doasitamó hekesere dere ala tuamó betaalopa ape,’ yalepó.

²² Atétepa, kale 2,000 *moni* melale whi wóló duraalu, ‘Doa whi-ó, naao epaae 2,000 melaletai, kutó dité fóló, tómó beleróló 2,000 me saletai i ape,’ yalepó.

²³ Ti fo depa, ama doasiné apaae duraalu, ‘Yaɔo kutó diratere whi wisinaale-ó, naao fosó fosóre alané yaɔo yapaae yae yale ala naao mo wisiyóló ereteiné mepaae ɔla ɔlakélé fea naaotóro teɔteróló kaae tawaasepólópa, ya kélé naao doasitamó hekesere dere ala tuamó betaalopa ape,’ yalepó.

²⁴Téró, kale 1,000 *moni* melale whìkélé wóló duraalu, ‘Doa whì-ó, naao dere alata, yało tuęrapó. Yața mo deteraai whì bituraalu, ęla wae bilitere alakélé, ęla wae ke terepetere alakélé dumitei, hałe hęko tikimókélé naao ęla wisi sua dapó. ²⁵Atérené ę wituraalu, naao ępaae melale *moni* yało hae dukiyóló hyó mulatei, i tarapa sae,’ yalepó.

²⁶Ti fo depa, ama doasiné ępaae duraalu, ‘Yața, kutókélé diyaalo mo dekané sini, kutó diratere whì dowi ai ape. Ti yało naasené ęla wae bilini yóo, ęla kekélé terepeni yóo, dere tikimótei ęla sua dapó fota, naautei ai yale ape. ²⁷Atétere ala naao tuęrutei, yało yaapaae melale *moni* tó mó beleróló sępóló, *moni* kaae tare whìrapetamo muléliyólópó. Até uęsóró ti ę fesaae wouraalu, yało melale *moni* tó mó mepaae beleróló suapó,’ yalepó.

²⁸Térapa, ama ai tare 1,000 *moni* tokó sóró kale 10,000 *moni* tare whìpaae melae. ²⁹Ti noatepae, mepaae whì dené me ęla tapa, ti Talené tó mó beleróló móturaalu, ai whìné mo dekéro tawaalópó. Mepaae whìné mo sawa tapa, ti ai sawa tareteikélé ama fasó saalo ai ape. ³⁰Téró, ai kale deka kutó diratere whì mo dilikire tikipaae taae deratepa aimó kaketu bituraalu, amatei yale alamópóló doasi wole du betaalópó,” yalepó.

Sipsip-ró meme huputamopaae dó faróló dere fo

³¹“Kale Whìné Naalema ę waaire sukamó, ama mo kae ere deę wisinaaletamo wouraalu, ama *ensel-rapekélé*, mo fea betámó waalópó. Atéro wóló, ama tęteróló kaae tare doasi topo whì betere tikimó bituraalu, ó hepen bemó mo ama kae ere au wisitamo bitu, taleyaalo ai ape. ³²Atéro bituraalu, i hae kwiamó betó mole so whì mo fea ę betere tikipaae tourałe wóló betepa, kale *sipsip* hupuró *meme* huputamo kaae tare whìné taleyóló, *sipsip* hupurape kaepaae daalóo, *meme* hupu kaepaae daalóo, du dere kaae, so whìkélé atéro taleyaalo ai ape. ³³Atéro taleyóló, kale *sipsip* hupu ti ama turu naaseró beteróo, *meme* hupurape ti ama fé naaseró beteróo, yaalópó.

³⁴Téró, kale doasi topo whìné kale turu naaseró betere so whìpaae etei fo yaalópó. ‘Yało Ayané wisiró betepa haíné sukutu betere so whì-ó, Kótóné tęteróló kaae tare aęmó mole ala take sęró haetamo aleyaapatei, diámó melaai dapóló, taleróló muló betere ęla saai ape. ³⁵⁻³⁶Ti noatepae, ę wotené sinóló mupa, ęla melóo, ę weı nokoletepa, weı nępóló melóo, ę uké whì kaae betepa, diaaę bepaae wisiyóló dapesóo yalepó. Ę bukaaire kutikélé meipa, diaaę melóo, ę kisiné sukóló mupa, diaaę mo hotowayóló kaae tawóo, ę *dipula* betepa, wisi kisipa muópóló diąné ę kełe wua yóo yalepó.’

³⁷Tétepa, kale mo donoi ala du betere so whìné ępaae i fo yaalópó. ‘Tale-ó, ya wotené sinóló mupa, ó weı nokole du betepa, dąné yaámó metéli melaleé? ³⁸Tale-ó, ya uké whì kaae betepa, dąné dape sóo,

ya bukaaire kuti meipa kuti melóo, yalepó dere-a, ðané yaǵmó metéli melaleé? ³⁹⁻⁴⁰Ya kisiné sinóló mupa, ó *dipula* betepa kisipa tiki feléyóǵpóló, ðané ya metéli kele waleé?’ depa, kale topo whǵné i fo tokó melaalopó. ‘Yaǵo ðiǵpaae mo i dere ape. Diaaǵ mepaae wisi ala i doasi doi mole yaǵo norapepaae eróturaalu, mo belei sokótei betere so whǵpaaekélé erélipa, ti ǵpaaetóro eró beteraǵo,’ yaalopó.

⁴¹Téro kale fǵ naaseró betere so whǵpaae i fo yaalopó. ‘Talené só deró betere so whǵrape-ó, ðiǵ ǵ betere tiki taaróló mo sukókéle feni, haǵe dó tare sipaae bitǵ fae. Ai sita, mo dowi Satan-ró ama kutó diróǵpóló dotǵyale keperapetamo dóǵpóló, tukóló muló betere sipó. ⁴²⁻⁴³Ti noa betené meipó. Ǵ wote betepa, me ǵlakókélé meni yóo, weǵi nokole depa weǵikélé meni yóo, uké whǵ kaae betepa, diaaǵ dape sini yóo, bukaaire kuti meitepa kutikó meni yóo, ǵ hepo daróló betepa, ó *dipula* betepa wisiyóló tao sini yóo yalepó,’ yaalopó.

⁴⁴Ti fo depa, atimané ǵpaae etei fo yaalopó. ‘Ya wotené sinóló betepa, ó ya weǵi nokole depa, ó uké whǵ kaae betepa, ó bukaaire kuti meitepa, ó ya kisiné sukóló mupa, ó ya *dipula* betepa, ðané ya wisiyóló tao sinipó dere-a, metéli tao sinipóló de?’ yaalopó.

⁴⁵Ti fo depa, ama atimapaee i fo yaalopó. ‘Yaǵo ðiǵpaae mo i dere ape. Diaaǵ mepaae wisi alakó i doi mole whǵrapepaae erénituraalu, i betó mole belei sókóteipaaekélé erénipa, ti ǵpaaetei erénipó,’ yaalopó.

⁴⁶Ai ala du betale so whǵta kemekélé ini, mo ti sótóro tawaaire dupu saalopó. Téyaalotei, mo donoi ala du betale so whǵta, ti mo titóro betó tawaaire bete saalo ai ape,” yalepó.

Yesu daairaalu fo dokale ala
(*Mak 14:1-2, Luk 22:1-2, Jon 11:45-53*)

26 ¹⁻²Atéro, Yesuné ai forape yóló kemetepa, ama yó matere whǵrapepaae duraalu, “Kale bosenyóló fele be ðemó ǵla deyóló naaire be ðǵ sókó waai be ðǵ tamo betǵ haǵe moletei diaaǵ ai kisipare ape. Ai be ðemó kale Whǵné Naalema mepaae whǵrapené filipaa ni tómó oleróló dóǵpóló, atimané naase tuǵmó mulaalo ai ape,” yalepó.

³⁻⁴Téro, kale so whǵmó Talepaae momaratere topo whǵraperó mepaae whǵ disirapetamo, momaratere doasi topo whǵ Kaiapas-né be wisinaalepaae tourǵale walepó. Atima atéro wóló touró bitu, Yesu ǵ tawóló daai kikiti fo dokalepó. ⁵Atima atéro fo dokóló mulótu duraalu, “I alata, kale ǵla detere sukamó yaalomeipó. Ti noatepae, so whǵ feané keletómó ai ala depa doasi foya yaǵsóro, me be ðemó yaalopó,” yalepó.

Betǵ soné Yesuné topomó felé ǵlaa wale wel weǵi suniyale fo
(*Mak 14:3-9, Jon 12:1-8*)

⁶Téro etéyalepó. Yesu ǵ Betani be huluapaae fóló, kale dowi humu fuluné tiki dopa ama wisirale whǵ Saimon-né bemó ǵla nuku betalepó.

7Atéró betere mó, so betané doasi *moniné* duputere felé kɛlaa wale *wel* wɛi *alabasta* kane fakené aleale wutimó belepa tawóló walepó. Téró, kale soné ai *wel* wɛi wisinaale wuti faayóló Yesu ɔ tiróló firu ɔla nuku betepa, ama topomó suniyalepó.

8Atétere ala, ama yó matere whɛrapené kolóló, dei kisipa muóló duraalu, “Ai *wel* wɛi wisinaale-a, hɔko noatempa besekéróló suniyaleé? 9I felé kɛlaa wale *wel* wɛi wisinaale, mepaae whɛtamo dotonóló doasi *moni* sóró, haɛ yoleale yóló betó mole so whɛmó móluɔsóró mo wisiuapó,” yalepó.

10Atimasisi atéró du betere fo Yesuné tuéyóló, atimapaae duraalu, “Ai soné ama ɛpaae mo kokɔi ala wisinaale eralepa, diaaɔ ama kisipa tiki dorakesé. 11Kale haɛ yoleale yóló betó mole so whɛta, ti betere dokɔ diɔtamó betó tawaalotei, ɛta diɔtamó betó tawaalomei ai ape. 12Ai soné kale felé kɛlaa wale *wel* wɛi yaɔo tikimó suniyaletaita haɛ meipó. ɛ sukutepa douratere sukamó felé kɛlaa wɔpóló ai dilale ape. 13Yaɔo diɔpaae mo i dere ape. I hae kwiamó betó mole so whɛpaae kale mió i wosetere kisi fo wisi yó maté kuturaalu, i soné ama i yale alakélé yó melaalo ai ape. Téturaalu, i kale soné i ala yalepóló kisipatóró haɛ yó tawaalopó,” yalepó.

Judas-né Yesu eleké deale fo
(*Mak 14:10-11, Luk 22:3-6*)

14-15Téró, kale yó matepa wosetere 12 whɛrapekó betɔ Iskariot be whɛkó Judas so whɛmó Talepaae momaratere topo whɛrape beterepaae fóló woseturaalu, “Yaɔo i sekɛ diaaɔ naase tuɔpaae mulatempa, diaaɔ ɛmó noa ɔlakó melaaloé?” yalepó. Ai fo depa, atimané 30 *silpa moni* dosɔyóló ɔmó melalepó. 16Ai sukamó kaae sóró, Judas-né Yesu ɔ mepaae whɛiné naase tuɔmó moolaire tɔ kikitu betalepó.

Yesuró ama yó matere whɛrapetamo ɔla nale ala
(*Mak 14:12-21, Luk 22:7-14, 22:21-23, Jon 13:21-30*)

17Téró, *yist* buni fopei *bred* o deóló nukuatere be deɛ kaae suraalu i ala yalepó. Yesuné ama yó matere whɛrape ɔ beterepaae wóló woseturaalu, “Kale bosenyóló fele be deɛmó deyóló naaire ɔla-a, mé bemó dané taleróló mularóé?” yalepó.

18Ti fo depa, ama atimapaae duraalu, “Diɔ u doasi be huluapaae fóló, ai bemó me whɛkótamo betepa, ɔpaae i fo yae. ‘Kale yó matere whɛiné duraalu, ‘ɔpaae me ala eraai tukóló mulale be deɛ felekemó sókó waai depa, kale bosenóló fele be deɛmó, yaɔo yó matere whɛrapetamo naao bemó ɔla deyóló naai dapó,’ ’ ene fae,” yalepó. 19Atétepa, ama yó matere whɛrape fóló, Yesuné atimapaae yae yale alatóróti yóló, kale bosenyóló fele be deɛmó deyóló naaire ɔlarape taleróló mulalepó.

20 Atéróló, be dikiteretamo Yesu a ama yó matepa wosetere 12 whirapetamo ɔla nukuatere ni fake tó mó tiróló firu ɔla nuku beterepó.

21 Atéró ɔla nuku bitu, ama atimapaee duraalu, “Yalo diappaee mo i dere ape. Diakó betá whiné e mepaae whiné dópóló eleké deyaalo ai ape,” yalepó.

22 Ai fo depa, atima kisipa tiki fomaake yóló, dekené sukutu duraalu, “Tale-ó, ai ala dané mo yaalopóló de?” yóló, atima feané betá kaae fotóró deté felepó.

23 Ti fo depa, Yesuné atimapaee duraalu, “Aita etamo betámó ɔla nuku betere whinétei mepaae whiné e dópóló eleké deyaalo ai ape. 24 Ti noatepae, whiné Naalemata, kale asemó yóló muló betere fo motóróti dokonóturaalu sinaalopó. Téyaalotei, Whiné Naalema mepaae whiné dópóló eleké deyaaire whi ya betá doasi kwia saaireteimó mo wió yae. Ai whi a hamané dewuameisóró, ti mo wisuapó,” yalepó.

25 Tétepa, a dópóló eleké deyaaire whi Judas-né duraalu, “Yó matere whi-ó, ai ala yalo yaalopóló de?” depa, Yesuné apaae duraalu, “Épó mo naaotóróti yaalo ai ape,” yalepó.

26 Atima atéró ɔla nuku bituraalu, Yesuné *bred* o bula tao sóró Tale Kótópaae mo kée yóló, terekée daalu yóló ama yó matere whirape alirótu duraalu, “Ita, yalo tikipa diá feané sóró nae,” yalepó.

27 Téró, kale dere kaae weí belere wuti tao sóró Kótópaae mo kée yóló, atima melóló duraalu, “Diá feané i weí nae. 28 Ti i weíta, so whi mo feané yale dowi ala kwia aluraai, Kótóné diá tao saalopóló tukóló muló betere fo diriróturaalu, sókó farale yalo sameapa diá feané nae. 29 Yalo diappaee mo i dere ape. I nokole képi du weí momó kae néni hale bitiré fóló, yalo Ayané tetéróló kaae tare aqómó dá fea betámó bitu, kisi *wain* weí naalopó. Ai be de sókó waai teópa, ai weí me kaae néni hale bitiré faalopó,” yalepó.

30 Atéró, atima wole fo betá yóló, *Olip* du sorokó mole tikipaae felepó.

Pitané Yesu a tuénipóló yale fo

(Mak 14:27-31, Luk 22:31-34, Jon 13:36-38)

31 Téró, Yesuné atimapaee duraalu, “Mo mió i dikitamotóró atimané epaae eratere ala kilituraalu, diá fea e taaróló botokó faalopó. Ti noatepae, até yaaire alata, asemó i yóló muló betere fo mo dokonóturaalu yaalo ai ape.

‘Kale *sipsip* hupurape kaae tare whi yalo dupa, *sipsip* hupurape dapo dapo yó faalopó,’ erapó.

32 Téyaalotei, e momó kepaayóló u Kaleli haepaae epi folosóró fimó diá nalo waalopó,” yalepó.

33 Ai fo depa, Pitané apaae duraalu, “Yapaaetamo mené noa kaae ala eratepa, ti mepaae whirape atima ya taaróló fupa, yalo betá ya mo taaróló faalomeipó,” yalepó.

³⁴Ti fo depa, Yesuné aḗaae tokó mótu duraalu, “Yālo yaḗaae mo i dere ape. Mo mió i dikitamotóro wā *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao ę tuęnipó fo sore félimó yaalopó,” yalepó.

³⁵Ai fo yalemó, Pitané aḗaae duraalu, “Ę yaḗamo betāmo sukutepa ti mo wisirapó. Yālo ya tuęnipó fo mo yókélé yaalomeipó,” depa, mepaae ama yó matere whīrapenékélé ama dere fo kaaetóro yalepó.

Kelaalo kokoi tiki Ketsemanimó yale ala

(Mak 14:32-42, Luk 22:39-46)

³⁶Téroró, Yesu aḗ ama yó matere whīrape fea kelaalo kokoi tiki Ketsemanipaae fóló, ama atimapaee duraalu, “Ę upaae momane fulapa diā imó betae,” yalepó. ³⁷Atima atéroró beteróló, Pita kale Sebediné naalema tamó atima fu bitu, ama hosaa tuāmó mo doasi dekené sukutere ala kaae sóró, sekei kisipa muté felepó. ³⁸Atéroró ama atimapaee duraalu, “Yālo hosaa tuāmó dekené sukuturaalu, ę felekemó sukāi depa upaae momane fulapa, diā imó ę kaae tawóló bitu noke fini, ętamo momatu betae,” yalepó.

³⁹Téroró ama yó matere whīrape aimó betó mupa taaróló, aḗ sawa tupaae fóló, haemó deraapisa fóló fió mulu momatu duraalu, “Yālo Aya-ó, i sekei ala ępaae waḗsóró seséyaaire tu mupa, ti naao sesé yae. Tépatei yaḗo kisipa mole ala eréni, naao kisipa mole ala betā erópóló yae,” yalepó.

⁴⁰Téroró, aḗ ama yó matere whīrape beterepaae momó fesaae wóló kelalemó, atima fea noke foposaa yó molepó. Atépa, ama Pitapaae duraalu, “Sukakele betāmo ę kaae taruraalu, momatu bitinié? ⁴¹Diā me dowi ala yópóló su sere alané só deraḗsóró, hotowayóló kaae taru, momatere ala yó tawae. Kepe betenéta wisi ala eraai mo doasi keteke bupatei, tó tiki fotokó bunipó,” yalepó.

⁴²Kale yale kaae, aḗ momó fesaae fóló momatu duraalu, “Yālo Aya-ó, ępaae i eraaire sekei ala waḗsóró seséyaaire tu mupa, ti seséyae. Seséyaaire tu munipa, ti naao kisipa mole alatóro ępaae erópóló yae,” yalepó.

⁴³Atéroró, aḗ momó fesaae wouraalu kelalemó, atima fea kale dere kaae, noke foposaa yó molepó. ⁴⁴Atima atéroró foposaapa taaróló, aḗ momó sore dakoróló fesaae fóló momaturaalu, kale yale moma kaaetóroti momó yalepó.

⁴⁵Téroró, aḗ momayóló fesaae wóló, ama yó matere whīrapepaae duraalu, “Diā saḗa nóló bitu noke foposaa yó mole-a, mió daḗ hāle betaaire be de dekeró mupa de? Kale Whīné Naalema dowi ala dere whīrapené dópóló eleké ai deyale ape. ⁴⁶Ę dópóló eleké deyale whī ai walapa, diā turukó horóló daḗ faalopa fiépe,” yalepó.

Yesu aḗ tawale fo

(Mak 14:43-50, Luk 22:47-53, Jon 18:3-12)

⁴⁷Yesuné ai fo du betepatei, ama yó matepa wosetere 12 whīrapekó Judas sókó walepó. Aḗa, kale momatere be teḗeróló kaae tare whīraperó

so whi teteróló kaae tare whi disirapetamoné dotonale whirapetamo walepó. Atima atéro wouraaalu, nópuluró bóe dele sepaketamo tao diliki yóló walepó. ⁴⁸Téro, Yesu mepaae whiné dópóló eleké deyale whiné atamo wale whirapetamo fo dokóló duraalu, “Yałotamo kóló tukó nukupa, ti atóro hıtipa, tawae,” ipakalepó. ⁴⁹Atéro, kale Judas a folosóro Yesu daalepaae sókówóló duraalu, “Yó matere whi, kıló,” yóló, apuóló kóló tukó nalepó.

⁵⁰Ti fo depa, Yesuné apaae duraalu, “No-ó, naao yaairaalu, wale ala tėti yae,” yalepó. Tétepa, kale whirape atima hapale sókó woutóro Yesu botokó sóro tawalepó. ⁵¹Atétepa, Yesuné ama fulumu whirapekó whi betané bóe dele sepake sókó sóro, so whimó Talepaae momaraterere doasi topo whiné kutó diraterere whiné wosęli saae deralepó.

⁵²Tétepa, Yesuné apaae duraalu, “Naa ai sepake bulatere be dolomó momó bulae. Ti noatepae, mepaae whi denétamo sepakené whi dupa, ti ai sepakenétei a mo ti dóló sukunaalo ai ape. ⁵³Naao kisipané-a, yało Ayapaae 72,000 *ensel*-rapené e tao sene wópóló dotonae depa, ama dotonaalomeipóló de? ⁵⁴Yałotamo ai ala depa, ti kale asęmó yaalopóló muló betere fo netéro dokonaaloé?” yalepó.

⁵⁵Atéyale sukamó, Yesuné ai so whipaae duraalu, “Diaaę kisipané eıta, *Gavman* whirapetamo bóe dóló atimané teteróló kaae tare ala fasó saai, whirape fea ałısóro fole whi beteparaalu, e tawóló daai sepakeraperó nópulurapetamo tao diliki yóló wou de? Betere dokó fea diané momatere be tipiné bopéro daaló betere tikimó e fo yó mótu betepa, diaaę e tanipó. ⁵⁶Ténitei ai yale alarape feata, ti Kótóné ama kóló whirapené asęmó yóló muló betere fo motóro dokonóturaalu dapó,” yalepó. Atétepa, ama yó matere whirapené a taaróló, atima fea botokó felepó.

Juda fakené Yesu só deraai fo tokótamo yale fo

(Mak 14:53-65, Luk 22:54-55, 22:63-71, Jon 18:13-14, 18:19-24)

⁵⁷Atétepa, mo so whimó Talepaae momaraterere doasi topo whi Kaiapasné bemó touróló betó mupa, Yesu tawale whirapené a dapesó felepó. Aimó kale Moses-né asęre fo yó matere whiraperó so whi teteróló kaae tare whi disirapetamo touróló betó molepó. ⁵⁸Téyaletei, Pita a Yesu fi tikimó nalo taaeta deté furaalu, so whimó Talepaae momaraterere doasi topo whiné be bopéro betere tipi tuapaae doropóló, aimó betó mole diki tare whirapetamo bituraalu, Yesupaae noa alakó eratéro kelaai, kaae tawóló beterepó.

⁵⁹Atéro, so whimó Talepaae momaraterere whiraperó fo tokótamo yóló taleraterere whirapetamoné kapala so whi dilikóló Yesu sukópóló, só deróló daaire bete kikitu betalepó.

⁶⁰⁻⁶¹Atéro, atimané a só deraai dapóló kapala fo yaletei, ai foné a só deraaire sunipa, nalo whi tamo wóló duraalu, “Ai sekéneıta, ‘Kótóné ai

momatere be fisikóló sore be demó ama momó teyaalopó,' depa dāmoné wosalepó," yalepó.

⁶²Tétepa, mo so whimó Talepaae momaratere doasi topo whi turukó holóló Yesupaae duraalu, "Ai whirapené ya só deratere fo dapa, naao atimapaae fo mekó tokó menitere-a, noatempa de?" yalepó. ⁶³Téyaletei, Yesu fo tekeni hale daalepó. Atépa, kale momatere be kaae tare topo whiné āpaae duraalu, "Mo titóro betó tare Kótóné keletómó yało yapaae mo dirii fo i dere ape. Yaťa mo so whi fea tetéroló kaae tanópoló, sóro beteró betere whi Kótóné Naalema Kerisopata, ti mió dāpaetóro yó ālae," depa Yesuné duraalu, "Épó. Naa mo dono ai dere ape.

⁶⁴Téretei, yało diā feapaae i dere ape. Take nalo waaire be demó, kale Whiné Naalema mo doasi fotokó bole Kótóné turu naasemó betepa kolóo, ó hepen be taaróló saĳo dolomó sókó wapa kolóo, yaalo ai ape," yalepó.

⁶⁵Ai fo depa, so whimó Talepaae momaratere doasi topo whiné ama deró betere kuti bisāyóló duraalu, "Kótó faleyóló doka doka ai du betere ape. Ti ama haşókó fole ala depa kelalepó yaaire meipapakó kekāloé? Ti Kótó faleyóló doka doka dere fota, amatei depa diā feané ai wosale ape.

⁶⁶Térapa, diaaĳ noa kisipa mute?" depa, atimané duraalu, "Ař sinaaitere fo amatei ai dapa sinópoló yae," yalepó.

⁶⁷⁻⁶⁸Téror, atimané ama kele dolomó fesāa apuróló, naase duné dóo, mepaae whiné ā okolope deké sóo yóló duraalu, "Kótóné so whi tetéroló kaae tare whi Keriso-ó, ya Kótóné ama koló whipata, ti ya dale whi dāpaae yó ālae," yalepó.

Pitané Yesu ā tuėnipó yale fo

(Mak 14:66-72, Luk 22:56-62, Jon 18:15-18, 18:25-27)

⁶⁹Atéror Pita, ai be bopéror daaló betere tipi bolaa dolomó betepa, kale kutó diratere so seimale betā ā beterepaae wóló duraalu, "Yaĳkélé u Kaleli whiĳó Yesutamo betāmó kweāle whi ai ape," yalepó.

⁷⁰Ti fo depa, so whi feané keletómó Pitané kale so seimalepaae duraalu, "Naa ai dere fota, noa fo yóló déror ģ kisipanipó," yalepó.

⁷¹Atéror, kale whi ā ai be bolaare dopóku tuř serekepaae sókó durupupa, me so seimalené ā kolóló ai betó mole so whi feapaae duraalu, "I whi ākélé, Nasaret whiĳó Yesutamo betāmó kutu betale whi ai ape," yalepó.

⁷²Ti fo depa, Pitané kale dere fo kaae Talené keletómó dirii malo yóló duraalu, "Naa ai bopetere whiťa ģ tuėnipó," yalepó.

⁷³Atéror sawa betale ĳilipaae, aimó daae mole mepaae whiřape Pita beterepaae wóló duraalu, "Yaťa atimatamo kutu betale whi mo ĳiři ai ape. Ti noatepae, naao dere fo nakomené ya mo ĳiřipóló haĳeamó yó matapó," yalepó.

⁷⁴Ai fo depa Pitané duraalu, "Yało diāpaae mo i dere ape. Ai whi ģ mo tuėnipó. Yało kapala fo depata, ti Talené ģ mo doasi kwia melópolópoló," yalepó. Ai fo deretamotóro wā *kakaruk* bané hale yalepó.

⁷⁵Tétepa, Pitané Yesuné aḗaae kale *kakaruk* bané hale yaaipatei, naao e tuénipó fo sore félimó yaalopó yale fo kisipa muni walepó. Atétepa, Pita a belapaae sókó doropóló bituraalu, mo doasi dekené sini wole du betalepó.

Judas képi wéi nale fo
(*Mak 15:1, Luk 23:1-2, Jon 18:28-32*)

27 ¹Atéró, so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó so whi tetéroló kaae tare whi disirapetamo, mo hikatei Yesu sukópóló daairaalu, fo taleyóló mulalepó. ²Atimané a halika tikiné naase tamó dokóló, kale doasi *Gavman* topo whi Pailat beterepaae dapesó fóló, ama naase tuamó mulalepó.

³⁻⁴Atéró, Yesu mepaae whiné dópóló eleké deale whi Judas-né Yesutamo fo tokótamo yóló só deratere ala kolóló, amatei yale alamó dapóló, mo dowi fomaake kisipa mualepó. Atéró duraalu, mo so whimó Talepaae momaratere whiraperó so whi tetéroló kaae tare whi disirapetamoné a melale 30 *silpa kapa moni* u kale whirapepaae momó melaai felepó. Atéró atimapaee duraalu, “Me haşókó fele alakélé inipatei, a dópóló yało halettei eleké deale alané e doasi dowi ala yalepó,” yalepó. Ai fo depa, atimané aḗaae duraalu, “Dapaae noa yaró de? Ai alata, naautei ai yale ape,” yalepó.

⁵Atétepa, Judas-né ama sale *moni* ai kale momatere bepaae fesekée faróló, amatei a képi wéi nalepó.

⁶Atétepa, so whimó Talepaae momaratere topo whirapené kale whiné teraae farale *moni* sóró taru duraalu, “I *monita*, whi daai dupuyaletipa, Kótópaae matere *monitamo* touraşe yóló fo mulapó,” yalepó. ⁷Téró, atima fo taleyóló duraalu, i *monita* mepaae wale whirape sukutepa douraaire tiki, kale doka haené wuti aletua dere whirapené hae dupu yaai dapóló mulalepó. ⁸Ai hae tikita, whi dópóló eleké deyaalemó, melale *moniné* dupuyaletiné ai haené doi whiné samea sókó fele haepó, miókélé hałe du betera. ⁹⁻¹⁰Atéyale ala Kótóné kóló whi Jeremaiapaae yó matepa, ama asyóló muló betere fo motóróti dokonóturaalu yalepó.

“Talené epaae i ala yae yóló muló betere fo sya furaalu, Israel so whi atimané a dupu yóló melale 30 *silpa moniné* doka haené wuti aletu betere whirapené hae tiki atimanéte i dupu yópóló yae,” fo erapó.

Doasi topo whi Pailat-né Yesutamo fo tokótamo yale fo
(*Mak 15:2-5, Luk 23:3-5, Jon 18:33-38*)

¹¹Ai ala hałe du betepa, atimané Yesukélé doasi *Gavman* whiné sóró betero betere topo whi Pailat-né keletómó daapa, aḗaae woseturaalu, “Ya Juda so whi tetéroló kaae tare doasi topo whié?” depa, Yesuné aḗaae duraalu, “Naaotóro mo dono ai dere ape,” yalepó.

¹²Ai fo depa, so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó so whi teteróló kaae tare whi disirapetamoné kae kae só deratere fo apaae depatei, ama me fo tokó menipó. ¹³Tétepa Pailat-né apaae duraalu, “Atima kae kae forapené ya só derótu betepatei, ya fo tekeni dere-a noatepa de?” yalepó. ¹⁴Ai fo depatei, Yesuné kale Pailat-né dere fo mo sawa tokó matere alakélé inipó. Ai ala kale doasi *Gavman* topo whiné kilituraalu, i whiata atimané dere fo tokó matere alakélé mo dumipóló sira yalepó.

¹⁵Téró, *Gavman* doasi topo whiné ba fo dokó fea atimané dua dere ala sya furaalu, ɔla detere sukamó so whi touróló, atimané kisipa mole *dipula* betero betere whikó betá hãle fõpóló doteyae depa, ti ai whitóró dotonótua dapó. ¹⁶Atéyale sukamó, dowi ala du betere doi mole whi Barabas *dipula* betero beterepó. ¹⁷So whi fea atéro wóló touró betepa, Pailat-né atimapaee woseturaalu, “Diaaɔ kisiapané-a, mé whi *dipula* sokóló hãle fõpóló kisipa mute? Barabas doteyarópé, so whi feané Kerisopó du betere whi Yesu doteyaró de?” yalepó. ¹⁸Ti noatepa meipó. Kale Juda so whi teteróló kaae tare whirapené so whi feané Yesuné doi hale sóró horóló, dukirateremó atima dowi kisipa muturaalu, atimané a daai kale Pailat-né a beterepaae dapesó weirapóló kisipa mualepó.

¹⁹Atéro, kale Pailat a so whitamó fo tokótamo yaai bituatere tikimó betepa, ama somané fo yó fõtu duraalu, “Yało mió mo dowi noke yaleteiné e doasi seke yalepa, ai dowi ala mo betakélé munire whipaae me ala momókó eraɔse,” yalepó.

²⁰Téyaletei, so whimó Talepaae momaratere topo whiraperó whi disirapetamoné so whipaae duraalu, “Barabas ipaae wõpóló dotonóturaalu, Yesu sinõpóló oleróló dae yae,” yóló, so whi feapaae sesemeratere fo du betalepó.

²¹Tétepa, kale *Gavman* whiné sóró betero betere doasi topo whiné woseturaalu, “I whi tamokó mé whi diã beterepaae wõpóló sokóló dotonaróé?” depa, atimané duraalu, “Barabas wõpóló dotonae!” yalepó.

²²Tétepa, kale Pailat-né so whipaae woseturaalu, “So whi feané Kerisopó du betere whi Yesu neyãroé?” yóló wosetepa, aimó daae mole so whi feané duraalu, “Ata, filipaa ni tómó olorae!” yalepó.

²³Ai fo depa, Pailat-né atimapaee duraalu, “Ai whiata me dowi alakélé inipatei, hãle noatepa daró de?” depa, atimané fo mo ti fakeyóló duraalu, “A filipaare ni tómó olorae!” yalepó.

²⁴Tétepa, ai yó mole so whi atimané kisipa mutere ala eraɔsóró, Pailat-né seséyalemókélé mo sũni, so whiné doasi foya yaaitere ala kolóló, so whi feané keletómó weiné ama naase fukutu duraalu, “I whi delemó Kótóné matere kwiata, yało saalomeitei, diaaqtóró saalopó. Atéro sókó fatere samea yało naasemó yaɔsóró, i fokotapa kelere?” yalepó.

²⁵Ai fo depa, so whi feané duraalu, “Ai whi dele kwiata, Kótóné dãrú dãné naale senailetamopaae melõpólópó,” yalepó.

²⁶Téró, so whi atimané Pailat-paae dotonae yale whi Barabas hãle fõpóló dotonóturaalu, mepaae diki tare whirapené Yesu fokosói alapi yóló, nalo filipaa ni tómó oleróló daai dapesó fae yóló melalepó.

Diki tare whirapené Yesu faleyale fo

(Mak 15:16-20, Jon 19:2-3)

²⁷Atéró, kale *Gavman* whiné sóró betero betere topo whiné ama diki tare whirape betere tiki wisinaale Pretorium-paae Yesu duwóló sóró felepó. Téyalemó, diki tare whirape feané a boperóló daane walepó. ²⁸⁻²⁹Téró, atimané ama deró betere kuti sokóló betã sonaa kuti deralepó. Atéró, mu daai képinétei doasi topo whiné deratere topo taopóló bopeyóló, ama topomó deralepó. Téró, atimané betã dotó tiki ama turu naasemó taróló, a daalemó bukutiri tãane doropóló duraalu, “Juda so whiné topo whi-ó!” yóló faleyóló doka doka du betalepó. ³⁰Atéró atimané a fesãa apuróló, kale dotó tiki momó fasó sóró, ama topomó momó du momó du betalepó. ³¹Atéró, atimané a doka doka du betero, sonaa kuti sókó sóró ama kuti momó deralepó. Téró, a filipaa ni tómó oloraai dapesó felepó.

Yesu filipaa ni tómó sukãle fo

(Mak 15:21-32, Luk 23:26-43, Jon 19:17-27)

³²Atéró dapesó fu beteremó, Sairin be hulua whikó Saimon a tumó hokolaa depa, a fasóló ai filipaa ni aãpaae naaomo beleyae! yóló seãyalepó. ³³Atéró, atima betã hae doi Kolkotamó sókó walepó. Ai fo feteyóló whiné topo diri mole tikipó. ³⁴Aimó atimané Yesumó betã hakesãai weiró mo *wain* weitamó hosekéróló tepeyaletéi melalemó néni hõyalepó. ³⁵Atéró atimané a filipaa ni tómó oleróló, kilipaae ama kuti saairaalu atimané ni kukwia teraae horóló mé whiné ni kukwia mo donotóró muni dorowapa, ti ai whinétóró sua yalepó. ³⁶Atéró, a teó sukutu betepa, kale diki tare whirape atima kaae tawóló betó molepó. ³⁷A oleró betere ni topomó i betené dalepóló aseãyóló oleralepó. Ai aseãyóló olerale fo i ape.

JUDA SO WHI TETERÓLÓ KAAE TARE TOPO WHI YESU I APE

³⁸Kale qlémi nuku betale whi tamokélé aãamo betãmó, me whi ama turu naase dëró nimó oleróo, me whi fẽ naase dëró me nimó oleróo yalepó. ³⁹⁻⁴⁰Mepaae ai tumó fua wuatere so whi atimané folópu kelepéyóló faleyóló doka doka duraalu, “Yãta kale momatere be fisikóló, sore be demó momó tãyaalopó du betale whipa, naaotei yã tao sae. Yãtamo Kótóné Naalemapata, ti ai filipaa ni taaróló dere ape,” du betalepó.

⁴¹Atéró kale dere kaae, mo so whimó Talepaae momaratere topo whirapénékélé, Moses-né asere fo yó matere whirapénékélé, mepaae whi disirapénékélé, faleyóló doka doka duraalu, ⁴²“Mepaae whirape sukaqsóro ama

tao sua yaletēi, a sinaqsóro amatei tao sinitupó. Ti aṭa, Israel fake so whṭiné doasi topo whṭi ereteiné filipaa ni taarólo dorowapa, ti da apaae kisipa tiki tiraalopó. 43 Ama duraalutamo, a Kótóné Naalemapólo kisipa tiki tirateremó, Kótóné a tao saai kisipa mutepa, ti tao sópólo yae,” yalepó. 44 Yesutamo kale betamó olerale qlémi nuku betale whṭi tamonékélé u whṭirapené dere kaae, a faleyólo doka doka dere forape dekéro du betalepó.

Yesu sukale ala

(Mak 15:33-41, Luk 23:44-49, Jon 19:28-30)

45 Téró suka tuamó 12 kilok sukakelemó kaae sóro fóló, be kuluka derepaae 3-kilok-mó hae kwia mo fea dikiyalepó. 46 Atéro be kuluka 3-kilok seretamo, Yesuné doasi fo fakeyólo duraalu, “Eloi, Eloi, lama sabakatani,” ai fo feteyólo, “Eṭeṭerólo kaae tare Kótó-ó, Eṭeṭerólo kaae tare Kótó-ó, e yaḷo wotoró beterópólo noatepa taarólo feleé?” yalepó.

47 Ti fo depa, mepaae aimó daae mole so whṭirapené ama ai dere fo wosólo duraalu, “Ama Elaijapaae ape yólo ai dere ape,” yalepó.

48 Tétepa, atimakó whṭi betā mo hapale sururu yólo fóló, kale wépi kaae qla sóro séli kēlaa kaae ere moi *wain* wēi kale wépi kaae qlamó tópuró sóro, kapemó haka sóro Yesu nópólo melaai sóro felepó. 49 Téyaletēi, mepaae whṭirapené duraalu, “Ilaija wóló tao sene walémólo kelaalopa, atéro olerópólo taalae,” yalepó.

50 Atéro, Yesuné ama kepe bete sóko furaalu, kale dere kaae doasi fo fake yólo a sinalepó.

51 Atéteretamotóro kale momatere be satālerólo oleró betere kuti óté kaae sóro tereketé doropólo, a salepaae sóko deralepó. Téturaalu, doasi bao yale tikimó kaporapekélé terekeyólo felepó. 52 Atéturaalu, whṭi dourale tikikélé turukwē fóló, mo take Kótóné ama kae sóro beterale so whṭi sukutepa douraletei, dou taarólo momó kepaayólo fua yalepó. 53 Yesu atéro kepaayólo fi kṭilipaae, ai kale kepaayale so whṭirape mepaae so whṭiné kolópólo, Kótóné ama kae teṇó betere Jerusalem be huluapaae yó male felepó.

54 Atétepa, kale diki tare whṭirapené topo whṭiró Yesu me ala yaqsóro, kaae tare diki tare whṭirapetamoné doasi bao dere alaró mepaae kae kae dere alarapetamo kolólo, atima fea winé sukóló diri furu furu yólo duraalu, “Haió! i whṭa, Kótóné Naalematóro mo hiṭipó,” yalepó. 55 Téró, Yesu a mepaae qla qla yaṭatepa tao sóro mótua yale sorape, Kaleli hae kwia taarólo wóló, Yesupaae eratere ala kelaai mo tumó daae mulu, kese faló beterepó. 56 Atima ai sorape kuamó Maktala be hulua sóko Mariakélé, Jems-ró Josis-tamoné hama Mariakélé, Sebediné naalema tamoné hamakélé, atima atéro daae molepó.

Yesu dourale ala

(Mak 15:42-47, Luk 23:50-55, Jon 19:38-42)

57 Be mo felekemó dikiyaa deretamo, betā Arimatea be whṭikó néli whṭi Josep walepó. Ai whṭi akélé Yesuné yó matere whṭi betalepó. 58 Kale

sekéné Yesuné tiki saai dapóló, kale topo wh̄i Pailat-paae wosene felemó, Pailat-né ama diki tare wh̄irapepaae duraalu, “I sekéné Yesuné tiki ama sóró faaipó dapa, sóró f̄póló melae,” yalepó. ⁵⁹⁻⁶⁰Atéró matepa mo d̄ tekée fi *linen* kuti wisinaalené Yesuné tiki bopeyóló só fóló, mepaae suk̄ale wh̄i dourénire kane dolomó Yesuné tiki mulalepó. Téró kale dou t̄ kinaai aleyóló mulale kane fake biliraté fóló kinóló ̄ felepó. Ti ai kane dolota, kale wh̄i Josep ̄ sukutepa dourópóló, aleyóló muló betere tikipó. ⁶¹Atétepa, kale Maktala be hulua sokó Mariaró ama yakoma Mariatamo ai kale wh̄i douró betere tiki kese faróló beterepó.

Yesuné tiki me ala yaqsóró diki tare wh̄irapené kaae tare ala

⁶²⁻⁶³Atéyale sisópaae dótóró s̄a nóló betaairaalu, ̄la ̄la taleyóló mulóló, be d̄tepa i ala yalepó. Kale moma dere be kaae tare topo wh̄iraperó Farisi wh̄irapetamo Pailat beterepaae fóló duraalu, “Doa wh̄i-ó, ai kale so wh̄i dilikité kutu betale wh̄i ̄ suk̄ai bitu be d̄ sore kemetepa, ̄ momó kepaayóló betaalopó depa, d̄ané wosalepó. ⁶⁴Atéró ai kale suk̄ale wh̄iné ama yó matere wh̄irapené ama tiki ̄lémi sóró fóló, mo wh̄ipaae ̄ momó kepaayóló betera p̄ deté kuturaalu, so wh̄i dilik̄ale ai ape. Atéró dilikitere alané ama take folosóró so wh̄i dilik̄aleteri teraae faalopó. Téyaqsórópa, naao diki tare wh̄irapené ai kale wh̄i dourale tiki be d̄ soremó mo wisiyóló kaae tawópóló yae,” yalepó.

⁶⁵Ai fo depa, Pailat-né so wh̄i t̄teróló kaae tare wh̄irapepaae duraalu, “Wh̄i douró betere tiki mo wisiyóló kaae tawópóló, mepaae diki tare wh̄irape dapesó fóló, etéró kaae tawae yóló yó melae,” yalepó. ⁶⁶Atétepa atima fóló, kale wh̄i dou mené tuk̄iyalemóló kelaai t̄ kinale kane fakeró h̄ale daale kane kwiatamo meke eróló, tūmó siri mulóló diki tare wh̄irapepaae kaae tawae yóló sóró daalalepó.

Yesu kepaayóló fele fo

(Mak 16:1-10, Luk 24:1-10, Jon 20:1-18)

28 ¹Téró kale s̄a naai tukóló mulale suka kemeyóló *fula* kaae sere be d̄emó mo h̄ikatitei, Maktala be hulua so Mariaró yakoma Mariatamo kale wh̄i dou kelaai felepó.

²Atéró, kale so tamo dou tópaee sókó faai teó fu betepatei, bet̄a *ensel* hepen bemó dorowóló, dou kinó betere kane fake tukw̄e faróló ̄ tómó beterepó. Ai kane fake tukw̄e falateremó, mo doakale bao yalepó. ³Ama tiki mo epée d̄ kaae iruraalu, ama deró betere kutikélé mo d̄ tekée fapa kelalepó. ⁴Ai dou kaae tawóló betó mole diki tare wh̄irapené ̄ kolóló, winé sukóló diri furu furu duraalu, sukóló mole wh̄irape aqyóló haemó deraapisa fóló molepó.

⁵Téró kale so tamo sókó wapa, kale *ensel*-né atimaamopaae duraalu, “Diaamo wiyaq̄se. Diaamota, filipaa nimó dale wh̄i Yesu k̄ele walet̄e

yało tuęrapó. ⁶Ti ąta imó muni, ą mulale tiki haęlerapa kelaai ape. Ti take ama yale fotóró dokonóló, ą kepaayóló falapó. ⁷Atęrapa, diaamo hapale fóló, ama yó matere whįrapepaae i fo yae. ą mo ti sukąęletei kepaayóló, dią nalo wópóló ąpi Kaleli haepaae furaalu, ątamo aimó hokolaa yóló kelaalopa, ape yale fo yało diaamopaae i dere ape,” yalepó.

⁸Atętepa, kale so tamo wirutei mo haįtamo whį dou taaróló, ama yó matere whįrapepaae yaai dapóló sururuyóló felepó. ⁹Atéro fu betepa, Yesu hapale sókó wóló daalu kęleó yalepó. Atętepa, atimaamo ą daalepaae fóló, ama hómó apuó taru Tale-ó du betalepó. ¹⁰Atętu betepa, Yesuné atimaamopaae duraalu, “Wiyaąęse! Diaamo fóló, yało norapepaae diaaą ę u Kaleli haemó kelaasepóló ape yalepó, yaai fae,” yalepó.

Diki tare whįrapené i ala kelalepóló yale fo

¹¹Téro ai kale so tamo fu betepatei, kale mepaae dou kaae tawóló betale diki tare whįrape atima momatere be kaae tare topo whįrape beterepaae fóló, atimané kelale alarape fea yó melalepó. ¹²Ti fo depa, mo so whįmó Talepaae momatere topo whįraperó mepaae so whį tęteróló kaae tare whį disirapetamo betąpaae touróló bitu, i ala yaalopóló taleyóló mulalepó. ¹³Atéro fo deyóló, kale diki tare whįrape atimané kelale ala mo so whįpaae yaąsóró fo mulótu duraalu, “Mené diąpaae noa ala yaleé depa i fo yae, ‘Dą firepaae Yesuné ama yó matere whįrape wóló, ama tiki ęlémi sóró falapó yae,’ ” yóló doasi *moniné* dupuyalepó. ¹⁴Atéro duraalu, “*Gavman* topo whįné i dere fo wosetepa, diątamo doasi fopaae buóló me ala eraąsóró dią seséturaalu, dąnétei ama kisipa tiki feléraalopó,” yalepó. ¹⁵Téro, kale diki tare whįrape doasi *moni* sóró furaalu, atimapaee yae yale fotóróti deté kweyalepó. Atéro dere fo so whį feané wosóló, fakerale fo mió i alimó betó mole Juda so whįnékélé wosóló mo kisiparapó.

Yesuné ama yó matere whįrapepaae yale fo

(*Mak 16:14-18, Luk 24:36-49, Jon 20:19-23*)

¹⁶Téro Yesu ą sukąai bitu, ama yó matepa wosetere 11 whįrapepaae, ątamo Kaleli haemó daale hasi fosómó hokolaa yaalopó, yale fo tuęru atima felepó. ¹⁷Atéro fóló, aimó atimané ą kolóló, hemée deyóló betó mulu Tale-ó du betalepó. Tętu betaletei, mepaae whįrapené Yesu ą hįti yale molóppóló, kisipa tamo mutu beterepó. ¹⁸⁻¹⁹Tętepa, Yesu ą atima betere felekepaae fóló duraalu, “Ó hepen bemókélé i haemókélé ere ala fea yało tęteróló kaae tanóppóló, Kótóné ę sóró betero betera. Tęrapa, dią i hae kwiamó betóló fale so whį beterepaae fóló, atimakélé yało yó matepa wosetere so whį betero ppóló, yó maté kweyae. Atęturaalu Alima, Naalema, Dęi Kepe Wisi, dąné betą doimó węi tópurótua yae. ²⁰Tętu, yało diąpaae yae yóló mulale ala fea, atimanékélé wosóló sya fópóló yó mótu betae. Yało dią taaróló feni, dą fea betámó bitiré fóló, kemene fole alimó sókó faalopóló i yóló mulatere ape,” yalepó.